

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

MUHASEBE FİNANSMAN

YEVMIYE DEFTERİ

ANKARA 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. YEVMİYE (GÜNLÜK) DEFTERİ.....	3
1.1. Yevmiye Defterinin Şekli.....	4
1.2. Açılış Kaydı	6
1.2.1. Açılış Kaydını Düzenlemek	6
1.2.2. Muhasebe Fişi Düzenlemek:	11
UYGULAMA FAALİYETİ.....	15
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	17
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	20
2. BÜYÜK DEFTER.....	20
2.1. Düzenleme Kuralları	22
2.2. Yevmiye Defteri ile Büyük Defter İlişkisi	24
2.3. Açılış İşlemlerinin Büyük Deftere Aktarılması.....	25
2.4. Büyük Defter Yardımcı Defter Bağlantısı.....	28
UYGULAMA FAALİYETİ.....	31
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	32
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	38
3. MİZAN	38
3.1. Mizan Çeşitleri	39
UYGULAMA FAALİYETİ.....	47
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	48
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	51
4. VARLIK (AKTİF) HESAPLARININ İNCELENMESİ.....	51
4.1. Dönen Varlıklar.....	51
4.1.1. Hazır Değerler:.....	52
4.1.2. Menkul Kıymetler	54
4.1.3. Ticari Alacaklar.....	58
4.1.4. Diğer Alacaklar	65
4.1.5. Stoklar	66
4.1.6. Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Maliyetleri.....	73
4.1.7. Gelecek Aylara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları	74
4.1.8. Diğer Dönen Varlıklar.....	75
4.2. Duran Varlıklar	78
4.2.1. Ticari Alacaklar.....	78
4.2.2. Diğer Alacaklar	80
4.2.3. Mali Duran Varlıklar.....	80
4.2.4. Maddi Duran Varlıklar.....	81
4.2.5. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	84
4.2.6. Özel Tüketime Tabi Varlıklar.....	86
4.2.7. Gelecek Yıllara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları	86
4.2.8. Diğer Duran Varlıklar	88
UYGULAMA FAALİYETİ.....	89
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	91
ÖĞRENME FAALİYETİ-5	96

5. KAYNAK (PASİF) HESAPLARININ İNCELENMESİ	96
5.1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	96
5.1.1. Mali Borçlar	97
5.1.2. Ticari Borçlar	99
5.1.3. Diğer Borçlar.....	101
5.1.4. Alınan Avanslar	102
5.1.5. Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Hak Edişleri	102
5.1.6. Ödenecek Vergi Ve Diğer Yükümlülükler.....	104
5.1.7. Borç Ve Gider Karşılıkları	107
5.1.8. Gelecek Aylara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları	109
5.1.9. Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar.....	110
5.2. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar.....	111
5.2.1. Mali Borçlar	111
5.2.2. Ticari Borçlar	112
5.2.3. Diğer Borçlar.....	113
5.2.4. Alınan Avanslar	113
5.2.5. Borç Ve Gider Karşılıkları	113
5.2.6. Gelecek Yıllara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları	114
5.2.7. Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	114
5.3. Öz Kaynaklar	114
5.3.1. Ödenmiş Sermaye	115
5.3.2. Sermaye Yedekleri	117
5.3.3. Kâr Yedekleri.....	118
5.3.4. Geçmiş Yıl Kârları	119
5.3.5. Geçmiş Yıl Zararları	119
5.3.6. Dönem Net Kârı (Zararı).....	120
UYGULAMA FAALİYETİ.....	121
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	123
ÖĞRENME FAALİYETİ-6	128
6. NAZIM HESAPLARIN İNCELENMESİ	128
6.1. Nazım Hesaplar	128
6.2. Nazım Hesapların İşleyişi	129
UYGULAMA FAALİYETİ.....	132
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	133
MODÜL DEĞERLENDİRME	136
CEVAP ANAHTARLARI.....	138
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	154
KAYNAKÇA	155

AÇIKLAMALAR

KOD	344MV0022
ALAN	Muhasebe-Finansman
DAL/MESLEK	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı
MODÜLÜN ADI	Yevmiye Defteri
MODÜLÜN TANIMI	Muhasebe ve finansman alanında Tek Düzen Muhasebe Sistemine uygun olarak yevmiye defteri, büyük defter ve mizan düzenleme bilgi ve becerilerinin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Öğrenci bilanço modülünü almış olmalıdır.
YETERLİK	Yevmiye defteri tutmak
MODÜLÜN AMACI	GENEL AMAÇ Bu modül ile; Tek Düzen Muhasebe Sistemine uygun olarak yevmiye defteri, büyük defter ve mizan düzenleyebileceksiniz. AMAÇLAR 1. Öğrenci muhasebenin temel ilkelerine uygun olarak yevmiye defterini tanıyarak işletmenin açılış kaydını düzenleyebilecektir. 2. Öğrenci açılış işlemlerini büyük deftere aktarabilecektir. 3. Öğrenci mizan düzenleyebilecektir. 4. Öğrenci varlık (aktif) hesaplarını kaydedebilecektir. 5. Öğrenci kaynak (pasif) hesaplarını kaydedebilecektir. 6. Öğrenci nazım hesaplarını kaydedebilecektir.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Bilgisayar laboratuvarı, bilgisayar, bilgisayar masası, yazıcı, kâğıt, muhasebe paket programı, CD, yevmiye defteri, hesap planı, hesap makinası, sarf malzemeleri.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen; modül sonunda sizin üzerinizde ölçme aracı uygulayacak, modül ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek, değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak için faaliyet gösteren işletmelerin varlık ve kaynaklarında meydana gelen değişimler muhasebe ile takip edilir. Muhasebe varlık ve kaynak değişimlerini kaydeder, sınıflandırır, özetler, analiz eder, yorumlar ve bilgi verir.

Muhasebenin ilk aşaması kayıt yapmaktır. Bu kayıtlar yapılırken defterlerden faydalanılır. Para ile ifade edilen tüm işlemler öncelikle yevmiye defterine kaydedilir. Yevmiye defterinin diğer adı günlük defterdir. İşlem ne kadar önemli olursa olsun para ile ifade edilmiyorsa kayıt yapılmaz. Örneğin mal alım satım işlemlerinin kaydı yapılır ancak genel müdürün istifası işletme açısından çok önemli olmasına karşın kaydedilmez.

Yevmiye defteri bilanço esasına göre defter tutan işletmelerde, işlemlerin tarih sırasına göre ve kurallarına uygun olarak kaydedildiği defterdir. Yevmiye defterine ilk olarak açılış kaydı yapılır. Sonrasında işlemler sırasıyla ve belgeye dayanarak kaydedilir.

Yevmiye defterine kaydedilmiş olan işlemleri buradan alarak sitemli bir şekilde hesaplara dağıtmak ve düzenli olarak bu hesaplarda toplamak amacı ile yevmiye kaydından sonra işlemler büyük deftere kaydedilir. Büyük defter muhasebenin sınıflandırma fonksiyonu yerine getiren defterdir. Büyük defter yardımı ile hesapların bakiyelerini ayrı ayrı görmek mümkündür.

Ticari işlemleri sonucunda işletmenin yapmış olduğu muhasebe kayıtlarını kontrol etmek hesaplara doğru kayıt edilip edilmediğini görmek ve incelemek için mizan düzenlenir. Mizan defteri kebir toplamlarını gösteren özet bir tablodur. Bütün hesapların toplamları ve bakiyeleri bir tablo üzerinde yer aldığı için hesapların durumlarını değerlendirmek kolay olur. Bir hesabın bakiyesine öğrenmek için, defteri kebirin sayfalarının arasına arayıp bakmak yerine mizanda hızlıca ulaşırız. İşletmenin ne kadar borcu olduğunu ya da ne kadar alacağı olduğunu mizandan görebiliriz. Müşterilerimiz ya da satıcılarımızla Mizana bakarak bakiye karşılaştırması yapabiliriz. Bakiyeler tutmuyor ise Defteri kebirden kayıtların ayrıntılarına bakarız.

Bu modül notlarının amacı; yevmiye defterine, büyük deftere, belgelere dayanarak ve kurallarına uygun olarak kayıt yapmayı öğrenmek ve bunlara dayanarak mizan düzenlemeyi öğrenmektir. Modülü tamamladığınızda işletmenin para ile ifade edilen faaliyetlerini yevmiye ve büyük deftere doğru olarak kaydedebilecek ve mizan düzenleyebileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile; muhasebenin temel ilkelerine uygun olarak yevmiye defterini tanıyarak işletmenin açılış kayıtlarını düzenleyebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan bir muhasebeciden veya öğretmeninizden bir yevmiye defteri örneği temin ederek şeklini inceleyiniz.
- Çevrenizde bulunan bir muhasebeciye gelirlerine göre tacir türlerini ve bu tacirlerin hangi defterleri tuttuklarını sorunuz, örnek çıktılar alarak sınıfta arkadaşlarınızla inceleyiniz
- Bir muhasebeciye birinci sınıf ve ikinci sınıf tacirin ne anlama geldiğini sorunuz.

1. YEVMİYE (GÜNLÜK) DEFTERİ

Ticari işlemlerin belgelerden faydalanarak tarih sırası ile, maddeler halinde kaydedildiği deftere yevmiye defteri (günlük defter) denir.

Yevmiye defterine yapılan her kaydın mutlaka bir belgesi olmalıdır. Belgesi olmayan hiç bir işlem kaydedilemez. Yevmiye defterine ilk olarak yeni işe başlayan işletmelerde açılış bilançosu, eskiden beri işe devam eden işletmelerde önceki dönem sonu bilançosunda yer alan bilgiler esas alınarak **açılış kaydı** yapılır. Böylece hesaplar açılmış olur. Açılış kaydından sonra yapılan parasal işlem ve olaylar tarih sırası ile deftere kaydedilir.

Deftere kayıt yapılırken hata olursa muhasebe prensiplerine göre düzeltme yapılır. Silme, karalama, sayfa koparma kesinlikle yasaktır ve cezai müeyyidelere tabiidir. Yanlış yazılan rakam veya yazının üzeri okunacak şekilde tek çizgi ile çizilir ve üzerine ya da yanına doğrusu yazılır.

Yevmiye defteri ciltli ya da yapraklı veya sürekli form şeklinde olabilir. Kullanılmadan önce notere tasdik ettirilmesi gerekir. Aksi halde tutulan defter kanunen geçerli sayılmaz.

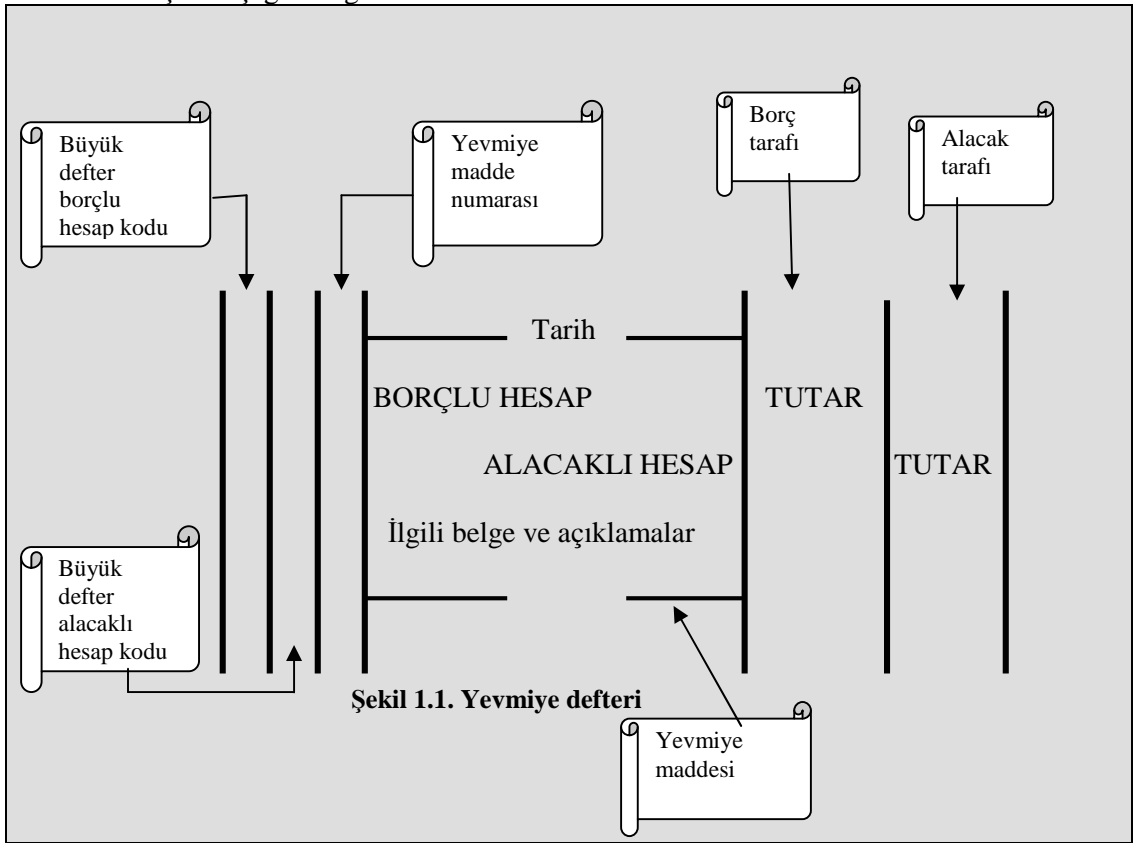
İşlemlerin defterlere günü gününe kaydedilmesi esas olmakla birlikte en geç **10 gün** içinde deftere kayıt yapılmalıdır. Kayıtlarını muhasebe fişine dayanarak yürüten işletmelerde en geç **45 gün** içinde deftere kayıt yapılmalıdır aksi halde hiç kayıt yapılmaması sayılır.

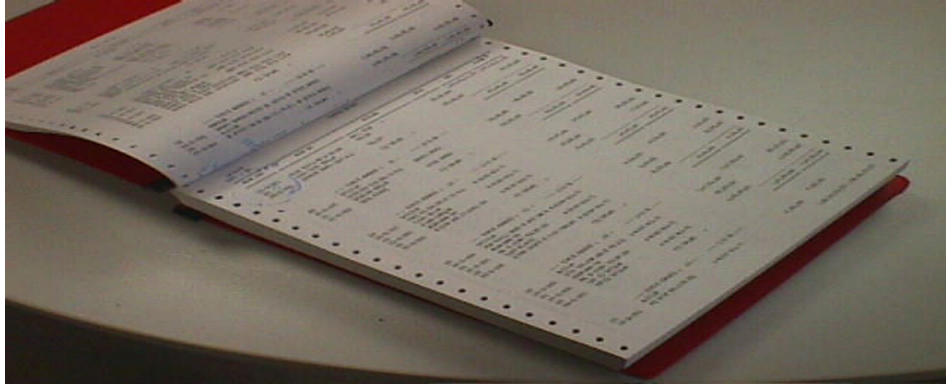
Yevmiye defteri;

- Türk Ticaret Kanunu'na (TTK) göre ait olduğu yıldan başlayarak **10** yıl,
- Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre izleyen yıldan başlayarak **5** yıl süre ile saklanmalıdır.

1.1. Yevmiye Defterinin Şekli

Yevmiye defterine işlemler *yevmiye maddesi* halinde yazılır. Yevmiye defterinde iki çizgi arasında yer alan terimler muhasebete yevmiye maddesini oluşturur. Yevmiye maddesinin şekli aşağıdaki gibidir:

Resim 1.1 Bilgisayar çıktısı sürekli form Yevmiye Defteri Örneği

Yevmiye maddesi üç biçimde olabilir:

➤ **Basit (Yalın) Madde**

Tek hesabın borçlu, tek hesabın alacaklı olduğu madde türüdür.

Örneğin; 17.07.2008 tarihinde bankadan 200 YTL çekilmiştir. Madde örneği ise;

1	17/07/2008		
	100 KASA HESABI	200	
	102 BANKALAR HES.		200
	Banka hesabından para çekilmesi		

Şekil 1.2. Basit madde

➤ **Bileşik Madde**

Birden fazla borçlu hesaba karşılık tek hesabın alacaklı olduğu ya da tek hesabın borçlanmasına karşılık birden çok hesabın alacaklandığı madde türüdür.

Örneğin; 17.07.2008 tarihinde % 18 KDV hariç 1000 YTL 0123 nolu fatura satın alınmıştır. Bileşik madde örneği aşağıdaki gibi olacaktır.

1	17/07/2008		
	153 TİCARİ MAL HESABI	1.000	
	191 İNDİRİLECEK KDV HES.	180	
	100 KASA HESABI		1.180
	0123 nolu fatura ile peşin mal alışı		

Şekil 1.3. Bileşik madde

➤ Karma Madde

Birden çok borçlu hesaba karşılık, birden çok hesabın alacaklı olduğu madde türüdür. Örneğin; işletme 17.07.2008 tarihinde 01 nolu fatura ile yarısı peşin, yarısı çekle % 18 KDV hariç satmıştır. Karma madde örneği aşağıdaki gibi olacaktır.

1	17/07/2008		
	100 KASA HESABI	1.180	
	101 ALINAN ÇEKLER HES.	1.180	
	600 YURTİÇİ SATIŞ. H.		2.000
	391 HES. KDV. HES.		360
01 nolu fatura ile mal satışı			

Şekil 1.4. Karma madde

1.2. Açılış Kaydı

Yevmiye defterine birinci madde olarak açılış bilançosundaki değerlerin yazıldığı açılış kaydı yapılır. Bilançonun aktifinde yer alan hesaplar ve değerler yevmiye defterinin borcuna, pasifte yer alan hesaplar ve değerler ise alacağına yazılır. **Yevmiye defterine yapılan kayıt ne olursa olsun borç ve alacak toplamlarının mutlaka birbirine eşit olması gerekir.**

Bu modüldeki örneklerde kullanılan şirket işletme isimleri, ünvanlar, adresler tamamen hayali olarak alınmıştır ve konuların daha iyi anlaşılması amacıyla verilmiştir.

1.2.1. Açılış Kaydını Düzenlemek

Açılış kaydı düzenlenirken açılış bilançosundan faydalanılır. Açılış bilançosundan faydalanarak nasıl kayıt yapılacağını görmek için örnekler yapalım.

Örnek 1.

AKTİF		<i>BULUT TİCARET İŞLETMESİ 22.07.2008 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU</i>		PASİF	
I.DÖNEN VARLIKLAR	1.500	III.KISA VAD. YAB. KAYN.	1.000		
10.HAZIR DEĞ.	700	30.MALİ BORÇLAR	600		
100.KASA	700	300.BANKA KRE.	600		
12.TİCARİ ALAC.	300	32.TİCARİ BORÇLAR	400		
120.ALICILAR	300	321.BORÇ SEN.	400		
15.STOKLAR	500	IV.UZUN VAD. YAB KAY.	-----		
153.TİCARİ MAL	500	V.ÖZKAYNAKLAR	1.500		
II.DURAN VARLIKLAR	1.000	50.ÖDENMİŞ SERMAYE	1.500		
25.MADDİ DUR. VAR.	1.000	500.SERMAYE	1.500		
255.DEMİRBAŞ	1.000				
AKTİF TOPLAMI	<u>2.500</u>	PASİF TOPLAMI	<u>2.500</u>		

Tablo 1.1: Bilanço örneği

Yukarıda Bulut ticaret işletmesinin 22.07.2008 tarihli açılış bilançosu verilmiştir. Bilançonun aktif ve pasif tutarları görüldüğü gibi birbirine eşittir. Şimdi açılış bilançosundan faydalanarak açılış kaydını yapalım.

Yapmamız gereken bilançonun aktif tarafında yer alan hesapları yevmiye defterinin borç tarafına, hesapların tutarları da borç tarafına, pasif tarafında yer alan hesaplar alacak tarafına, hesapların tutarları da alacak tarafına yazmaktır.

Ancak sonuçta yevmiyenin borç ve alacak toplamalarını alacak tutarların eşit olup olmadığını kontrol etmemiz hata yapmamak açısından önemlidir.

		BORÇ	ALACAK
1	22/07/2008		
	100 KASA HESABI	700	
	120 ALICILAR HESABI	300	
	153 TİCARİ MAL HESABI	500	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	1.000	
	300 BANKA KREDİ HS.		600
	321 BORÇ SENEDİ HS.		400
	500 SERMAYE HESABI		1.500
	Açılış kaydı		

Açılış kaydı yevmiye defterinin 1 numaralı (ilk) maddesidir. Madde numarasının yanına iki çizgi arasına bilançonun tarihini yazdık. Bilançonun aktif tarafında yer alan hesap isimlerini ve kodlarını çizgiden başlayarak sağa doğru (borç tarafı), pasif tarafında yer alan hesap isimleri ve kodlarını ortadan başlayarak sağa doğru (alacak tarafı) yazdık. Daha sonra hesap tutarlarını yazdık. Borçlu hesapların tutarları hesap isimlerinin karşısına borç tarafına, alacaklı hesapların tutarları ise karşısına ve alacak tarafına yazıldı. Son olarak ise yapılan işlemin açıklamasını yazdık.

Yevmiye maddesi yazılırken dikkat edilmesi gereken bazı noktalar vardır:

- Yevmiye defteri yazılırken hesap numaralarını öğrenmek için hesap plânından faydalanılır.
- Yevmiye maddesinde hesap isimleri büyük harf ile yazılır.
- Hesap isimlerinin aralarında boşluk (satır boşluğu) bırakılmaz. Boşluk var ise çizilerek iptal edilir, silinti ve kazıntı yapılmaz, dank sille düzeltilemez.
- Yevmiye maddesinin borç ve alacak tutarlarının aynı olması gerekir. Eşit olmaz ise nedeni araştırılıp muhasebe prensiplerine göre düzeltilir. (*Örneğimizde borç ve alacak toplamı eşittir çift taraflı kayıt sisteminin özelliği*)
- Şekil 1.1 de verilen yevmiye defteri örneğinde madde numarasının önünde büyük defter sayfa numaralarını gösteren iki sütun bulunmaktadır. Bu kısımlara hesapların büyük defterde hangi sayfalarda yer aldığı yazılır. *Biz çözümlerimizde yevmiye defterinin yukarıdaki daha basit şeklini kullanacağız.*
- Yevmiye defterinin her sayfasının bitiminde sayfa toplamı kurşun kalemle alınarak en alta yazılır. Toplam, sonraki sayfanın üstüne de devreden tutar olarak geçirilir. İşlemler kesinleştikten sonra da dolma kalemle üzerine yazılır.

Şimdi açılış kaydı düzenlenmesi ile ilgili olarak bir örnek daha düzenleyelim. Ancak bu kez işletmenin kuruluşu sırasında ortaya konan değerleri sıralayalım ve hem işletmenin açılış bilançosunu düzenleyelim, hem de açılış bilançosundan faydalanarak açılış kaydını yapalım.

Örnek 2.

EREN Ticaret işletmesi 06.12.2008 tarihinde aşağıdaki değerler ile faaliyetlerine başlamıştır.

Kasa:	800 YTL
Banka:	500 YTL
Alacak Senetleri:	400 YTL
Ticari Mal:	2.500 YTL
Taşıtlar:	1.000 YTL
Borç Senetleri:	900 YTL
Satıcılar:	200 YTL
Sermaye:	?

İşletmenin açılış bilançosunu düzenleyerek açılış kaydını yevmiye defterine yapınız.

Çözüm:Öncelikle işletmenin sermayesini hesaplayarak açılış bilançosunu düzenleyelim. Hatırlanacağı gibi varlıkların toplamından kaynakların toplamı çıkarıldığı zaman sermaye bulunuyordu. Bilanço düzenlerken hesap plânından faydalanmak gerektiğini de unutmayın.

Sermaye=Varlık Toplamı – Kaynak Toplamı

Sermaye= (Kasa+Banka+Alacak Sn.+Ticari Mal+Taşıtlar) – (Borç Sn+Satıcılar)

Sermaye=(800 + 500 + 400 + 2.500 + 1.000) – (900 +200)

Sermaye= 5.200 – 1.100, Sermaye= 4.100

AKTİF		EREN TİCARET İŞLETMESİ 06.12.208 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU		PASİF	
I.DÖNEN VARLIKLAR		4.200	III.KISA VAD. YAB. KAY.		1.100
10.HAZİR DEĞERLER	1.300	32.MALİ BORÇLAR		1.100	
100.KASA	800	320.SATICILAR		200	
102.BANKA	500	321.BORÇ SEN.		900	
12.TİCARİ ALACAKLAR	400	IV.UZUN VAD. YAB. KAY.		-----	
121.ALAC.SEN.	400	V.ÖZKAYNAKLAR		4.100	
15.STOKLAR	2.500	50.ÖDENMİŞ SERMAYE		4.100	
153.TİCARİ MAL	2.500	500.SERMAYE		4.100	
II.DURAN VARLIKLAR		1.000	PASİF TOPLAMI		5.200
25.MADDİ DUR. VAR.	1.000	AKTİF TOPLAMI		5.200	
254.TAŞITLAR	1.000				
AKTİF TOPLAMI		5.200			

Tablo 1. 2. Bilanço örneği

Açılış bilançosu düzenlendikten sonra yevmiye defterine açılış kaydını yapabiliriz.

06/12/2008			
100 KASA HESABI	800		
102 BANKA HESABI	500		
121 ALACAK SENETLERİ HES.	400		
153 TİCARİ MAL HESABI	2.500		
254 TAŞITLAR HESABI	1.000		
320 SATICILAR HES.			200
321 BORÇ SENEDİ HS.			900
500 SERMAYE HESABI			4.100
Açılış kaydı			

Hesap plânını elinize alıp baktığımız zaman bazı hesapların yanında (-) işaretini göreceksiniz. Bu şekildeki hesaplar bulunduğu tarafın işleyiş kurallarına uymaz. Bilançonun aktifinde yer aldığı halde yanında (-) bulunan hesaplara “**Aktifi Düzenleyici Hesaplar**”; Pasifinde yer aldığı halde yanında (-) bulunan hesaplara “**Pasifi Düzenleyici Hesaplar**” denir.

Örneğin; 103 verilen çekler ve ödeme emirleri hesabı aktif tarafta bulunan ancak pasif kurallarına göre işleyen (pasif karakterli) bir hesaptır. Şimdi içerisinde (-) işaretli, aykırı hesaplar bulunan bir bilanço örneği verelim ve bu bilançoya dayanarak açılış kaydını düzenleyelim. Kayıta bazı farklar olduğunu göreceksiniz.

Örnek 3.

Aşağıda BİRCAN Ticaret işletmesinin 13.06.2008 tarihli açılış bilançosu verilmiştir. Verilen bilançodan faydalanarak açılış kaydını yapınız.

AKTİF		BİRCAN TİCARET İŞLETMESİ 13.06.2008 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU		PASİF	
I.DÖNEN VARLIKLAR	5.000	III.KISA VAD. YAB. KAY.	2.000		
10.HAZIR DEĞERLER 3.000		32.TİCARİ BORÇLAR 2.000			
100.KASA 1.000		320.SATICILAR 2.000			
102.BANKA 3.000					
103.VER. ÇEK (1.000)		IV.UZUN VAD. YAB. KAY.	-----		
15.STOKLAR 2.000					
153.TİCARİ MAL 2.000		V.ÖZKAYNAKLAR	13.000		
		50.ÖDENMİŞ SERMAYE 13.000			
II.DURAN VARLIKLAR	10.000	500.SERMAYE 13.000			
25.MADDİ DUR. VAR. 10.000					
255.DEMİRBAŞ 10.000					
AKTİF TOPLAMI	<u>15.000</u>	PASİF TOPLAMI	<u>15.000</u>		

Tablo 1.3: Bilanço örneği

1	06/12/2008		
	100 KASA HESABI	1.000	
	102 BANKA HESABI	3.000	
	153 TİCARİ MAL HESABI	2.000	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	10.000	
	103 VERİLEN ÇEK Ö.E.		1.000
	320 SATICILAR HES.		2.000
	500 SERMAYE HESABI		13.000
	Açılış kaydı		

Örneğimizde açılış bilançosunda (-) karakterli bir hesap vardır. Açılış kaydı düzenlerken kuralımıza göre bilançonun aktifinde yer alan hesapları yevmiye defterinin borç tarafına, pasifinde yer alan hesapları alacak tarafına yazıyorduk. (-) Karakterli bir hesap karşımıza çıkarsa kuralın tam tersine göre kayıt yaparız. Yani (-) karakterli hesap aktif tarafta ise yevmiye defterinin alacak tarafına, pasif tarafta ise borç tarafına yazarız. Ancak ne olursa olsun yevmiye toplamlarının yine de birbirine eşit olduğunu göreceksiniz.

Yevmiye Madde No Hesap Kodu		Hesap Adı	Yevmiye Tarihi Açıklama	Detay	Borç / Alacak
ORKADEMO LTD. ŞTİ. YEVMİYE DEFTERİ					
[1]					
100	100 01	KASA			
		Nakit Kasası	Mal Satışı	500,000,000	500,000,000
120	120 0001	ALICILAR			632,800,000
		Ök Ltd.Şti.	Mal Satışı	632,800,000	
	391	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ			172,800,000
	391 18	% 18 Satış Kdv.	Mal Satışı	172,800,000	
	600	YURTIÇI SATIŞLAR			960,000,000
	600 18	% 18 Kdv'li Satışlar	Mal Satışı	960,000,000	
[2]					
153	153 01	TİCARİ MALLAR			500,000,000
		Mal Alışları	Mal Alınışı	500,000,000	
191	191 01	İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ			85,000,000
		İndirilecek KDV.	Mal Alınışı	85,000,000	
	320	SATICILAR			485,000,000
	320 0001	Örka Ltd.Şti.	Mal Alınışı	485,000,000	
	321	BORÇ SENETLERİ			100,000,000
	321 01	İsazlanan Borç Senetleri	Mal Alınışı	100,000,000	
[3]					
100	100 01	KASA			234,000,000
		Nakit Kasası	Muh.Tahsilatlar	234,000,000	
120	120 0001	ALICILAR			234,000,000
		Ök Ltd.Şti.	Tahsilat	234,000,000	
[4]					
191	191 01	İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ			40,256,000
		İndirilecek KDV.	03.09.2001 Ft:123346 Türktelekom Aş	10,880,000	
	191 01	"	03.09.2001 Ft:110579 Aras Nakliyat	5,100,000	
	191 01	"	03.09.2001 Ft:723577 Aktaş Aş.	10,200,000	
	191 01	"	03.09.2001 Ft:129800 Eysan Hotel	12,376,000	
	191 01	"	03.09.2001 Ft:489892 11. Noter	1,700,000	
770	770 3 01	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ			236,800,000
		Elektrik Su/Isınma Ham/İpt.Yö	03.09.2001 Ft:723577 Aktaş Aş.	60,000,000	
	770 3 02	Haberleşme Giderleri	03.09.2001 Ft:123346 Türktelekom Aş	64,000,000	
	770 3 04	Nakliye Ulaştırma Giderleri	03.09.2001 Ft:110579 Aras Nakliyat	30,000,000	
	770 4 04	Konaklama/Seyahat Giderleri	03.09.2001 Ft:129800 Eysan Hotel	72,800,000	
	770 4 06	Noter Giderleri	03.09.2001 Ft:489892 11. Noter	10,000,000	
100	100 01	KASA			277,056,000
		Nakit Kasası	Muh.Ödemeler	277,056,000	
[5]					
760	760 4 01	PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ			112,000,000
		Kira Giderleri	1/ 9/2001 Eylül Kira Tahakkuku	112,000,000	
770	770 4 01	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ			48,000,000
		Kira Giderleri	1/ 9/2001 Eylül Kira Tahakkuku	48,000,000	
100	100 01	KASA			124,800,000
		Nakit Kasası	1/ 9/2001 Eylül Kira Tahakkuku	124,800,000	
360	360 01 01	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR			35,200,000
		Stopaj Gelir Vergisi	1/ 9/2001 Eylül Kira Tahakkuku	32,000,000	
	360 01 03	Stopaj Fonu	1/ 9/2001 Eylül Kira Tahakkuku	3,200,000	
Sayfa Sonu Borç Toplamı:					2,388,856,000
Sayfa Sonu Alacak Toplamı:					2,388,856,000

Resim 1.2: Bilgisayarda işlenmiş yevmiye defteri dökümü örneği

1.2.2. Muhasebe Fişi Düzenlemek:

İşlemler yevmiye defterine doğrudan kaydedilebileceği gibi muhasebe fişleri yardımı ile de kaydedilebilir. İşlemlerin yevmiye defterine yazılmadan önce kaydedildiği, yetkili kişilerin imzalarını taşıyan ve yevmiye bilgilerini içeren fişe **muhasebe fişi** denir.

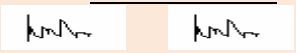
İşlemler önce belgelere dayanarak muhasebe fişine, buradan yevmiye defterine kaydedilir. Muhasebe fişinin kullanımı zorunlu değildir ve standart bir şekli yoktur. Genellikle büyük işletmeler tarafından kullanılır. Muhasebe fişi kullanan işletmeler 45 gün içinde defterlere kayıt yapmalıdırlar. Muhasebe fişi kullanmanın faydaları şunlardır:

- Kayıtların kontrolünü ve düzeni sağlar.

- Yanlış kayıt yapmayı önler.
- Aynı nitelikteki işlemleri toplu kayıtedilmesini sağlar.

Muhasebe fişleri üçe ayrılır:

- **Kasa Tahsil Fişi:** İşletme kasasına giren paraların nerelerden, hangi nedenlerle alındığını ve hangi hesaplara alacak kaydedileceğini gösteren fiştir.
- **Kasa Tediye (Ödeme) Fişi:** İşletme kasasından çıkan paraların hangi nedenlerle ödendiğini ve hangi hesaplara borç kaydedileceğini gösteren fiştir.
- **Mahsup fişi:** Kasa hesabını ilgilendirmeyen başka bir ifade ile tamamı nakit olmayan işlemler için düzenlenen fiştir.

KASA TAHSİL FİŞİ		Tarih: .../.../200.
		Fiş No:
ALACAKLI HESAPLAR		TUTAR
KODU	İSİM	
102	BANKA	1.000
102.01	T.C. ZİRAAT BANKASI	
TOPLAM		#1.000#
Yalnız bin-----YTL.		
AÇIKLAMA: 02546 nolu makbuz ile bankadan para çekilmesi		
<u>Yevmiye No:</u>	<u>Kasa Sayfa No:</u>	<u>Yetkili İmzalar:</u>
025	010	

Şekil 1.5. Kasa tahsil fişi

Kasa tahsil fişinde borçlu hesap her zaman kasa hesabı olduğu için sadece alacaklı hesaplar yazılır. Örneğimizde banka hesabımızdan para çekiyoruz. Bankada azalış olduğu için banka hesabı alacaklı hesaptır. Kasa hesabında artış meydana gelmiştir. Bu nedenle kasa hesabı borçlu hesaptır.

Görüldüğü gibi kasa hesabının borçlu olduğu durumlarda kasa tahsil fişi düzenlenir ve sadece alacaklı hesaplar yazılır. Muhasebe fişleri istenilen renk, boyut ve şekilde düzenlenebilir. Önemli olan içerisinde yevmiye bilgilerinin bulunmasıdır.

KASA TEDİYE FİŞİ		Tarih: .../.../200.
BORÇLU HESAPLAR		Fiş No:
KODU	İSİM	TUTAR
153	TİCARİ MALLAR	2.000
191	İNDİRİLECEK KDV	360
TOPLAM		#2.360#
Yalnız ikibinüçyüzaltmış-----.....YTL.		
AÇIKLAMA: 0256 nolu fatura ile peşin mal alışı karşılığında ödenen para		
<u>Yevmiye No:</u> 0254	<u>Kasa Sayfa No:</u> 010	<u>Yetkili İmzalar:</u>

Şekil 1.6. Kasa tediye (Ödeme) fişi

Kasa tediye (ödeme) fişinde alacaklı hesap her zaman kasa hesabı olduğu için sadece borçlu hesaplar yazılır. Örneğimizde tamamını peşin ödeyerek mal satın alıyoruz. Ticari malınızda artış olduğu için ticari mallar hesabı borçlandırılır. Parayı peşin ödediğimiz için kasa hesabında azalış vardır. Bu nedenle kasa hesabı alacaklı hesaptır.

Görüldüğü gibi kasa hesabının alacaklı olduğu durumlarda kasa tediye (ödeme) fişi düzenlenir ve sadece borçlu hesaplar yazılır.

MAHSUP FİŞİ

Tarih:/./200.

Fiş No:

BORÇLU HESAPLAR		TUTAR
KODU	İSMİ	
120	ALICILAR	1.180
TOPLAM		#1.180#

ALACAKLI HESAPLAR		TUTAR
KODU	İSMİ	
600	YURTIÇI SATIŞLAR	1.000
391	HESAPLANAN KDV	180
TOPLAM		#1.180#

Yalnız binyüzseksen-----..... YTL.

AÇIKLAMA: 33345 nolu fatura ile kredili (veresiye) satılan mal bedeli

Yevmiye No:

0361

Yetkili İmzalar:

Şekil 1.7. Mahsup fişi

Örneğimizde veresiye olarak mal satılmıştır. Bu durumda kasaya para giriş veya çıkışı söz konusu değildir. Görüldüğü gibi mahsup fişinde borçlu ve alacaklı hesaplar için iki bölüm bulunmaktadır. Bu bölümlere borçlu ve alacaklı hesapların kodu, adı ve tutarları yazılır.

Muhasebe fişleri yapılan işlemin özelliğine göre düzenlendikten sonra 45 gün içinde bu fişlerden yararlanılarak yevmiye defterine kayıt yapılır. Ancak şunu unutmamak gerekir ki; yapılan işlemler sırasında hesapların bulunduğu yeri ve kodlarını görmek için hesap plânını yanımızdan ayırmamız gerekir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Bilanço esasına göre defter tutan tacirleri öğreniniz.</p>	<p>➤ Çevrenizde bulunan bir tacire giderek hangi esasa göre defter tuttuğunu ve kaçınıcı sınıf tacir olduğunu sorunuz.</p> <p>➤ Çevrenizde bulunan bir muhasebeciye giderek defter tutma bakımından tacirlerin ayrımını sorunuz.</p>
<p>➤ Yevmiye defteri şekli çiziniz.</p>	<p>➤ Altı sütun çiziniz.</p> <p>➤ İlk iki sütuna borçlu ve alacaklı hesap büyük defter sayfa numaralarını yazınız.</p> <p>➤ Üçüncü sütuna yevmiye numarası yazınız.</p> <p>➤ Dördüncü sütuna iki çizgi arasında tarihi yazınız.</p> <p>➤ Tarih çizgisinin altına borçlu ve alacaklı hesapların yazılacağı yerleri belirtiniz.</p> <p>➤ Açıklamanın yazılacağı yeri belirtiniz.</p> <p>➤ Borçlu hesap tutarlarının beşinci sütuna yazılacağını unutmayınız. Alacaklı hesap tutarlarının altıncı sütuna yazılacağını hatırlayınız.</p>
<p>➤ Açılış bilançosu düzenleyiniz.</p>	<p>➤ Bazı açılış değerleri vererek bir açılış bilançosu düzenleyiniz.</p> <p>➤ Bilançonun aktif ve pasif tarafları ile başlığını yazınız.</p> <p>➤ Hesap plânından faydalanmayı unutmayınız.</p> <p>➤ Sermaye tutarını hesaplar ken varlık toplamından kaynak toplamını çıkarınız.</p> <p>➤ 100 ve 200 nolu hesapları aktif tarafa, 300,400 ve 500 nolu hesapları pasif tarafa yazınız. Bilanço aktif ve pasif toplamlarının eşit olması gerektiğini unutmayınız.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Açılış kaydını düzenleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yevmiyeye bilançonun tarihini yazınız. ➤ Açılış kaydının 1 numaralı kayıt olduğunu unutmayınız. ➤ Bilançonun aktif tarafında yer alan hesapları yevmiye defterinin borç tarafına yazınız. ➤ Bilançonun pasif tarafında yer alan hesapları yevmiye defterinin alacak tarafına yazınız. (-) karakterli hesapları yazarken kuralın tersini uygulayacağımızı unutmayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Muhasebe fişlerinin türlerini ve faydalarını öğreniniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bir muhasebeciye muhasebe fişlerinin niçin kullanıldığını sorunuz. ➤ Muhasebe fişi kullanmanın faydalarını öğreniniz. ➤ Muhasebe fişi kullanıldığı ve kullanılmadığı durumlarda defterlere kayıt sürelerini öğreniniz. ➤ Kasa tahsil fişinin hangi durumlarda kullanıldığını sorunuz. ➤ Kasa tediye (ödeme) fişinin hangi durumlarda kullanıldığını sorunuz. Mahsup fişinin hangi durumlarda kullanıldığını sorunuz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yevmiye maddelerinin türlerini ayırt ediniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bir basit kayıt örneği yapınız. ➤ Basit kayıta tek hesabın borçlu, tek hesabın alacaklı olduğunu unutmayınız. ➤ Bir bileşik kayıt örneği yapınız. ➤ Bileşik kayıta borç veya alacakta bir hesap, diğer tarafta birden fazla hesap olduğunu unutmayınız. ➤ Bir karma kayıt örneği yapınız. Karma kayıta borç ve alacak tarafında birden fazla hesap olduğunu unutmayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki soruların cevaplarını **doğru ve yanlış** olarak değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Doğru	Yanlış
1. Birinci sınıf tacirler bilanço esasına göre defter tutarlar.		
2. Açılış kaydı açılış bilançosundan faydalanılarak düzenlenir.		
3. Yevmiye maddesine tarih yazmaya gerek yoktur.		
4. Yevmiye defterinde borç ve alacak tutarları birbirine eşit olmayabilir.		
5. Yevmiye defterinin diğer adı büyük defterdir.		
6. İşlemlerin yevmiye defterine yazılmadan önce kaydedildiği, yetkili kişilerin imzalarını taşıyan ve yevmiye bilgilerini içeren fişe muhasebe fişi denir.		
7. Bankaya para yatırıldığında işlem tediye fişine yazılabilir.		
8. Kasaya nakit girişi olduğu durumlarda düzenlenen fişe kasa tahsil fişi denir.		
9. İşletme muhasebe fişi kullanıyorsa yevmiye defterine en geç 45 gün içinde kayıt yapmalıdır.		
10. Muhasebe fişlerini kullanmak zorunlu değildir.		

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız evet, uygulamadıysanız hayır kutucuklarını işaretleyiniz.

MODÜL ADI: Defter Tutma	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
UYGULAMA FAALİYETİ: Açılış Kaydı Düzenlemek	SINIF VE NO:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	EVET	HAYIR
1. Birinci ve ikinci sınıf tacirleri ayırt edebiliyor musunuz?		
2. Açılış bilançosu düzenleyebiliyor musunuz?		
3. Yevmiye defteri şekli çizebiliyor musunuz?		
4. Açılış bilançosundan faydalanarak açılış kaydını yapabiliyor musunuz?		
5. Aktif ve pasif hesapların işleyiş kurallarını biliyor musunuz?		
6. Kasa tahsil fişinin hangi durumlarda düzenlendiğini biliyor musunuz?		
7. Kasa tediye (ödeme) fişinin hangi durumlarda düzenlendiğini biliyor musunuz?		
8. Mahsup fişinin hangi durumlarda düzenlendiğini biliyor musunuz?		
9. Muhasebe fişlerinin faydalarını biliyor musunuz?		
10. Yevmiye kayıtları yaparken (TDHP) hesap plânını kullanıyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. ”HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsini “EVET” ise bir sonraki öğrenim faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile, açılış işlemleri ve yıl içi işlemlerini büyük deftere (Defter-i Kebir) hesaplarına kaydedebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Büyük defterlerin işletmelerde ne amaçla kullanıldığını araştırınız.
- Bilgisayar paket programlarında büyük defterlerin şeklini inceleyiniz.
- Bilgisayar paket programlarında büyük defter kayıtlarının nasıl tutulduğunu araştırınız.

2. BÜYÜK DEFTER

Yevmiye defterlerine, yapılan işlemler tarih ve işlem sırasına göre yazılır. İşletmenin muhasebe hareketlerinin takip ve kontrolü için bu kayıtların hesaplara dağılımının daha düzenli bir şekilde yapılması şarttır. Bu nedenle hesaplardaki hareketliliklerin takip ve kontrolü için ayrı bir deftere ihtiyaç duyulur.

İşte, bu hesaplarda oluşan rakamların sistemli bir şekilde bir araya getirilmesi ve dağıtılması işlevini gören deftere **büyük defter** (Defter-i Kebir) denir. Büyük defter tutulması zorunlu bir defterdir. (VUK M.181).

Büyük Defter, yevmiye defterine kaydedilmiş olan işlemleri buradan alarak sitemli bir şekilde hesaplara dağıtan ve düzenli olarak bu hesaplarda toplayan defterdir. (TTK Madde 71, VUK Madde 184)

Büyük defter muhasebenin sınıflandırma fonksiyonunu yerine getiren defterdir. Büyük defterlerden elde edilen rakamlar diğer muhasebe dokümanları için birer kaynak niteliği de taşır. Dolayısıyla büyük defter kayıtlarının muhasebenin sağlıklı yürümesi açısından tutulmasının gerekliliği gayet açıktır. Teknolojinin de yardımı ile büyük defterler, tutulması kolay, işlevli defter halini almıştır.

Büyük defterdeki hesabın en az aşağıdaki özellikleri taşıması zorunludur, (VUK Md.69, Md.182)

- Hesap ismi
- Yevmiye defteri tarihi,
- Yevmiye defteri madde numarası,

- Borçlu ve alacaklı tutarlar,
- Açıklama

HESAP İSMİ

01HESABI						01		
Yevmiye		AÇIKLAMALAR		TUTAR	Yevmiye		AÇIKLAMALAR		TUTAR
Tarih	No				Tarih	No			
		Nakli Yekûn					Nakli Yekûn		
BORÇ					ALACAK				
		Toplam					Toplam		

**YEVMİYE
DEFTERİ
TARİH VE
MADDE NO**

Şekil 1.8: Bir hesaba ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

Uygulamalarımızda büyük defteri pratik olarak T şeklinde kullanabiliriz.

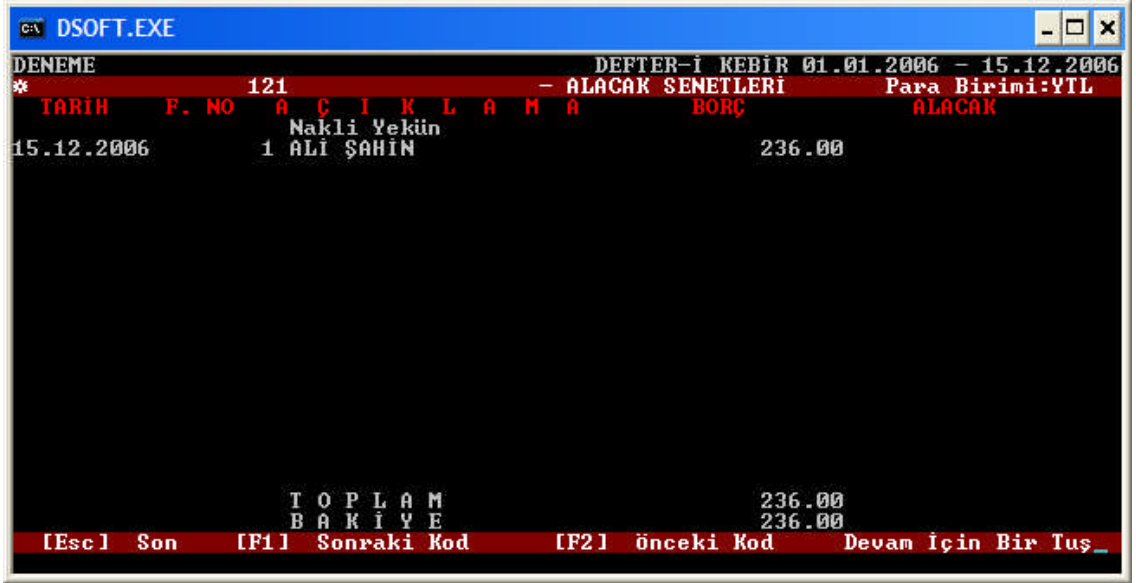
B HESABI	A
..... BORÇ	 ALACAK

Şekil 1.9: ... Büyük defter (Defter-i Kebir) hesabının pratik gösterimi

2.1. Düzenleme Kuralları

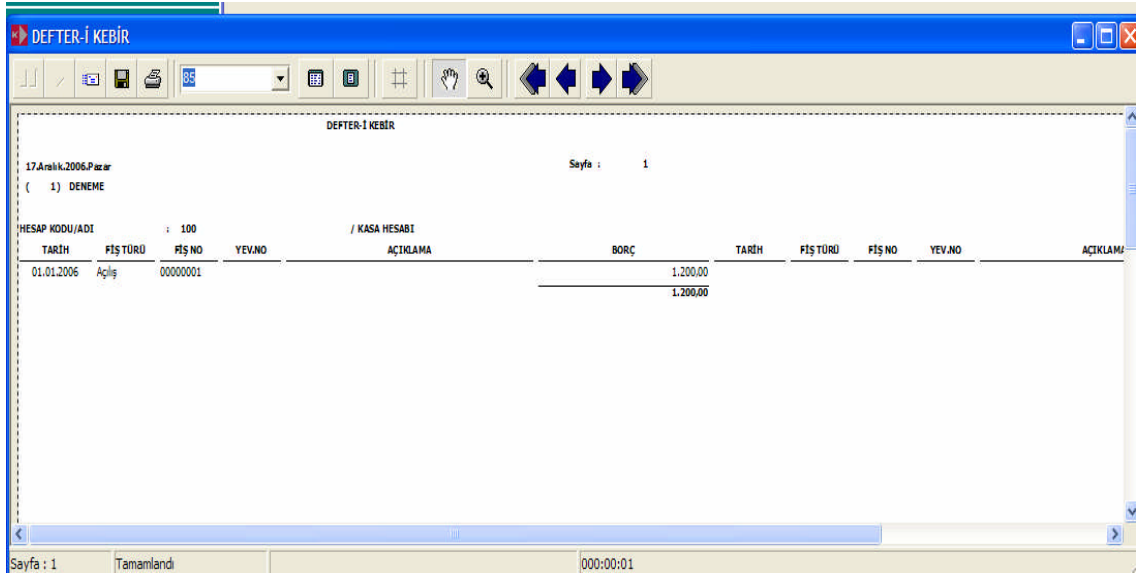
- Diğer tüm tutulacak defterlerde olduğu gibi, büyük defter kayıtlarının da **Türkçe** tutulması zorunludur. (VUK.M.215)
- Kayıtlarda Türk para birimi kullanılır. (VUK. M.215)
- Yazma işlemlerinde mürekkepli kalem veya makine kullanılır. (VUK. M. 216)
- Yanlış kayıtlar, yanlış yazılan rakam ve yazı okunacak şekilde çizilmek, üst veya yan tarafına veya ilgili bulunduğu hesaba doğrusu yazılarak düzeltilir. (VUK. M.217)
- Kayıtlar arasında boş satır bırakılamaz, satır atlanamaz. Ciltli defterlerde sayfalar ciltten koparılamaz. (VUK. M. 218)
- Kayıtlar zamanında yapılır.(VUK. M. 219)

Günümüzde teknolojik gelişmeler nedeniyle defter kayıtları bilgisayar ortamında yapıldığından yazma işlemleri de bilgisayar yazıcıları aracılığıyla yapılmaktadır. Bilgisayar, işlemlerin yapılması sırasında, tarih ve yevmiye numarasını doğru bir şekilde aktarma, olabilecek hataları da zamanında çözümleme gibi kolaylıklar getirmiştir.

Resim 1.3. Muhasebe paket programı büyük defter ekran görünümü

Datasoft muhasebe paket programında Alacak Senetleri Hesabının büyük defter sayfasının ekran görünümü yukarıdaki gibidir.

Resim 1.4. Muhasebe paket programı büyük defter ekran görünümü

Yukarıdaki şekilde ise LKS2 muhasebe paket programının Kasa Hesabına ait büyük defter sayfası görülmektedir.

2.2. Yevmiye Defteri ile Büyük Defter İlişkisi

Yevmiye defteri, bir işletmenin muhasebe olaylarını tarih sırasına göre kaydettiği defterdir. Bu işlem de hesaplar aracılığıyla yapılır. Aynı tür olaylar aynı hesaplarda toplanır.

Örneğin 10.10.2008 tarihinde müşterimiz AHMET ŞAHİN'E 35 numaralı fatura ile 100 YTL değerinde malı veresiye olarak satıyoruz. Bu işlemin yevmiye kaydı şöyle olacaktır.

	10.10.2008		
5	120 ALICILAR HESABI	118,00	
	600- YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI		100,00
	391- HESAPLANAN KDV HESABI		18,00
	Ahmet Şahin'e veresiye mal satışı		

Yukarıdaki kaydı her mal satışınızda yapmanız gerekir. Ay sonu geldiğinde AHMET ŞAHİN' in sizden ne kadar mal aldığını ve ne kadar borcu olduğunu anlayabilmeniz için bir aylık yevmiye kayıtlarını tek tek inceleyerek rakamları bir araya getirip toplamalarını almanız gerekir. Oysa tuttuğunuz büyük defter kayıtları size bu bilgiyi sunmaya hazırdır. Eğer bir de yardımcı defteriniz var ise bilginin daha ayrıntılı olmasını sağlayabilirsiniz.

50		120-ALICILAR HESABI				50	
Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR
Tarih	No			Tarih	No		
10.10.06	5	A. Şahin'e veresiye mal satışı	118,00				

Şeki 1.10: 120 Alıcılar hesabına ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

300		600- YURT İÇİ SATIŞLAR HS						300
Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	
Tarih	No			Tarih	No			
				10.10.06	5	Veresiye mal satışı...	100,00	

Şeki 1.11: 600 Yurt içi satışlar hesabına ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

81		391- HESAPLANAN KDV						81
Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	
Tarih	No			Tarih	No			
				10.10.06	5	Mal satış KDV'si...	18,00	

Şekil 1.12: 391 Hesaplanan kdv hesabına ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

Yevmiye defteri bize her mali olayın, usulüne uygun vergi usal kanununa göre ve diğer kanunlara göre kaydetme imkânı verir. Büyük defter ise bu kayıtları sadeleştiren, özelliklerine göre bir araya toplar. Böylece işletmenin hangi mali olayın sonucunda, hangi amaca ulaştığını, ulaştığı amacın olumlu-olumsuz yanlarını (kâr-zarar gibi) görme ve yöneticilerin sağlıklı kararlar alması, işletmeyi doğru ve başarılı yönetmesini sağlar.

2.3. Açılış İşlemlerinin Büyük Deftere Aktarılması

Büyük defter kayıtları bilgisayar ortamında muhasebe fişlerine işlenen her mali olay programa kaydedilir kaydedilmez ilgili defterlere de kaydını yapar. Ancak bu deftere kayıt el ile yapılıyor ise ciltli defterler kullanılır. Her hesap için belirli sayılarda sayfa ayrılır. (Örneğin, 1-20 sayfalar Kasa Hesabı için, 21-35 sayfalar Bankalar Hesabı için, ...) Sayfanın üzerine hesabın adı ve kod numarası yazılır.

İşletmelerin dönem başı açılış yevmiye kayıtlarının büyük defterlere aktarılması gerekmektedir. Bu işlem aşağıda verilen örnekte olduğu gibi yapılacaktır.

Örnek 1:

ŞAHİN Ticaret 01.01.2008 tarihli açılış yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

Büyük Defter kayıtlarını birlikte yapalım.

001		01.01.2008			
	100 KASA HESABI		100,00		
	102 BANKALAR HESABI		1.200,00		
	153 TİCARİ MALLAR HESABI		2.500,00		
	320 BORÇ SENETLERİ HESABI			800,00	
	500 SERMAYE HESABI			3.000,00	
	Açılış kaydı				

Yukarıda verilen yevmiye kaydında yer alan hesapların tutarlarını büyük defterde ayrılan sayfalara aşağıdaki gibi kaydedilecektir.

Yevmiye defterinde Kasa Hesabının *borç* tutarı **100,00 YTL** büyük defterde yer ayırdığımız kasa hesabı sayfasının *borç* tarafına yazılacaktır. Buna göre kasa hesabına ait büyük defter kaydını aşağıdaki gibi yapacaksınız.

01		100- KASA HESABI				01	
Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR
Tarih	No			Tarih	No		
01.01.06	001	Açılış	100,00				

Şekil 1.13: 100 KASA hesabına ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

Bankalar Hesabının yevmiye defterinde yazılı değeri **1.200,00 YTL**'dir. Bu tutarı büyük defterde ayrılan sayfada Bankalar Hesabına ait *borç* tarafına şöyle kayıt edeceksiniz.

21		102- BANKALAR HESABI				21	
Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR
Tarih	No			Tarih	No		
01.01.06	001	Açılış	1.200,00				

Şekil 1.14: 102 BANKALAR hesabına ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

Ticari malların yevmiye defterindeki değeri 2.500,00 YTL'dir. Bu tutarı da büyük defterde ayrılan sayfada Ticari Mallar hesabına ait *borç* tarafına şöyle yazacaksınız.

35		153- TİCARİ MALLAR HESABI				35	
Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR
Tarih	No			Tarih	No		
01.01.06	001	Açılış	2.500,00				

Şekil 1.15:153TİCARİ MALLAR hesabına ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

Yevmiye defterinin *alacaklı* taraf hesaplarının kayıtları ise yine büyük defterin *alacaklı* tarafına yazılarak kayıt edilir.

Buna göre borç senetleri hesabının yevmiye defterindeki 800,00 YTL'lik değerini büyük defterde ayrılan sayfada şöyle kayıt yapacaksınız.

120		320- BORÇ SENETLERİ HESABI				120	
Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR
Tarih	No			Tarih	No		
				01.01.06	001	Açılış	800,00

Şekil 1.16: 320BORÇ SENETLERİ hesabına ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

Sermaye hesabı da yevmiye defterinde *alacaklı* taraftadır. Dolayısıyla büyük defterde de kendisine ayrılan sayfanın *alacak* tarafına **3.000,00 YTL**'nin kaydı yapılacaktır.

200		500- SERMAYE HESABI				200	
Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR
Tarih	No			Tarih	No		
				01.01.06	001	Açılış	3.000,00

Şekil 1.17: 500 SERMAYE hesabına ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

2.4. Büyük Defter Yardımcı Defter Bağlantısı

İşletmelerde aynı türden işlemler aynı büyük defter hesabına yazılır. Dolayısıyla aynı büyük defter hesabına çok sayıda kayıt yapılmak zorunluluğu ortaya çıkabilir.

Örneğin; işletmeler veresiye mal sattığı müşterilerinin kayıtlarını tek hesapta izler. Bu türden müşterilerine ait kayıtları yaparken aynı büyük defter hesabını ve alt hesaplarını kullanmak zorundadır. Bu hesap 120.ALICILAR HESABI'dır.

B	120.ALICILAR HS	A
...		...

Eğer bir işletmenin **SEMRA**, **AYFER**, **SEVİM** olmak üzere üç ayrı müşterisi varsa bunların hesap hareketlerinin ayrı ayrı olması gerekir. Bu müşterilerin hesap hareketlerini ALICILAR HESABI'nda takip edersek ayrıntıları görmek mümkün olmaz. Daha önce aldığımız modüllerden gördüğünüz HESAP kavramında alt hesapların da oluşturulabildiğini biliyorsunuz. Bu müşterilerin isimleri 120.ALICILAR hesabının birer alt hesabı olacaktır;

120.ALICILAR HESABI

120.001. SEMRA BULUT

120.002. AYFER CAN

120.003. SEVİM AKDOĞAN

Şeklinde bir hesap sıralanışı yapılır. İşte burada yer alan 121.001.SEMRA BULUT bir yardımcı hesaptır. Bu yardımcı hesapta YARDIMCI DEFTER dediğimiz defterlerde takip edilir.

B	120.001. S.BULUT	A
...		...

B	120.002. A. CAN	A
...		...

B	120.003. S. AKDOĞAN	A
...		...

Yardımcı defterlerde oluşan rakamlar büyük defterlerin borç ve alacak kalanlarını düzenleyen kaynaklardır. Büyük defterlerin sınıflandırma özelliğini yerine getirebilmesi için borç ve alacak rakamlarının doğru yazılması zorunludur. Yardımcı defterler olmadan bilgilerin doğruluğunu sağlamak oldukça güç olacaktır.

Yardımcı defterler birer büyük defter özelliği taşır. Şekil ve kullanım olarak da büyük defterlerle aynıdır. Yine pratikte T şekli bu defterlerde de kullanacağız.

120.001- SEMRA BULUT							
Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR	Madde		AÇIKLAMALAR	TUTAR
Tarih	No			Tarih	No		
.....
.

Şekil 1.18:120.001 SEMRA BULUT hesabına ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

B	120.001- S. BULUT	A
.....	

120.001 Semra BULUT Pratik büyük defter örneği

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Büyük defter temin ediniz.	➤ Kendiniz çiziniz veya paket program kullanarak büyük defterin yazıcıdan çıktısını alarak görünüz.
➤ Defterin sol yaprağının borç, sağ yaprağının alacak tarafı olduğunu görünüz.	➤ Defter şeklini kendiniz çizerek öğrenmeye çalışınız.
➤ Sağ ve sol yaprağa aynı numara verildiğini görünüz.	➤ Defter sayfalarının numaralanmasına dikkat ediniz.
➤ Ortaya hesabın adının yazılışını görünüz.	➤ Hesap isimlerini ve kod numaralarını Hesap Planından yararlanarak belirleyiniz.
➤ Hesabın, yevmiyede borç tarafında ise borca, alacak tarafında ise alacağa yazıldığını görünüz ve yevmiye maddesinin tarih ve numarasını oluşturunuz.	➤ Hesapların nasıl borçlu ve alacaklı olduklarını tekrarlayınız.
➤ Açıklamayı yazınız.	➤ Büyük defter açıklamalarını oluştururken yevmiye kayıtlarından yararlanınız.
➤ Tutarı yazınız.	➤ Tutarları yevmiye defteri maddelerinden alınız.
➤ Kullanılan her hesap için ayrı ayrı büyük defter sayfası oluşturunuz.	➤ Büyük defter sayfalarının oluşturulmasında hesapların kullanılma sıklığını dikkate alınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

TEST-1

1. Yevmiye defterine kaydedilmiş olan işlemleri sistemli bir şekilde hesaplara dağıtan ve düzenli olarak bu hesaplarda toplayan defter hangisidir?
A) Yevmiye B) Mizan C) Defteri Kebir D) Bilanço
2. Büyük defter kayıtlarında esas alınan defter hangisidir?
A) Kasa Defteri B) Yevmiye Defteri C) Bilanço D) Karar Defteri
3. Büyük defterin sol tarafına ne denir?
A) Borç B) Alacak C) Kayıt D) Sonuç
4. Büyük defter şeklinde hangisinin bulunması zorunlu değildir?
A) Hesap Adı B) Tutar C) Açıklama D) Tarih
5. Büyük defterler için hangisi söylenemez?
A) Kayıtlar Türkçe tutulur. B) Para birimi Türk Lirasıdır.
C) Yanlışlar düzeltilebilir. D) Kayıtlar arasında boşluk bırakılabilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarlarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevaplarınız için faaliyetin ilgili konularını tekrar ediniz.

TEST-2

Aşağıdaki çoktan seçmeli sorulara uygun yanıtları veriniz.

1. İşletmenin dönem başında kasasında 100 YTL'si vardır. Bu işlemin büyük defter kaydı hangisidir?

A)

B	Kasa Hs	A
100		

B)

B	Kasa Hs	A
		100

C)

B	Banka Hs	A
100		

D)

B	Alicılar Hs	A
		100

2. Aşağıdaki büyük defter kayıtlarından hangisi kapanmıştır?

A)

B	Kasa Hs	A
100		150

B)

B	Kasa Hs	A
120		100

C)

B	Kasa Hs	A
100		100

D)

B	Kasa Hs	A
100		

3. Aşağıda verilen yevmiye kaydında Yurt İçi Satışların büyük defter kaydı nasıl olacaktır?

		01.12.2008			
50	100 KASA HESABI	236,00			
	600- YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI		200,00		
	391- HESAPLANAN KDV HESABI		36,00		
	Peşin mal satışı				

A)

B	Yurtiçi Satışlar H	A
	200	

B)

B	Yurtiçi Satışlar H	A
	200	

C)

B	Yurtiçi Satışlar H	A
	236	

D)

B	Yurtiçi Satışlar H	A
	36	

4. Aşağıda verilen büyük defter kaydında adı geçen hesabın yevmiye defterinde yazılış şekli hangisidir?

155		255- DEMİRBAŞLAR HESABI				155	
Madde		AÇIKLAMALAR		TUTAR		Madde	
Tarih No		AÇIKLAMALAR		TUTAR		Tarih No	
15.03.06	150	Bilgisayar alışı...		300,00			

Şekil 1.19:255DEMİRBAŞLAR hesabına ait büyük defter (Defter-i Kebir) örneği

A)			
15.03.2008			
50	100 KASA HESABI	354,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI		300,00
	391- HESAPLANAN KDV HESABI		54,00
B)			
15.03.2008			
50	100 KASA HESABI	300,00	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI		300,00
C)			
15.03.2008			
50	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	300,00	
	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	54,00	
	100 KASA HESABI		354,00
D)			
15.03.2008			
50	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	354,00	
	100 KASA HESABI		200,00
	391- HESAPLANAN KDV HESABI		36,00

5. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yevmiye defterindeki hesap hareketleri büyük defterlerle birebir olmalıdır.
- B) Yevmiye defterinde yapılan bir kayıt büyük deftere de yazılmak zorundadır.
- C) Yevmiye defterlerindeki hesapların bilgilerinin özeti büyük defterdedir.
- D) Büyük defterler bilançoya kaynak oluşturmazlar.

DEĞERLENDİRME

Öğrenme faaliyeti sonunda verdiğimiz soruların cevap anahtarları modülün sonundadır. Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Cevaplarınızın tamamı doğru ise bu öğrenme faaliyetlerini başarı ile tamamladınız. Başarılı olarak Defter tutma faaliyeti kazanımlarını elde ettiniz. Doğru cevap sayınız toplam soruların yarısı ise uygulama faaliyetlerini gözden geçiriniz. Doğru cevap sayınız yarisından az ise öğrenme faaliyetine tekrar geri dönünüz.

B. UYGULAMALI TEST

Bu faaliyet ile hangi bilgi ve becerileri kazandığınızı aşağıda verilen ifadelere doğru ya da yanlış olarak cevap vererek belirleyiniz. Doğru olduğunu düşündüğünüz ifade için **DOĞRU** seçeneğine **X**, yanlış olduğunu düşündüğünüz ifade için **YANLIŞ** seçeneğine **X** işaretini yerleştiriniz.

SORULAR		DOĞRU	YANLIŞ
1.	Yevmiye defterinde bir hesabın borcuna gelen rakam büyük defter de borçlu tarafa gelir.		
2.	Büyük defter de açılış kayıtlarının mutlaka yevmiyesi vardır.		
3.	Mal satış işleminde TİCARİ MALLAR hesabı kullanılır.		
4.	Bir tediye işleminde kasa hesabına alacak kaydı yapılır.		
5.	İşletme senetli borç ödediğinde satıcılar hesabının borcuna kayıt yapar.		
6.	Yapılan işlem kasayı ilgilendirmiyorsa mahsup kaydı yapılır.		
7.	Bazı hesaplar arasında yapılan düzeltmelerde bir mahsup işlemidir.		
8.	Bir Büyük Defter hesabının borç ve alacak tarafları eşit olduğunda hesap kapanmıştır.		
9.	İşletmeler dönem sonunda büyük defter bilgilerini raporları hazırlamada yardımcı olarak kullanırlar.		
10.	Kapanmayan büyük defter hesapları bakiye vermez.		

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız EVET, Uygulamadıysanız HAYIR kutucuklarını X ile işaretleyiniz.

Gözlenecek Davranışlar	Evet	Hayır
1. Büyük defter temin ettiniz mi?		
2. Defterin sol yaprağının borç, sağ yaprağının alacak tarafı olduğunu gördünüz mü?		
3. Sağ ve sol yaprağa aynı numara verildiğini gördünüz mü?		
4. Ortaya hesabın adının yazılışını gördünüz mü?		
5. Hesabın, yevmiyede borç tarafında ise borca, alacak tarafında ise alacağa yazıldığını görünüz ve yevmiye maddesinin tarih ve numarasını oluşturduunuz mu?		
6. Açıklamayı yazdınız mı?		
7. Tutarı yazdınız mı?		
8. Kullanılan her hesap için ayrı ayrı büyük defter sayfası oluşturduunuz mu?		
9. Büyük defter dökümleri için muhasebe paket programında “defterler” seçeneğine girdiniz mi?		
10. Paket programında “Defterler” seçeneğinin altında yer alan “Büyük Defter “ seçeneğine ulaştınız mı?		
11. Paket programda “Büyük Defter” çıktısını almadan önce filtre seçeneği ile çıktının şeklini belirlediniz mi?		
12. Kullanılan paket programa göre “F3” tuşunun fonksiyonunun incelediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. ”HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsini “EVET” ise bir sonraki öğrenim faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile mizanları öğrenerek mizanlar düzenleyebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan bir işletmeye veya muhasebe bürolarına giderek Mizan örnekleri temin ediniz ve sınıfa getirerek arkadaşlarınız ile inceleyiniz.

3. MİZAN

Mizan, Büyük Defter (Defter-i Kebir) toplamlarını gösteren özet bir tablodur. Bütün hesapların toplamları ve bakiyeleri bir tablo üzerinde yer aldığı için hesapların durumlarını değerlendirmek kolay olur. Bir hesabın bakiyesini öğrenmek için, defteri kebir sayfalarına bakmak yerine mizanda hızlıca ulaşırız. İşletmenin ne kadar borcu olduğunu ya da ne kadar alacağı olduğunu mizandan görebiliriz. Müşterilerimiz ya da satıcılarımızla Mizana bakarak bakiye karşılaştırması yapabiliriz. Bakiyeler tutmuyor ise defteri kebirden kayıtların ayrıntılarına bakarız.

Mizanda işletmenin bütün hesaplarının borç toplamaları, alacak toplamaları ve hesapların bakiyeleri yer alır. Örneğin; işletmenin kasasına ne kadar para girişi olduğunu, ne kadar para çıkışı olduğunu ve mizanın alındığı tarihte kasada ne kadar para bulunduğunu mizana bakarak anlayabiliriz. Kasa hesabının borç tutarı para girişlerini, alacak tutarı para çıkışlarını, borç bakiyesi kasada bulunan nakit tutarını gösterir. Kasa hesabı alacak bakiyesi vermez. Kasada bulunmayan bir parayı harcayamayacağımıza göre kasa hesabı alacak kalanı verirse kayıtlarımızda hata var demektir.

Ticari işlemler sonucunda işletmenin yapmış olduğu muhasebe kayıtlarının doğruluğunu, büyük defter hesaplarına doğru olarak kaydedilip kaydedilmediğini kontrol etmek için haftalık, aylık, 3 aylık, 6 aylık, iki tarih arası, yıllık ve dönem sonunda kesin mizanlar düzenlenir. Düzenlenen mizanın toplam satırındaki borç sütunu ve alacak sütunu toplamalarının birbirine eşit olması zorunludur. Aynı zamanda bu sütunların toplamalarının yevmiye defterindeki mizan çıkarma tarihindeki genel toplam satırındaki borç ve alacak sütunlarındaki toplamalarına eşit olması gerekir. Ayrıca çıkarılan mizanın kalan sütunlarının toplamalarında birbirine eşit olması zorunludur. Eğer bu üç eşitlikte sağlanmışsa kayıtlarda rakamsal hata yapılmamış demektir. Muhasebe kayıtlarının artık günümüzde bilgisayarda yapılması ile mizanın toplamalarının tutmaması ihtimali ortadan kalkmıştır.

3.1. Mizan Çeşitleri

- **Aylık Mizan:** İşletmeler yevmiye defteri kayıtlarını defteri kebire geçirdikten sonra genellikle ay sonlarında defterikebir hesaplarının borç ve alacak tutarları ile borç ve alacak bakiyelerini bir cetvel halinde düzenler. İşletmeler hesapları görmek ve kontrol etmek istedikleri anda ve zaman da mizan düzenleyebilirler.
- **Genel Geçici Mizan:** Her mali yıl sonu olan 31 Aralık tarihinde düzenlenen Aralık ayı mizanı diğer aylık mizanlardan farklı olmamakla beraber bütün muhasebe dönemini kapsadığından "Genel Geçici mizan" adını alır.31 Aralık tarihinde Envanter kayıtlarından önce düzenlenir. (1 Ocak–31 Aralık) dönemini kapsar. Gerçek durum ile kayıtlı durumu karşılaştırmada kullanılır. Kayıtlar gerçek durumu gösterecek şekilde düzeltilir. Defteri Kebir toplamları alınır. Düzenli bir şekilde mizan tablosuna yerleştirilir. Daha sonra da hesapların bakiyeleri hesaplanır. Hesapların borç toplamı alacak toplamından büyükse borç bakiyesi, alacak toplamı borç bakiyesinden büyükse alacak bakiyesi verir ve mizanın kalan-bakiye sütununa yazılır.
- **Genel Kesin Mizan:** Dönem sonu işlemleri ile ilgili yevmiye ve defteri kebir kayıtları yapılarak, hesapların defterikebir bakiyeleri envanter sonuçlarına ve muhasebe prensiplerine göre düzeltilir. Dönem sonu ile ilgili kayıtlardan sonra mizan düzenlendiğinde bu mizanın adı "Genel Kesin Mizan" olmaktadır.

ŞENER YASAN 12/2008 AYI MİZANI					
HES. KODU	HESAPLAR	TUTAR		KALAN	
		BORÇ	ALACAK	BORÇ BAKİYESİ	ALACAK BAKİYESİ
100	KASA HS.	4.920,00	3.525,00	1.395,00	0,00
101	ALINAN ÇEKLER	1.250,00	850,00	400,00	0,00
102	BANKALAR HS.	2.450,00	1.360,00	1.090,00	0,00
103	VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİRLERİ	600,00	950,00	0,00	350,00
120	ALICILAR HS.	4.870,00	3.000,00	1.870,00	0,00
121	ALACAK SENETLERİ. HS.	590,00	400,00	190,00	0,00
153	TİCARİ MALLAR HS.	9.650,00	0,00	9.650,00	0,00
190	DEVREDEN KDV HS	198,40	0,00	198,40	0,00
191	İNDİRİLECEK KDV HS.	1.250,50	1.250,50	0,00	0,00
255	DEMİRBAŞLAR HS.	1.500,00	0,00	1.500,00	0,00
320	SATICILAR HS.	3.000,00	5.357,65	0,00	2.357,65
321	BORÇ SENETLERİ HS.	400,00	865,00	0,00	465,00
360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	280,00	630,00	0,00	350,00
361	ÖD. SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ	400,00	850,00	0,00	450,00
391	HESAPLANAN KDV HS.	1.052,10	1.052,10	0,00	0,00
500	SERMAYE HS	0,00	8.000,00	0,00	8.000,00
600	YURT İÇİ SATIŞLAR HS.	0,00	5.845,00	0,00	5.845,00
770	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.	1.524,25	0,00	1.524,25	0,00
	TOPLAM	33.935,25	33.935,25	17.817,65	17.817,65

31 Aralık tarihinde Envanter işlemlerinden, dönem sonu kayıtları yapıldıktan sonra düzenlenir. (1 Ocak–31 Aralık...) dönemini kapsar. Kesin mizanda sadece bilanço hesapları (1-5. Grup hesaplar) bakiye verir. Diğer hesapların bakiyeleri kapanmış olmalıdır.

MONOGRAFİ:

1) Ünal BOZDOĞAN İşletmesinin 01.01.2008 tarihinde sahip olduğu varlık ve kaynakları aşağıdaki gibidir.

100- KASA HESABI	5.750,00	102- BANKALAR HS	5.000,00
153- TİCARİ MALLAR	8.000,00	120- ALICILAR HS.	3.000,00
255- DEMİRBAŞLAR HS	2.000,00	121- ALACAK SENETLERİ	4.000,00
257- B. AMORTİSMANLAR	800,00	321- BORÇ SENETLERİ	5.000,00
320- SATICILAR HS	1.950,00	500- SERMAYE HS	20.000,00

2) **05.01.2008** tarihinde 6.000 +%18 KDV'lik ticari mal satın alınmıştır. 3.000 YTL'lik kısmı nakit ödenmiş, kalan kısmı için satıcıya borçlanılmıştır.

3) **08.01.2008** tarihinde 4.720 YTL'lik mal %18 KDV dahil olarak mal satılmıştır. 2.000 YTL si nakit tahsil edilmiş, kalan bedel daha sonra tahsil edilecektir.

4) **11.01.2008** tarihinde 300 YTL+%18 KDV'lik kırtasiye gideri yapılmıştır.

5) **15.01.2008** tarihinde bankadaki mevduat hesabımızdan 2.750 YTL çekilerek işletmenin kasasına konulmuştur.

6) **31.01.2008** tarihinde Muhasebeciye net 400 YTL ödenmiştir.

7) **31.01.2008** tarihinde 500 YTL'lik işyeri kirası nakit ödenmiştir.

8) **31.01.2008** tarihinde Asgari ücretle çalışan işçimiz Hüseyin Aydın'ın Ocak ayı ücret tahakkuk kaydı yapılmıştır.

İstenen: 1) Yevmiye defteri kayıtlarını yapınız ve madde açıklamalarını siz yazınız.

2) Büyük defter kayıtlarını yapınız.

3) Ocak/2008 mizanını düzenleyiniz.

1- Dönem Başı: Ünal BOZDOĞAN İşletmesinin 01.01.2008 tarihinde sahip olduğu varlık ve kaynakları aşağıdaki gibidir. İşlemlere göre yevmiye ve büyük defter kayıtlarını yaptıktan sonra aylık mizanı düzenleyelim.

100- KASA HESABI	5.750,00	102- BANKALAR HS	5.000,00
153- TİCARİ MALLAR	8.000,00	120- ALICILAR HS.	3.000,00
255- DEMİRBAŞLAR HS	2.000,00	121- ALACAK SENETLERİ	4.000,00
257- B. AMORTİSMANLAR	800,00	321- BORÇ SENETLERİ	5.000,00
320- SATICILAR HS	1.950,00	500- SERMAYE HS	20.000,00

1		01 / 01 / 2008	
100- KASA HESABI	5.750,00		
153- TİCARİ MALLAR	8.000,00		
255- DEMİRBAŞLAR HS	2.000,00		
102- BANKALAR HS	5.000,00		
120- ALICILAR HS.	3.000,00		
121- ALACAK SENETLERİ	4.000,00		
257- BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR			800,00
320- SATICILAR HS			1.950,00
321- BORÇ SENETLERİ			5.000,00
500- SERMAYE HS			20.000,00

2- Mal alınması: 05.01.2008 tarihinde 6.000 YTL+%18 KDV'lik ticari mal alınmıştır. 3.000 YTL'lik kısmı nakit ödenmiş, kalan kısmı için satıcıya borçlanılmıştır.

Mal Bedeli: 6.000 YTL

KDV: $6.000 * 0,18 = 1.080$ YTL

Genel Toplam: $6.000 + 1.080 = 7.080$ YTL

Satıcının Alacağı: $7.080 - 3.000 = 4.080$ YTL

2		05 / 01 / 2008	
153- TİCARİ MALLAR	6.000,00		
191- İNDİRİLECEK KDV	1.080,00		
100- KASA HS			3.000,00
320-SATICILAR HS			4.080,00

3- Mal satılması: 08.01.2008 tarihinde 4.720 YTL'lik mal %18 KDV dahil olarak mal satılmıştır. 2.000 YTL si nakit tahsil edilmiş, kalan bedel daha sonra tahsil edilecektir.

Genel Toplam: 4.720 YTL

Mal Bedeli: $4.720 / 1,18 = 4.000$ YTL

KDV: $4.000 * 0,18 = 720$ YTL

Alicının Borcu: $4.720 - 2.000 = 2.720$ YTL

3	08 / 01 / 2008		
	100- KASA HS	2.000,00	
	120- ALICILAR	2.720,00	
	600- YURTIÇİ SATIŞLAR		4.000,00
	391- HESAPLANAN KDV		720,00
		

4- Kırtasiye gideri: 11.01.2008 tarihinde 300 YTL+ 18 KDV'lik kırtasiye gideri yapılmıştır.
Gider: 300 YTL KDV: $300 * 0,18 = 54$ YTL Genel Toplam: $300 + 54 = 354$ YTL

4	11 / 01 / 2008		
	770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	300,00	
	191- İNDİRİLECEK KDV	54,00	
	100- KASA HS		354,00
		

5- Bankadan para çekilmesi: 15.01.2008 tarihinde bankadaki mevduat hesabımızdan 2.750 YTL çekilerek işletmenin kasasına konulmuştur.

5	15 / 01 / 2008		
	100- KASA HS	2.750,00	
	102- BANKALAR HS		2.750,00
		

6- Muhasebe ücreti ödenmesi: 31.01.2008 tarihinde Muhasebeciye net 400 YTL+%18KDV ödenmiştir.

Muhasebe ücretlerinden GVK'ya göre 01.01.2007 tarihinden itibaren %20 oranında stopaj kesildiğinden brüt muhasebe ücreti aşağıdaki gibi bulunur.

Brüt Muhasebe Ücreti: $400 / 0,80 = 500,00$ YTL

KDV: $400,00 * 0,18 = 72$ YTL

Stopaj: $500,00 * 0,20 = 100,00$ YTL

Net Ücret: $416,67 - 91,67 + 75 = 400$ YTL

6	31 / 01 / 2008		
	770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	500,00	
	191- İNDİRİLECEK KDV	72,00	
	100- KASA HS		472,00
	360- ÖDENECEK VERGİ		100,00
		

7- Kira ödemesi: 31.01.2008 tarihinde 500 YTL'lik işyeri kirası nakit ödenmiştir. Kira ödemelerinde de GVK'ya göre 01.01.2007 tarihinden itibaren %20 oranında stopaj kesilmektedir.

Brüt Kira: $500/0,80= 625$ YTL Stopaj: $625 * 0,20= 125$ YTL

7	31 / 01 / 2008		
	770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	625,00	
	100- KASA HS		500,00
	360- ÖDENECEK VERGİ		125,00
		

8- Ücret Tahakkuku: 31.01.2008 tarihinde Asgari ücretle çalışan işçimiz Hüseyin Aydın'ın Ocak ayı ücret tahakkuk kaydı yapılmıştır.(Hüseyin Aydın evli, eşi çalışmıyor ve 2 çocuğu vardır)

16 YAŞINI DOLDURMUŞ İŞÇİLER İÇİN ASGARİ ÜCRETİN NETİNİN HESABI (AYLIK)	YTL
ASGARİ ÜCRET	608,40
SSK PRİMİ % 14	85,18
İŞSİZLİK SİG. FONU % 1	6,08
GELİR VERGİSİ % 15 608,40-(85,18+6,08)= 517,14*0,15= 77,57	77,57
DAMGA VERGİSİ % 06	3,65
ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ	
608.40 * % 50 (Kendisi)	304,20
608.40 * % 10 (Eşi)	60,84
608.40 * % 15 (İki Çocuk)	91,26
ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ MATRAHI	456,30
AGİ 456,30 * % 15	68,45
ÖDENECEK G.V. 77,57 – 68,45	9,12
KESİNTİLER TOPLAMI (85,18+6,08+3,65+9,12)	104,03
NET ASGARİ ÜCRET	504,37
İŞVERENE MALİYETİ (AYLIK)	YTL
ASGARİ ÜCRET	608,40
SSK PRİMİ % 19.5 (İşv. Payı)	118,64
İŞVEREN İŞSİZLİK SİG. FONU % 2	12,17
İŞVERENE TOPLAM MALİYET	739,21

31.01.2008		
8	770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	739,21
	770.01 İşçi Ücret ve Giderleri	739,21
	770.01.01 Brüt Ücret	608,40
	770.01.02 SSK İşveren Payı	118,64
	770.01.03 SSK İşveren İşsizlik Payı	12,17
	136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	68,45
	136.01 Vergi Dairesinden Alacaklar	68,45
	136.01.01 Asgari Geçim İndirimi	68,45
	335 PERSONELE BORÇLAR	504,37
	335.01 Hüseyin Aydın	504,37
	360 ÖDENECEK VERGİ ve FONLAR	81,22
	360.01 Gelir Vergisi	77,57
	360.02 Damga Vergisi	3,65
	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KES.	222,07
	361.01 SSK İşçi primi	85,18
	361.02 SSK İşçi İşsizlik primi	6,08
	361.03 SSK İşveren primi	118,64
	361.04 SSK İşveren işsizlik primi	12,17
	Hüseyin Aydın'm Ocak ayı ücret tahakkuku	

9- KDV Tahakkuku: 31.01.2008 tarihinde KDV tahakkuk kaydı yapılmıştır.

191- İNDİRİLECEK KDV		391- HESAPLANAN KDV	
1.080,00			720,00
54,00			
72,00			
1.206,00	0,00	0,00	720,00

31 / 01 / 2008		
391- HESAPLANAN KDV	720,00	
190- DEVREDEN KDV	486,00	
191- İNDİRİLECEK KDV		1.206,00
.....		

Defteri Kebir (Büyük Defter) Kayıtlarının 31.01.2008 tarihindeki durumu

100- KASA HESABI		153- TİCARİ MALLAR		255- DEMİRBAŞLAR HS		102- BANKALAR HS	
5.750,00	3.000,00	8.000,00		2.000,00		5.000,00	2.750,00
2.000,00	354,00	6.000,00					
2.750,00	472,00						
	500,00						
10.500,00	4.326,00	14.000,00	0,00	2.000,00	0,00	5.000,00	2.750,00
120- ALICILAR HS.		121- ALACAK SENETLERİ		257- B. AMORTİSMANLAR		320- SATICILAR HS	
3.000,00		4.000,00			800,00		1.950,00
2.720,00							4.080,00
5.720,00	0,00	4.000,00	0,00	0,00	800,00	0,00	6.030,00
321- BORÇ SENETLERİ		500- SERMAYE HS		191- İNDİRİLECEK KDV		600- YURTIÇI SATIŞLAR	
	5.000,00		20.000,00	1.080,00	1.206,00		4.000,00
				54,00			
				72,00			
0,00	5.000,00	0,00	20.000,00	1.206,00	1.206,00	0,00	4.000,00
391- HESAPLANAN KDV		770- GEN YÖNETİM GİDERL		360- ÖDENECEK VERGİ		190- DEVREDEN KDV	
720,00	720,00	300,00			100,00	486,00	
		500,00			125,00		
		625,00			81,22		
		739,21					
720,00	720,00	2.164,21	0,00	0,00	306,22	486,00	0,00
361- ÖD.SOS. GÜV KESİNTİ		335- PERSONELE BORÇLAR					
	222,07		504,37				
0,00	222,07	0,00	504,37				

136 DİĞER ÇEŞ. ALACAKLAR

68,45	
68,45	0,00

ÜNAL BOZDOĞAN 01/2008 AYI MİZANI					
HESA P KODU	HESAPLAR	TUTAR		KALAN	
		BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
100	KASA HS.	10.500,00	4.326,00	6.174,00	0,00
102	BANKALAR HS.	5.000,00	2.750,00	2.250,00	0,00
120	ALICILAR HS.	5.720,00	0,00	5.720,00	0,00
121	ALACAK SN.HS.	4.000,00	0,00	4.000,00	0,00
136	DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HS.	68,45	0,00	68,45	0,00
153	TİCARİ MALLAR HS.	14.000,00	0,00	14.000,00	0,00
190	DEVREDEN KDV HS.	486,00	0,00	486,00	0,00
191	İND. KDV HS.	1.206,00	1.206,00	0,00	0,00
255	DEMİRBAŞLAR HS.	2.000,00	0,00	2.000,00	0,00
257	BİR. AMORTİSMAN HS.	0,00	800,00	0,00	800,00
320	SATICILAR HS.	0,00	6.030,00	0,00	6.030,00
321	BORÇ SN. HS.	0,00	5.000,00	0,00	5.000,00
335	PERSENELE BORÇLAR HS.	0,00	504,37	0,00	504,37
360	ÖD. VERGİ ve FONLAR HS.	0,00	306,22	0,00	306,22
361	ÖD. SOSYAL GÜV. KES. HS.	0,00	222,07	0,00	222,07
391	HESAPLANAN KDV HS.	720,00	720,00	0,00	0,00
500	SERMAYE HS.	0,00	20.000,00	0,00	20.000,00
600	YURT İÇİ SATIŞLAR HS.	0,00	4.000,00	0,00	4.000,00
700	GENEL YÖNETİM GİD. HS.	2.164,21	0,00	2.164,21	0,00
TOPLAM		45.864,66	45.864,66	36.862,66	36.862,66

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
1- Mizan ve mizan türlerini tanıyınız.	1- Mizan türlerini yazınız.
2- Mizan düzenleme zamanlarını ayırt ediniz.	2- Mizanların düzenlenme zamanlarını yazınız.
3- Büyük defter toplamlarından yararlanarak mizanı düzenleyiniz.	3- Büyük defter toplamalarını kontrol ediniz. Hesapların borç, alacak bakiye verme durumlarına dikkat ediniz.
4- Mizanı kontrol ediniz.	4- Mizan toplamaları birbirini tutuyor mu (aynı mı) kontrol ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A- OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

SORULAR	DOĞRU	YANLIŞ
1- Mizan, Defteri Kebir Hesaplarının toplamlarını gösterir.		
2- Mizanda hesapların bakiyeleri yer almaz.		
3- Aylık Mizan ay sonlarında düzenlenir.		
4- Mizanda Borç-Alacak Toplamları birbirine eşit olmalıdır.		
5- Mizanda Borç Bakiyesi ile Alacak Bakiyesi toplamları birbirine eşit olmalıdır.		
6- Aylık Mizanı KDV beyannamesine eklenmelidir.		
7- İşletmenin Mizanından kasasında ne kadar parası olduğunu anlayabiliriz.		
8- İşletmenin Mizanından ne kadar kâr elde ettiğini anlayabiliriz.		
9- İşletmenin mizanından kasa hareketlerini takip edebiliriz.		
10- İşletmenin mizanından KDV tahakkuk kaydını yapıp yapmadığını anlayabiliriz.		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz ve uygulayınız.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz

B. UYGULAMALI TEST

Kılıçaslan ÇOBAN işletmesinin Nisan 2008 ayı Defteri Kebir kayıtları aşağıdaki gibidir. Nisan 2008 ayı mizanını düzenleyiniz.

100- KASA HESABI		153- TİCARİ MALLAR		255- DEMİRBAŞLAR HS		102- BANKALAR HS	
17.250,00	9.000,00	24.000,00		6.000,00		15.000,00	8.250,00
6.000,00	1.062,00	18.000,00					
8.250,00	1.200,00						
	1.500,00						
31.500,00	12.762,00	42.000,00	0,00	6.000,00	0,00	15.000,00	8.250,00

120- ALICILAR HS.		121- ALACAK SENETLERİ		257- B. AMORTİSMANLAR		320- SATICILAR HS	
9.000,00		12.000,00			1.200,00		8.500,00
8.160,00							12.240,00
17.160,00	0,00	12.000,00	0,00	0,00	1.200,00	0,00	20.740,00

321- BORÇ SENETLERİ		500- SERMAYE HS		191- İNDİRİLECEK KDV		600- YURTIÇİ SATIŞLAR	
	13.550,00		60.000,00	3.240,00	3.627,00		12.000,00
				162,00			
				225,00			
0,00	13.550,00	0,00	60.000,00	3.627,00	3.627,00	0,00	12.000,00

391- HESAPLANAN KDV		770- GEN.YÖNETİM GİDERL		360- ÖDENECEK VERGİ		190- DEVREDEN KDV	
2.160,00	2.160,00	900,00			275,00	1.467,00	
		1.250,00			423,00		
		1.923,00			212,67		
		1.935,51					
2.160,00	2.160,00	6.008,51	0,00	0,00	910,67	1.467,00	0,00

361- ÖD.SOS. GÜV.KESİNTİ		335- PERSONELE BORÇLAR	
	581,46		1.141,38
0,00	581,46	0,00	1.141,38

KONTROL LİSTESİ

Aşağıdaki tabloda verilen işlemleri uygulamalı testi çözerken işaretleyiniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1- Mizanın Başlığına işletmenin adını, mizanın türünü ve dönemini yazdınız mı?		
2- Defteri Kebirde yer alan hesapları mizana yazdınız mı?		
3- Hesapların Borç ve Alacak toplamlarını mizana aktardınız mı?		
4- Mizanın Borç bakiyesi ya da alacak bakiyesini hesaplayarak mizana yazdınız mı?		
5- Mizan Toplamlarını aldınız mı?		
6- Mizanın Borç ve alacak toplamları aynı mı? (Birbirini tutuyor mu?)		
7- Mizanın Borç bakiye ve alacak bakiye toplamları aynı mı? (Birbirini tutuyor mu?)		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile; (TDHP)'daki varlık (aktif) hesapların işleyişini tek düzen muhasebe sistemi kurallarına uygun olarak öğrenip kayıt edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan bir ticari işletmeyi ziyaret ederek yevmiye defteri örneği temin ediniz ve içerisindeki kayıtları inceleyiniz
- Bir hesap plânı temin ederek içerisinde bulunan hesapları ve kod numaralarını inceleyiniz.
- Hesapların işleyiş kuralları ile ilgili bilgilerinizi tazelemek için bilanço modülünü tekrar gözden geçiriniz.

4. VARLIK (AKTİF) HESAPLARININ İNCELENMESİ

Varlık hesapları bilançonun aktif tarafını oluşturan, işletmenin sahip olduğu değerlerin izlendiği hesaplardır. Bu hesaplar borç taraflarından çalışmaya başlarlar ya borç kalanı verir ya da hiç kalan vermez. Varlık hesapları hesap plânında iki sınıf halinde bulunur:

- **I. Dönen Varlıklar**
- **II. Duran Varlıklar**

4.1. Dönen Varlıklar

İşletmenin nakit olarak kasasında veya bankada bulundurduğu varlıkları ile normal koşullarda bir yıl içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülen varlıklar bu grupta yer alır.

Dönen varlıklar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır:

- **1. DÖNEN VARLIKLAR**
 - **10. Hazır Değerler**
 - **11. Menkul Kıymetler**
 - **12. Ticari Alacaklar**
 - **13. Diğer Alacaklar**
 - **15. Stoklar**
 - **17. Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri**
 - **18. Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları**
 - **19. Diğer Dönen Varlıklar**

4.1.1. Hazır Değerler:

İşletmenin kasasında veya bankasında bulunan paralar ile likiditesi (paraya çevrileme kolaylığı) yüksek olan değerler bu grupta yer alır. Hazır değerler grubunda yer alan hesaplar şunlardır:

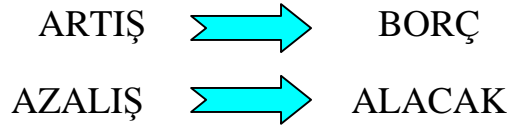

10. HAZIR DEĞERLER

- 100. Kasa Hesabı
- 101. Alınan Çekler Hesabı
- 102. Bankalar Hesabı
- 103. Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri Hesabı (-)
- 108. Diğer Hazır Değerler Hesabı

Resim 2.1 Para hazır değerlerde gösterilir.

Hazır değerler grubu hesaplarında artış olduğu zaman hesabın borcuna, azalış olduğu zaman hesabın alacağına yazılır.

Ancak burada bir kuralı tekrar etmekte fayda vardır. Hesap grubu içerisinde (-) pasif karakterli bir hesap varsa, bu hesap grubun işleyiş kuralına uymaz. Tam tersi kurala göre işler. Hazır değerler grubu içinde yer alan 103 verilen çekler ve ödeme emirleri hesabı da (-) pasif karakterli bir hesap olduğu için bu hesaptaki artışlar alacağı, azalışlar borç tarafına yazılacaktır.

Örnek: 01.05.2008 tarihinde 4.000 YTL tutarında nakit sermaye konularak işletme faaliyetlerine başlamıştır.

01.05.2008			
100 KASA HESABI		4.000,00	
500 SERMAYE HESABI			4.000,00
Açılış kaydı			

Örnek : 08.06.2008 tarihinde 400 YTL T.C. İş Bankası Etlik şubesine yatırılmıştır.

08.06.2008			
102 BANKALAR HESABI		400,00	
100 KASA HESABI			400,00
Banka hesabına para yatırılması			

Örnek: 09.07.2008 tarihinde alıcı borcuna karşılık 500 YTL tutarında bir çeki bize vermiştir.

09.07.2008			
120 ALICILAR HESABI		500,00	
103 VER. ÇEKLER ve ÖD. EM. HS.			500,00
Alıcının çek ile borç ödemesi			

Örnek: 10.08.2008 tarihinde daha önce alınan 1.550 YTL tutarında çek T.C. Ziraat Bankasında bozdurularak tutar aynı bankada açılan hesaba yatırılmıştır.

10.08.2008			
102 BANKALAR HESABI		1.550,00	
101 ALINAN ÇEKLER HESABI			1.550,00
Alınan çekin bozdurularak hesaba yatırılması			

Örnek: 15.08.2008 tarihinde 300 YTL tutarında bir borç için satıcıya çek verilmiştir.

15.08.2008			
320 SATICILAR HESABI		300,00	
103 VER. ÇEKLER ve ÖD. EM. HS.			300,00
Satıcıya çek verilmesi			

Örnek: 18.11.2008 tarihinde T.C. İş Bankası Etlik şubesinden alınan bilgiye göre müşteriye verdiğimiz 1.000 YTL tutarındaki çek bankadan tahsil etmiştir.

18.11.2008			
103 VER. ÇEKLER ve ÖD. EM. HS.		1.000,00	
102 BANKALAR HESABI			1.000,00
Verilen çekin bankadan tahsili			

Örnek: 20.12.2008 tarihinde işletmede kullanmak üzere 30 YTL tutarında posta pulu peşin alınıyor.

20.12.2008		
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	30,00	
100 KASA HESABI		400,00
Posta pulu alış		

4.1.2. Menkul Kıymetler

Faiz geliri, kâr payı yada değer artışından faydalanmak amacı ile hisse senedi, tahvil ve benzeri menkul kıymetlerin alınması ve izlenmesi için kullanılan hesaplar bu grupta yer alır. Bu grupta şu hesaplar bulunur:

• 11.MENKUL KIYMETLER

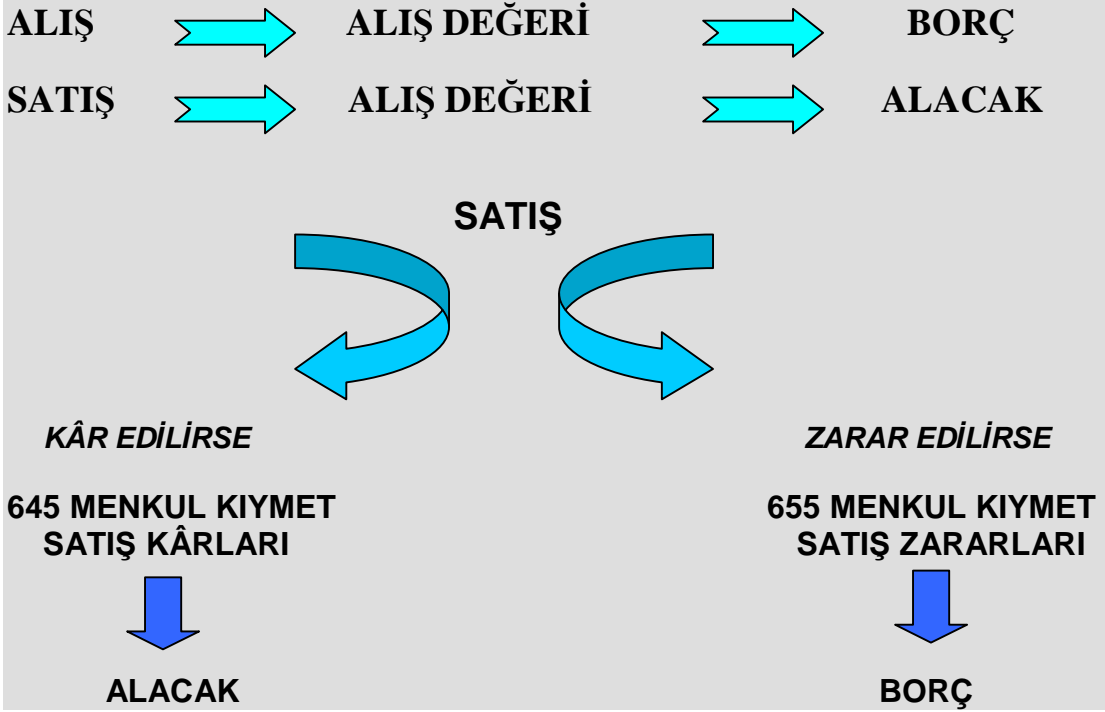
- 110. Hisse Senetleri Hesabı
- 111. Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları Hesabı
- 112. Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları Hesabı
- 118. Diğer Menkul Kıymetler Hesabı
- 119. Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı (-)

Bir menkul kıymet alındığı zaman alış değeri ile ilgili menkul kıymet hesabının borcuna yazılır. Alış sırasında ödenen komisyon **653 Komisyon Giderleri hesabının** borcuna yazılır. Elden çıkarıldığı zaman işletmenin elinde senet kalmayacağından alış bedeli üzerinden alacaklı yazılır. Satış sırasında yapılan giderler yine **653 Komisyon Giderleri** hesabının borcuna yazılır.

Resim 2.2. Hisse senedi

Menkul kıymet alış bedelinin altında veya üstünde bir bedel ile satılabilir. Bu durumda kâr veya zarar ortaya çıkar. Kâr durumunda **645 Menkul Kıymet Satış Kârları** hesabının alacağına, zarar durumunda **655 Menkul Kıymet Satış Zararları** hesabının borcuna aradaki fark kaydedilir.

Örnek:

İREM Ticaret işletmesinin belli bir zaman aralığında yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir.

1. 30.06.2008 tarihinde işletme kasasındaki nakit fazlasını değerlendirmek amacı ile bir anonim şirketin tanesi 50 YTL olan hisse senetlerinden 1.000 adet hisse senedini almıştır. Alış için %1 komisyon ödenmiştir.
2. 03.07.2008 tarihinde işletme 1.200 YTL değerinde devlet tahvilini satın almıştır.
3. 05.07.2008 tarihinde işletme paraya ihtiyacı olduğu için daha önce tanesi 50 YTL den aldığı hisse senetlerinden 500 adedini tanesi 55 YTL'den satmıştır.
4. 08.07.2008 tarihinde Serap A.Ş'nin çıkarmış olduğu 30 adet özel kesim tahvili tanesi 1.000 YTL'den alınmıştır.
5. 15.07.2008 tarihinde daha önce bir bankaya repoya yatırılan 1.000 YTL, 150 YTL faizi ile birlikte çekilmiştir.
6. 31.12.2008 tarihinde daha önce satın aldığımız 25.000 YTL tutarındaki hisse senetlerinin piyasa değerinin 20.000 YTL olduğu görülüyor ve değer düşüklüğü için karşılık ayrılıyor.

İstenenler:

1. İşletmenin yapmış olduğu işlemleri yevmiye defterine kaydediniz.
2. 110 ve 112 nolu hesapların büyük defter kayıtlarını yaparak yorumlayınız.

1	30.06.2008		
	110 HİSSE SENETLERİ HESABI 653 KOMİSYON GİDERLERİ H. 100 KASA HESABI Hisse senedi alışı	50.000 500	50.500

Tanesi 50 YTL'den 1.000 adet hisse senedi alınıyor. Bu durumda;
 $50 \times 1.000 = 50.000$ YTL kasadan para çıkıyor. Kasada azalış olduğu için kasa hesabı alacak tarafına yazılmıştır.

Hisse senedi satın aldığımız için hisse senetlerinde artış olmuştur. Hisse senetleri aktif karakterli bir hesap olduğu için artış borç tarafına yazılmıştır. Ayrıca hisse senedi alışı sırasında komisyon ödendiği için 653 nolu hesap kullanılmıştır. 653 bir gider hesabıdır. Gider hesabında artış olduğu zaman borca yazılır. Komisyon ödediğimiz için komisyon giderlerinde artış olmuş ve hesap borçlandırılmıştır.

2	03.07.2008		
	112.KAMU KES.TAH.SEN.BON H 100 KASA HESABI Devlet tahvili alışı	1.200	1.200

Devlet tahvili satın alındığında 112 kamu kesimi tahvil, senet ve bonoları hesabı kullanılır. Bu hesapta artış olduğu için 112 nolu hesap borçlandırılmıştır. Karşılığında para ödendiği için kasada azalış olmuş ve kasa hesabı alacaklandırılmıştır.

3	05.07.2008		
	100 KASA HESABI 110 HİSSE SEN. HES. 645 MEN.KIY SAT KAR Kâr ile hisse senedi satışı	27.500	25.000 2.500

Daha önce satın aldığımız hisse senetlerinden bir kısmını farklı bir değer ile satıyoruz.

Hisse senedi satış değeri: $500 \times 55 = 27.500$
Hisse senedi alış değeri : $500 \times 50 = \underline{25.000}$
Satış Kârı : 2.500

Satıştan 27.500 YTL para aldığımız için kasada artış olmuş ve kasa hesabı borçlandırılmıştır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi hisse senedi hangi değer üzerinden satılırsa satılsın, alış değeri üzerinden alacaklandırılır. Hisse senedi sattığımız için hisse senetlerinde azalış olmuş ve alış değeri ile bu hesap alacaklandırılmıştır.

Hisse senedini alış tutarından daha yüksek bedele sattığımız için aradaki 2.500 YTL fark **645 menkul kıymet satış kârarı hesabına** yazılmıştır. Bu hesap gelir hesabıdır ve gelir hesabında artış olduğu zaman hesap alacaklandırılır.

4	08.07.2008	30.000	30.000
	111 ÖZEL KES.TAH.SEN.BON. H. 100 KASA HESABI Özel kesim tahvili alış		

Tanesi 1.000 YTL'den 30 adet özel kesim tahvili alınıyor. (1.000 x 30 = 30.000) Bu durumda özel kesim tahvillerinde artış olduğu için 111 nolu hesap borçlandırılır. Karşılığında para ödediğimiz için kasada azalış olur ve kasa hesabı da alacaklandırılır.

5	15.07.2008	1.150	1.000 150
	100 KASA HESABI 118 DİĞ.MEN.KIY.H. 642 FAİZ GELİR. H. Repoya yatırılan paranın çekilmesi		

Hisse senedi ve tahvil dışında kalan diğer menkul kıymetlere yapılan yatırımlar **118 Diğer menkul kıymetler hesabında** izlenir. Örneğimizde daha önce repoya yatırılan tutar faizi ile birlikte çekiliyor. Kasa hesabında artış olduğu için borçlandırılıyor. 118 nolu hesapta azalış olduğu için ilk yatırdığımız tutar üzerinden alacaklandırılıyor. Aradaki 150 YTL faiz tutarı ise 642 Faiz gelirleri hesabına alacak kaydediliyor. Çünkü 642 bir gelir hesabıdır ve gelir hesabında artış olunca hesap alacaklandırılır.

6	31.12.2008	5.000	5.000
	654 KARŞILIK GİDERLERİ H. 119 MEN.KIY. DEĞ. DÜŞ.KARŞILIĞI Değeri düşen hisse senedine karşılık ayrılması		

25.000 YTL' ye aldığımız hisse senedinin değeri 20.000 YTL' ye düşüyor. Bu durumda 5.000 YTL değer düşüklüğü söz konusudur. Bu durumda karşılık ayırmamız gerekir. 654 Karşılık giderleri hesabı bir gider hesabıdır ve ayrılan karşılığa artış olduğu için gider hesabındaki artış borç tarafına yazılır. Aynı şekilde değeri düşen menkul kıymetlerde de artış olmuştur. Ancak 119 nolu hesap (-) pasif karakterli bir varlık hesabıdır ve bu hesabın artışı alacak tarafına yazılır.

BORÇ	110 HİS. SEN. HES.	ALACAK
	50.000	25.000
	50.000	25.000

BORÇ	112 KAMU K.T.S.B.H.	ALACAK
	1.200	
	1.200	

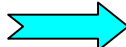
Büyük defter kayıtlarına baktığımız zaman ikisi de varlık hesabı olan 110 ve 112 nolu hesapların borç kalanı verdiğini görüyoruz.

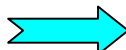
50.000 YTL tutarında hisse senedi almış, bunun 25.000 YTL kısmını satmışız. Bu durumda elimizde 25.000 YTL tutarında hisse senedi vardır.

112 nolu hesabın büyük defter kayıtlarına baktığımız zaman 1.200 YTL tutarında kamu kesim tahvili aldığımızı ve hiç satış yapmadığımızı görüyoruz. Bu durumda elimizde 1.200 YTL tutarında devlet tahvili vardır.

4.1.3. Ticari Alacaklar

Bir mal satışı, hizmet yapılması yada borç verilmesi karşılığı ortaya çıkan bedeli isteme hakkına alacak denir. Ticari alacaklar grubu hem dönen varlıklar hem de duran varlıklar içerisinde bulunur. Burada alacağın vadesi önemlidir. Ticari işlemler sonucu ortaya çıkan ve bir yıl içinde paraya çevrilmesi beklenen alacaklar **(12) dönen varlıklar grubunda**, tahsili bir yıldan uzun sürecek olanlar **(22) duran varlıklar grubu** içinde yer alır. İşleyişi diğer varlık hesapları ile aynıdır.

ARTIŞ BORÇ

AZALIŞ ALACAK

Ticari alacaklar grubu hesaplarını incelemeye geçmeden önce bundan sonra mal yada benzeri değerlerin alım satımında sıklıkla kullanacağımız KDV hesaplamaları ve KDV hesapları üzerinde durmakta fayda olacaktır. KDV uygulamada perakende satışlarda **“KDV dahil”** veya toptan satışlarda **“KDV hariç”** şeklinde karşımıza çıkabilir. Şimdi KDV dahil ve hariç hesaplamalarının nasıl yapılacağını örnekler yaparak görelim.

KDV Hesaplamaları

3065 Sayılı Katma değer Vergisi Kanuna Md.1'e göre; Katma değer vergisine tabi mal ve hizmet alışlarında KDV ödenir. Satışlarda ise KDV tahsil edilir.

KDV Hariç

$$KDV = \frac{\text{Tutar x KDV Oranı}}{100}$$

KDV Dahil

$$KDV = \frac{\text{KDV'li Tutar x KDV Oranı}}{100 + \text{KDV Oranı}}$$

Örnek: KDV hariç 500 YTL' ye alınan malın %18 KDV oranına göre KDV tutarını hesaplayınız.

$$\text{KDV} = \frac{500 \times 18}{100} = 90 \text{ YTL}$$

Örnek: KDV hariç 350 YTL' ye alınan malın %8 KDV oranına göre KDV tutarını hesaplayınız.

$$\text{KDV} = \frac{350 \times 8}{100} = 28 \text{ YTL}$$

Örnek: KDV dahil 1.180 YTL' ye alınan malın %18 KDV oranına göre KDV tutarını ve mal bedelini hesaplayınız.

$$\text{KDV} = \frac{1.180 \times 18}{(100+18)} = 180 \text{ YTL}$$

$$\begin{array}{r} \text{KDV Dahil mal bedeli} \\ 1.180 \\ - \text{KDV} \\ - 180 \\ \hline \text{KDV Hariç mal bedeli} \\ 1.000 \end{array}$$

Örnek: KDV dahil 324 YTL' ye alınan malın %8 KDV oranına göre KDV tutarını ve mal bedelini hesaplayınız.

$$\text{KDV} = \frac{324 \times 8}{(100+8)} = 24 \text{ YTL}$$

$$\begin{array}{r} \text{KDV Dahil mal bedeli} \\ 324 \\ - \text{KDV} \\ - 24 \\ \hline \text{KDV Hariç mal bedeli} \\ 300 \end{array}$$

Mal veya hizmet SATIŞLARINDA tahsil edilen KDV 391 Hesaplanan KDV hesabının alacağına, mal ve hizmet ALIŞLARINDA da ödenen KDV ise 191 İndirilecek KDV hesabının borcuna yazılır.

KDV hesaplamalarını öğrendikten sonra Ticari Alacaklar grubunda yer alan hesapların işleyişine geçebiliriz. Ticari alacaklar grubu altında bulunan hesaplar şunlardır:

• 12 TİCARİ ALACAKLAR

- 120 Alıcılar Hesabı
- 121 Alacak Senetleri Hesabı
- 122 Alacak Senetleri Reeskontu Hesabı (-)
- 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı
- 127 Diğer Ticari Alacaklar Hesabı
- 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı
- 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı (-)

Resim 2.3. Ticari ilişkiler

Örnek:

ENGİN Ticaret işletmesinin belli bir zaman aralığında yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir. KDV oranı % 18 hesaplanacaktır.

1. 22.07.2008 tarihinde müşteri Semra BULUT'a KDV hariç 600 YTL tutarında mal veresiye olarak 05 nolu fatura ile satılmıştır.
2. 25.07.2008 tarihinde 06 nolu fatura ile KDV hariç 800 YTL tutarında mal satılmış ve karşılığında üç ay vadeli senet alınmıştır.
3. 28.07.2008 tarihinde müşteri Semra BULUT borcununun 250 YTL tutarını peşin ödemiştir.
4. 30.07.2008 tarihinde daha önce alınan 800 YTL tutarındaki senet tahsil için bankaya verilmiştir.
5. 02.08.2008 tarihinde müşteri Zahide BİRCAN'a KDV hariç 1.000 YTL tutarında mal 07 nolu fatura ile satılmış, müşteri tutarın yarısı için iki ay vadeli bir senet vermiş, yarısını da daha sonra ödeyeceğini (veresiye) bildirmiştir.
6. 10.08.2008 tarihinde işletme bir ihaleye katılmak için 420 YTL tutarında teminatı nakit olarak yatırmıştır.
7. 15.08.2008 tarihinde KDV hariç 200 YTL tutarında mal 08 nolu fatura ile Halkbank kredi kartı ödemesi karşılığında satılmıştır.
8. 20.08.2008 tarihinde KDV dahil 590 YTL tutarında mal 09 nolu fatura karşılığında satılmış ve karşılığında beş ay vadeli 390YTL ve 10 gün vadeli 200 YTL tutarında iki senet alınmıştır.
9. 22.08.2008 tarihinde 390 YTL tutarındaki senet kredi almak amacı ile bir bankaya teminat olarak verilmiştir.
10. 30.08.2008 tarihinde müşteri 200 YTL tutarındaki senedi ödeyemeyeceğini bildiriyor ve süre bir ay uzatılarak, senet 250 YTL tutarında yeni bir senet ile değiştiriliyor.
11. 03.09.2008 tarihinde müşteri Semra BULUT ödemesi gereken 350 YTL tutarında borcunu iki kez yazılı olarak istenmesine rağmen ödemiştir.
12. 08.09.2008 tarihinde Semra BULUT'tan olan 350 YTL tutarında alacak peşin tahsil edilmiştir.

İstenenler:

1. İşlemlere ait yevmiye kayıtlarını yapınız.
2. 121 nolu hesabın ve alt hesaplarının büyük defter kayıtlarını yapınız.

1	22.07.2008	708	
	<u>120 ALICILAR HESABI</u> Semra BULUT 600 YURTİÇİ SATIŞ H. 391 HESAP. KDV H. 05 nolu fatura ile veresiye mal satışı		

İşletme mal sattığı zaman 600 Yurtiçi Satışlar hesabı alacağa yazılır. Satışlarda 391 Hesaplanan KDV 600 nolu hesabın ayrılmaz parçasıdır. 600 bir gelir hesabıdır ve artışı alacak tarafına yazılır. 391 ise pasif karakterli bir hesaptır ve onun artışı da alacağa yazılır. KDV hesaplamasını öğrenmiştik. $(600 \times 18 / 100 = 108)$ 600 YTL mal bedeli ve 108 YTL KDV'yi toplarsak alıcının bize 708 YTL borcu vardır. 120 Alıcılar hesabı aktif karakterli bir hesap olduğu için alıcının borcundaki artış hesabın borç tarafına yazılmıştır.

2	25.07.2008	944	
	<u>121 ALACAK SEN. HESABI</u> 121.01 Cüzdandaki Senetler 600 YURTİÇİ SATIŞ H. 391 HESAP. KDV H. 06 nolu fatura ile senetli mal satışı		

Bu kez senet karşılığı mal satıyoruz. Satışlarda 600 ve 391 nolu hesabın alacak tarafına yazılacağını belirtmiştik. 800 YTL mal bedeli ve 144 YTL KDV ile birlikte toplam 944 YTL tutarında senet alıyoruz. Senetlerimizde artış olduğu için **121 Alacak Senetleri hesabının** borcuna 944 YTL yazmalıyız. Alacak senedi aldığımız zaman alt hesap olarak **121.01 Cüzdandaki Senetler hesabına** yazarız.

3	28.07.2008	250	
	100 KASA HESABI <u>120 ALICILAR HES.</u> Semra BULUT Alıcının borç ödemesi		

Alıcı borcunun bir kısmını ödüyor. Alıcının borcunda azalış olduğu için 120 nolu hesabın alacağına, kasamızdaki para arttığı için 100 nolu hesabın borcuna kayıt yaptık.

4	30.07.2008	800	800
	<u>121 ALACAK SENETLERİ H.</u> 121.02 Tahsildeki Senetler <u>121 ALACAK SEN. H.</u> 121.01 Cüzdandaki Sen. Senedin tahsile verilmesi		

Daha önce senet aldığımız zaman cüzdandaki senetlerimiz arttığı için borç tarafına yazmıştık. Şimdi cüzdandaki senedimizi bankaya tahsile veriyoruz. Bu durumda 121.01 cüzdandaki senedimiz azalırken 121.02 tahsildeki senetlerde artış oluyor. Görüldüğü gibi borçlu ve alacaklı hesap aynıdır. Bu nedenle yapılan işlemi belirtmek için alt hesaplar kullanıyoruz. Cüzdandaki senedimiz azaldığı için alacağa, tahsildeki senet arttığı için borç tarafına yazıyoruz.

5	02.08.2008	590	1.000 180
	<u>121 ALACAK SENETLERİ H.</u> 121.01 Cüzdandaki Senetler <u>120 ALICILAR HESABI</u> Zahide BİRCAN 600 YURTİÇİ SAT.H. 391 HES. KDV. HES. 07 nolu fatura ile yarısı senetli, yarısı veresiye mal satışı		

1.000 YTL mal bedeli ve 180 YTL KDV'yi 600 ve 391 nolu hesaplara alacak tarafına yazdık. Satışın yarısı senetli, yarısı veresiye olduğu için hem 121 Alacak Senetleri, hem de 120 Alıcılar hesabında artış vardır. Bu nedenle tutarı ikiye bölerek ($1.180 / 2 = 590$) yarısını 120, yarısını da 121 nolu hesapların borcuna yazdık.

6	10.08.2008	420	420
	126.VER. DEP. TEM. HES. 100 KASA HESABI İhaleye katılmak için nakit teminat yatırılması		

Nakit olarak teminat yatırıldığı için kasada azalış vardır ve kasa hesabı alacaklandırılmıştır. Teminat yatırdığımız için verilen teminatlarda da artış olmuş ve **126 Verilen depozito ve teminatlar hesabı** borçlandırılmıştır.

7	15.08.2008		
	<u>127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR</u>	236	
	Halkbank kredi kartı		
	600 YURTIÇİ SAT. H.		200
	391 HES. KDV. HES.		36
	08 nolu fatura ile kredi kartıyla mal satışı		

İşletmenin ticari faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve diğer ticari alacakların kapsamına girmeyen tahsili gecikmiş alacaklar, kredi kartı alacakları ve diğer senetsiz alacaklar 127 nolu hesapta işlenir. Kredi kartı ile mal sattığımız için **127 Diğer ticari alacaklarımızda** artış olmuş ve bu hesap borçlandırılmıştır. Her mal satışında olduğu gibi 600 ve 391 nolu hesap da alacaklandırılmıştır.

8	20.08.2008		
	<u>121 ALACAK SENETLERİ HES.</u>	590	
	121.01 Cüzdandaki Senetler		
	600 YURTIÇİ SAT. H.		500
	391 HES. KDV. HES.		90
	09 nolu fatura ile senet karşılığı mal satışı		

Mal satılmış ve karşılığında iki ayrı senet alınmıştır. Her iki senedin de vadesi bir yılın altında olduğu için ikisinin toplamını alıp birlikte kaydedebiliriz. Vade bir yılın üzerinde olsaydı 121 yerine duran varlıklar grubunda yer alan 221 Alacak Senetleri hesabını kullanacaktık. Senet karşılığı mal sattığımız için alacak senetlerimizde artış olmuş ve bu hesap borçlandırılmıştır. Her satışta olduğu gibi 600 ve 391 nolu hesaplar alacaklandırılmıştır. Yalnız dikkat edilirse bu kez KDV dahil olduğu için farklı hesaplama yapılmıştır. $(590 \times 18 / 118 = 90 \text{ YTL})$ 90 YTL KDV olduğuna göre 500 YTL' de mal bedelidir.

9	22.08.2008		
	<u>121 ALACAK SENETLERİ HES.</u>	390	
	121.03 Teminattaki Senetler		
	<u>121 ALACAK SEN.H.</u>		
	121.01 Cüzdandaki Sen.		390
	Senedin teminata verilmesi		

Bildiğimiz gibi alınan senetleri cüzdandaki senetlere kaydediyorduk. Şimdi teminata senet verdiğimizize göre cüzdandaki senetlerimiz azalmış, teminattaki senetlerimiz artmıştır. Bu nedenle teminattaki senetler borçlu, cüzdandaki senetler alacaklı yazılmıştır.

10	30.08.2008	250	200
	<u>121 ALACAK SENETLERİ HES.</u>		
	121.01 Cüzdandaki Sen.		
	<u>121 ALACAK SEN.H.</u>		
	121.01 Cüzdandaki Sen.		200
	642 FAİZ GEL. HES.		50
	Senedin yeni bir senet ile değiştirilmesi		

200 YTL tutarında senet 250 YTL tutarında yeni bir senet ile kabul etmemiz üzerine değiştiriliyor. Bu durumda 200 YTL'lik senette azalış, 250 YTL'lik senette artış vardır. Aradaki fark ise vadenin uzatılmasından doğduğu için **642 Faiz gelirleri hesabına** yazılır. 642 nolu hesap bir gelir hesabıdır ve artışı alacak tarafına yazılır.

11	03.09.2008	350	350
	128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALAC.H.		
	<u>120 ALICILAR HES.</u>		
	Semra BULUT		
	Alıcıdan olan alacağın şüpheli duruma düşmesi		

Şüpheli alacağa karşılık ayırabilmek için bazı kurallar vardır:

- Sadece birinci sınıf tacirler karşılık ayırabilir.
- Kamu kuruluşlarından olan alacaklar için karşılık ayrılmaz.
- Alacağın şüpheli sayılabilmesi için protesto edilmesi yada yazı ile birden fazla istenmiş olmasına rağmen ödenmemiş olması gerekir.

Örneğimizde alacak yazılı olarak iki kez istenmiş ancak ödenmemiştir. Bu durumda alacak şüpheli duruma düşmüştür. Şüpheli duruma düşen alacakta artış olduğu için 128 nolu hesap borçlandırılmıştır. Karşılığında şüpheli duruma düşen alacak alacaklandırılmıştır.

12	08.09.2008	350	350
	100 KASA HESABI		
	128 ŞÜP.TİC.AL.HES.		
	Şüpheli alacağın tahsili		

Şüpheli duruma düşen alacak tahsil edilmiştir. Bu durumda kasada artış olduğu için kasa hesabı borçlandırılıyor. Şüpheli duruma düşen alacaklarda azalış olduğu için 128 nolu hesap da alacaklandırılıyor.

BORÇ 121 ALAC. SEN.HES. ALACAK

944	800
800	390
590	200
590	
390	
250	
3.564	1.390

BORÇ 121.01 CÜZ.SEN. ALACAK

944	800
590	390
590	200
250	
2.374	1.390

BORÇ 121.02 TAH.SEN. ALACAK

800	
800	

BORÇ 121.03 TEM.SEN. ALACAK

390	
390	

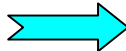
Cüzdanda bulunan senet tutarı : $2.374 - 1.390 = 984$ YTL
Tahsilde bulunan senet miktarı: 800 YTL
Teminatta bulunan senet miktarı: 390 YTL
Toplam senet miktarı: 2.174 YTL

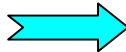
$$3.564 - 1.390 = 2.174$$

121 Alacak Senetleri hesabının 2.174 YTL borç kalanı verdiği görüyoruz. Zaten cüzdan - daki, tahsildeki ve teminattaki senetlerin toplamı da bu tutarı veriyordu.

4.1.4. Diğer Alacaklar

Herhangi bir ticari nedene dayanmayan ve en fazla bir yıl içinde tahsil edilmesi düşünülen senetli ve senetsiz alacaklar bu grupta incelenir. Hesapların işleyişi diğer varlık hesapları gibidir:

ARTIŞ BORÇ

AZALIŞ ALACAK

Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

13. DİĞER ALACAKLAR

- 131 Ortaklardan Alacaklar Hesabı
- 132 İştiraklerden Alacaklar Hesabı
- 133 Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar Hesabı
- 135 Personelden Alacaklar Hesabı
- 136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabı
- 137 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu Hesabı (-)

- 138 Şüpheli Diğer Alacaklar Hesabı
- 139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı Hesabı (-)

Örnek:

SELMA Ticaret işletmesinin belli bir zaman aralığında yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir.

1. 15.11.2008 tarihinde işletme personeli Sema BURNAZ'a 2.500 YTL borç verilmiştir.
2. 30.11.2008 tarihinde personel Sema BURNAZ borcunun tamamını ödemiştir.

1	15.11.2008		
	135 PERSONELDEN ALAC. HES. 100 KASA HESABI İşletme personeline borç verilmesi	2.500	2.500

Personel işletmeden borç para aldığı için kasada azalış vardır ve kasa hesabı alacaklı yazılmıştır. Personelin borcunda artış olduğu için 135 nolu hesap borçlandırılmıştır. İştiraklere, bağlı ortaklıklara ya da ortaklara borç verildiğinde de aynı şekilde kayıt yapılır.

2	30.11.2008		
	100 KASA HESABI 135 PERS. ALAC. HES. Personelin borcunu ödemesi	2.500	2.500

Personel borcunu ödediği için kasada artış vardır. Kasa hesabı borçlandırılmıştır. Personelin borcu azaldığı için 135 nolu hesap alacaklandırılmıştır.

4.1.5. Stoklar

Satmak, üretim yada diğer işletme faaliyetlerinde kullanmak veya tüketmek için alınan stoklar bu grupta incelenir. Bir yıl içinde tüketilmesi düşünülen varlıklardır. Hesapların işleyişi diğer varlık hesapları gibidir:

ARTIŞ → BORÇ

AZALIŞ → ALACAK

Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

15.STOKLAR

- 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı
- 151 Yarı Mamuller Üretim Hesabı
- 152 Mamuller Hesabı
- 153 Ticari Mallar Hesabı
- 157 Diğer Stoklar Hesabı
- 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı (-)
- 159 Verilen Sipariş Avansları Hesabı

Örnek:

BULUT Ticaret işletmesinin belli bir zaman aralığında yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir.

1. 06.11.2008 tarihinde 564 nolu fatura ile %18 KDV hariç 300 YTL tutarında ilk madde, 200 YTL tutarında yardımcı madde ve 100 YTL tutarında malzeme peşin alınıyor.
2. 07.11.2008 tarihinde 789 nolu fatura ile %18 KDV hariç 5.000 YTL tutarında mal veresiye (kredili) olarak satın alınıyor.
3. 07.11.2008 tarihinde alınan malın işletmeye taşınması için 15 nolu fatura karşılığı %18 KDV hariç 200 YTL nakliye gideri ödeniyor.
4. 08.11.2008 tarihinde satın alınan mallardan %18 KDV hariç 1.000 YTL'lik kısmı sözleşme şartlarına uymadığı için satıcıya iade ediliyor.
5. 15.12.2008 tarihinde satıcıya 4.720 YTL borcun tamamının ödeneceği bildiriliyor. Satıcı toplu ödeme yaptığımız için mal bedelinden %18 KDV hariç 500 YTL indirim yapıyor ve kalan tutar peşin olarak ödeniyor.

1	06.11.2008		
	<u>150 İLK MADDE VE MALZ. H.</u>	600	
	150.01 İlk Madde 300		
	150.02 Yrd. Madde 200		
	150.03 Malzeme 100		
	191 İNDİRİLECEK KDV H.	108	
	100 KASA HESABI		708
	564 nolu fatura ile ilk mad.mal. alışı		

İlk madde ve malzeme alındığı için 150 nolu hesapta artış olmuş ve hesap borçlandırılmıştır. 600 YTL ilk madde ve malzeme bedeli ile 108 YTL KDV peşin ödendiği için kasada 708 YTL azalış olmuş ve kasa hesabı alacaklandırılmıştır.

2	07.11.2008		
	153 TİCARİ MAL HESABI 191 İNDİRİLECEK KDV H. 320 SATICILAR H.	5.000 900	5.900
	789 nolu fatura ile veresiye mal alışı		

Mal alındığı için ticari malımızda artış olmuş ve ticari mal hesabı alışlarda kullanılan 191 indirilecek KDV hesabı ile birlikte borçlandırılmıştır. Mal veresiye alındığı için satıcılara olan borcumuz da artmış ancak satıcılar pasif karakterli bir hesap olduğu için bu hesabın artışı alacak tarafına yazılmıştır.

3	07.11.2008		
	153 TİCARİ MAL HESABI 191 İNDİRİLECEK KDV H. 100 KASA HESABI	200 36	236
	15 nolu fatura ile peşin ödenen nakliye gideri		

Mal alışı ile ilgili yapılan nakliye, sigorta vb. giderlerin tamamı 153 nolu hesapta gösterilir ve malın maliyetine eklenir. 200 YTL nakliye gideri yapılmış ve malın maliyeti artmış olduğu için 153 nolu hesap ve KDV'si borçlandırılmıştır. Ödeme peşin yapıldığı için kasada azalış vardır ve kasa hesabı alacaklandırılır.

4	08.11.2008		
	320 SATICILAR HESABI 153 TİCARİ MAL HES. 191 İND. KDV HES.	1.180	1.000 180
	Alış iadesi		

Mal iadesi yaptığımız için malımızda azalış olmuştur ve ticari mal hesabı alacak tarafına yazılmıştır. Alış iadesi alışın yapıldığı ay içerisinde olduğu için 191 indirilecek KDV hesabı kullanılmıştır. İade sonraki aylarda yapılmış olsaydı 391 Hesaplanan KDV kullanılacaktı. İade yapıldığı için satıcılara olan borcumuz azalmış ve pasif karakterli 320 satıcılar hesabı borçlandırılmıştır.

5	15.12.2008		
	320 SATICILAR HESABI 100 KASA HESABI 153 TİCARİ MAL HES. 391 HES.KDV.HES.	4.720	4.130 500 90
	Satıcıya olan borcun ödenmesi		

Alış iskontosu 153 nolu hesapta gösterilir. Çünkü malın maliyetini azaltmaktadır. Alış iskontosu alışın yapıldığı ay içerisinde olsaydı 191 nolu KDV hesabı kullanılacaktı. Ancak aynı ay içinde olmadığı için 391 nolu KDV hesabı kullanılmıştır. Peşin ödeme yapıldığı için kasada azalış olmuş 100 nolu hesap alacaklandırılmıştır. Satıcıya borcumuzu ödediğimiz için satıcıya borcumuzda azalış olduğu için satıcılar hesabı borçlandırılmıştır.

Satış İşlemleri:

Satış yapıldığı zaman 600 Yurtiçi satışlar hesabının alacağına yazılır. Bu hesap ile birlikte 391 Hesaplanan KDV hesabı kullanılır. Satılan ticari mal maliyet değeri ile stoktan çıkarılarak 153 Ticari mallar hesabının borcuna yazılır.

Satılan ticari malların maliyet kaydının yapılma zamanı uygulanan yöntemle göre farklılık gösterir. İşletmeler mal hareketlerini sürekli veya aralıklı envanter yöntemine göre izlerler.

Sürekli Envanter Yöntemi: Yapılan bir satış işleminden sonra maliyet kaydı satış kaydı ile birlikte yapılır. Bu yöntem daha çok birim fiyatı yüksek malların ticaretini yapan işletmelerde kullanılır.

Örnek:

SELMA Ticaret işletmesinin yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir.

1. 06.12.2008 tarihinde aynı marka ve modelde 10 adet buzdolabı tanesi 1.000 YTL'den % 18 KDV hariç peşin olarak satın alınıyor.
2. 15.12.2008 tarihinde 5 adet buzdolabı tanesi 1.200 YTL'den % 18 KDV hariç peşin olarak satılmıştır.

1	06.12.2008		
	153 TİCARİ MAL HES.	10.000	
	191 İND. KDV HES.	1.800	
	100 KASA HESABI		11.800
	Mal alınması		

Mal aldığımız için ticari malımızda artış vardır ve 153 nolu hesap 191 indirilecek KDV ile birlikte borçlandırılmıştır. Ödemeyi peşin yaptığımız için kasada azalış olmuş ve kasa hesabı alacaklandırılmıştır.

2	15.12.2008		
	100 KASA HESABI	7.080	
	600 YURTIÇİ SAT. H.		6.000
	391 HES. KDV.HES.		1.080
	Mal satılması		

Mal satışında 600 ve 391 nolu hesapların alacak tarafına yazıldığını biliyoruz. Peşin satış yaptığımız için kasada artış olmuş ve 100 nolu hesap borçlandırılmıştır. Sürekli envanter yönteminde her satış kaydından sonra maliyet kaydının yapılması gerekir.

3	15.12.2008	5.000	5.000
	621 SAT. TİC. MAL MAL. HES. 153 TİCARİ MAL HES.		
	Maliyet kaydı		

Yapılan yevmiye kayıtlarına göre 600 ve 621 nolu hesapların büyük defter kayıtlarını yapılım ve gelir tablosu yardımı ile işletmenin kâr veya zarar rakamını bulalım.

BORÇ	600 YURTIÇİ SAT. ALACAK
	6.000
	6.000

BORÇ	621 SAT. TİC. M.M. ALACAK
	5.000
	5.000

SELMA TİCARET İŞLETMESİ (06.12.2008-15.12.2008) GELİR TABLOSU

	DETAY	TOPLAM
A.BRÜT SATIŞLAR		6.000
1.Yurtiçi Satışlar	6.000	
B.SATIŞ İNDİRİMLERİ		-----
NET SATIŞLAR		6.000
C.SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		(5.000)
1.Satılan Ticari Mallar Maliyeti	(5.000)	
BRÜT SATIŞ KÂRI		1.000

Aralıklı Envanter Yöntemi: Küçük partiler halinde, çok çeşitli mal ticareti yapan işletmelerde sürekli envanter yönteminin kullanılması çok, hatta imkansızdır. Bu durumda maliyet değeri belirli aralıklarla veya dönem sonlarında toplu olarak kaydedilir.

Maliyet değeri aşağıdaki gibi hesaplanır:

Dönem başı Ticari Mal Stoku
Dönem içi Net Ticari Mal Alışı (+)
Dönem sonu Ticari Mal Stoku (-)	(.....)
Satılan Ticari Mallar Maliyeti

Örnek: CAN Ticaret işletmesinin belli bir faaliyet döneminde stok hareketlerine ilişkin bilgileri şöyledir.

1. İşletmenin dönem başı ticari mal stoku 5.000 YTL'dir.

2. 05.12.2008 tarihinde 256 nolu fatura ile %18 KDV hariç 450 YTL tutarında mal peşin alınıyor.
3. 08.12.2008 tarihinde 01 nolu fatura ile %18 KDV hariç 300 YTL tutarında mal çek karşılığı satılıyor.
4. 10.12.2008 tarihinde 02 nolu fatura ile %18 KDV hariç 200 YTL tutarında mal iki ay vadeli senet karşılığında satılıyor.
5. 31.12.2008 tarihinde yapılan sayım sonucu işletmede 5.050 YTL tutarında mal stoku olduğu belirleniyor.

1	05.12.2008		
	153. TİCARİ MAL HESABI 191. İNDİRİLECEK KDV HES. 100 KASA HESABI	450 81	531
256 nolu fatura ile peşin mal alışı			

2	08.12.2008		
	101 ALINAN ÇEKLER HES. 600 YURTIÇİ SAT. H. 391 HES. KDV. HES.	354	300 54
01 nolu fatura ile mal satışı			

3	10.12.2008		
	121 ALACAK SEN. HESABI 600 YURTIÇİ SAT. H. 391 HES. KDV. HES.	236	200 36
02 nolu fatura ile mal satışı			

BORÇ 600 YURTIÇİ SAT. ALACAK

	300
	200
	500

BORÇ 153 TİC. MAL. HES ALACAK

	5.000
	450
	5.450

Dönem başı Ticari Mal Stoku	5.000
Dönem içi Net Ticari Mal Alışı (+)	450
Dönem sonu Ticari Mal Stoku (-)	(5050)
Satılan Ticari Mallar Maliyeti	400

4	31.12.2008		
	621 SAT. TİC. MAL MAL. HES. 153 TİCARİ MAL HES.	400	400
Maliyet kaydı			

CAN TİCARET İŞLETMESİ (06.12.2008-15.12.2008) GELİR TABLOSU

	DETAY	TOPLAM
A.BRÜT SATIŞLAR		500
1.Yurtiçi Satışlar	500	
B.SATIŞ İNDİRİMLERİ		-----
NET SATIŞLAR		500
C.SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		(400)
1.Satılan Ticari Mallar Maliyeti	(400)	
BRÜT SATIŞ KÂRI		100

Satış İadesi: Satılan malın bir kısmı bazı sebepler ile iade edilebilir. İade bir düzeltme işlemidir. Satış iadesinde **610 Satıştan iadeler hesabı** borçlandırılır.Kayıtlar aralıklı ve sürekli envanter yöntemine göre farklılık gösterir.Aralıklı envanterde sadece satış kaydı düzeltilirken sürekli envanterde maliyet kaydı da düzeltilir.

Örnek: Aşağıda verilen örneği sürekli ve aralıklı envanter yöntemine göre çözelim.

- 20.12.2008 tarihinde maliyet değeri 50.000 YTL olan mal 06 nolu fatura ile %18 KDV hariç 55.000 YTL' ye veresiye (kredili) olarak satılıyor.
- 23.12.2008 tarihinde müşteri satılan malın %18 KDV hariç 11.000 YTL tutarında kısmını iade ediyor. İade bedeli alıcının hesabından düşülüyor. İade edilen malın maliyet değeri 10.000 YTL'dir.

Sürekli Envanter Yöntemine Göre Çözüm:

1	20.12.2008		
	120 ALICILAR HESABI 600 YURTIÇİ SAT. H. 391 HES. KDV. HES.	64.900	55.000 9.900
	06 nolu fatura ile mal satışı		

2	20.12.2008		
	621 SAT. TİC. MAL MAL. HES. 153 TİCARİ MAL HES.	50.000	50.000
	Maliyet kaydı		

3	23.12.2008		
	610 SAT. İADE HES. 391 HES. KDV HES. 120 ALICILAR HESABI	11.000 1980	12.980
	Satış iadesi		

İade aynı ay içinde olduğu için 391 kullanılmıştır. Başka ay olsaydı 191 kullanılacaktı.

4	23.12.2008	10.000	10.000
	153 TİCARİ MAL HES. 621 SAT. TİC. M. M.HES. Maliyet düzeltme kaydı		

Aralıklı Envanter Yöntemine Göre Çözüm: Aralıklı envanter yönteminde her satışın ardından maliyet kaydı yapılmıyordu. Bu nedenle yukarıdaki çözümde sadece 2 ve 4 nolu yevmiye kayıtları aynı şekilde yapılacaktı. Satış sonrası maliyet kaydı (2 nolu kayıt) ve maliyet düzeltme kaydı (4 nolu kayıt) yapılmayacaktı.

Satış İskontosu: Satış iskontosu durumunda 611 Satış iskintoları hesabı kullanılır. İskonto aynı ay içinde yapılırsa 391 hesaplanan KDV, farklı bir ayda yapılırsa 191 indirilecek KDV hesapları 611 ile birlikte kullanılır.

Örnek:

- 06.12.2008 tarihinde 08 nolu fatura ile %18 KDV hariç 1400 YTL tutarında mal veresiye (kredili) olarak satılıyor.
- 19.01.2007 tarihinde müşteri borcunu erken ödeyebileceğini söylüyor ve %18 KDV hariç 150 YTL tutarında indirim yapılarak kalan tutar peşin tahsil ediliyor.

1	06.12.2008	1.652	1.400 252
	120 ALICILAR HESABI 600 YURTIÇI SAT. H. 391 HES. KDV. HES. 08 nolu fatura ile mal satışı		

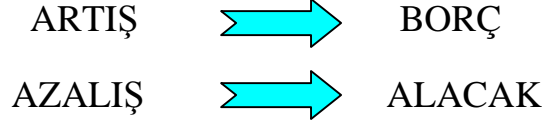
2	19.01.2007	1.475 150 27	1.652
	100 KASA HESABI 611 SATIŞ İSK. HES. 191 İND. KDV. HES. 120 ALICILAR HESABI Satış iskontosu yapılması		

4.1.6. Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Maliyetleri

Bu hesap grubu birden fazla muhasebe dönemine sarkan taahhüt işleri nedeniyle inşaat işletmeleri tarafından kullanılır. Bu grupta yer alan hesaplar daha ayrıntılı olarak inşaat muhasebesi dersinde incelenecektir. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

- 170-177 Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Maliyetleri
- 179 Taşeronlara Verilen Avanslar

Hesapların işleyiş kuralları diğer varlık hesapları ile aynıdır.

Örnek: İşletme 25.03.2008 tarihinde bir bina inşaatı için taşeronu 6.000 YTL avans veriyor.

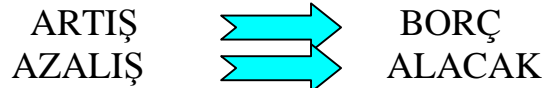
1	25.03.2008		
	179 TAŞERONLARA VER.AV.H. 100 KASA HESABI	6.000	6.000
	Taşeronu avans verilmesi		

4.1.7. Gelecek Aylara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları

Bu hesap grubu içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ait olan giderler ile bulunan döneme ait olup kesin borç kaydı sonra yapılacak olan gelirlerden oluşur. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

- 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı
- 181 Gelir Tahakkukları Hesabı

Hesapların işleyiş kuralları diğer varlık hesapları ile aynıdır.

Örnek: İşletme 1 Temmuz 2008- 30 Haziran 2007 tarihlerini kapsayan dönem için KDV hariç 12.000 YTL tutarında kirayı peşin ödüyor.

Soruya baktığımızda kiranın 6 aylık kısmının 2008, kalan 6 aylık kısmının ise 2007 yılına ait olduğunu görüyoruz. Kira bir yıllık olduğuna göre önce bir aylık kirayı hesaplayalım:

12.000 YTL / 12 = 1.000 YTL bir aylık kira bedelidir.

Altı aylık (Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim, Kasım, Aralık) kira bedeli olan 6.000 YTL 2008 yılına aittir. Kalan altı aylık (Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran) tutar olan 6.000 YTL ise 2007 yılına aittir.

2008 yılına ait olan kısmı **180 Gelecek aylara ait giderler hesabına**, 2007 yılına ait olan kısmı ise **280 Gelecek yıllara ait giderler hesabına** giderlerimizde artış olduğu için borç yazmalıyız.

1	01.07.2008		
	180 GELECEK AYLARA AİT GİD 2008 Yılı Gideri	6.000	
	280 GELECEK YILLARA AİT GİD 2007 Yılı Gideri	6.000	

191 İNDİRİLECEK KDV HES. 100 KASA HESABI	2.160	14.160
Bir yıllık peşin kira ödemesi		

31.12.2008 tarihine geldiğimiz zaman önce 180 nolu hesaptaki tutarı 770 Genel yönetim giderleri hesabına aktarmalı, daha sonra da 280 nolu hesaptaki tutarı 180 nolu hesaba aktarmalıyız. Çünkü gider artık gelecek yıllara değil gelecek aylara ait gider haline gelmiştir.

2	31.12.2008		
	770 GENEL YÖNETİM GİD HES. 180 GEL. AY. AİT GİD 2008 Yılı Gideri	6.000	6.000
	Aktarma kaydı		

180 gelecek aylara ait giderler dönem sonunda ilgili gider hesabına aktarılır.

3	31.12.2008		
	180 GEL. AY. AİT GİD 2008 Yılı Gideri 280 GEL. YIL. AİT GİD 2007 Yılı Gideri	6.000	6.000
	Aktarma kaydı		

280 gelecek yıllara ait giderlerin sonraki yıla ait kısmı dönem sonunda 180 nolu hesaba aktarılır.

Örnek: İşletme 01.12.2008 tarihinde bir taşıtını üç aylığına kiraya vermiştir. Üç aylık kira tutarı 600 YTL dir. Kira tutarı üç ayın sonunda (28.02.2007) tahsil edilecektir.

1	31.12.2008		
	181 GELİR TAHAKKUKLAR H. 649 DİĞ. OL.GEL KAR	200	200
	Aralık ayı gelir tahakkuku		

Kira geliri doğmuş ancak istenebilir duruma gelmemiştir.

2	28.02.2008		
	100 KASA HESABI 181 GELİR TAH. HES. 649 DİĞ. OL.GEL KAR	600	200 400
	Araç kirasının tahsili		

Tahsilat yapıldığında 181 nolu hesap kapatılır. Gelir 649 da toplanır.

4.1.8. Diğer Dönen Varlıklar

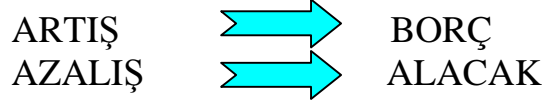
Bir yıl içinde işlem görecektir olan, buraya kadar değinilmeyen dönen varlıklar bu grupta yer alır. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

19. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR

- 190 Devreden KDV Hesabı

- 191 İndirilecek KDV Hesabı
- 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabı
- 195 İş Avansları Hesabı
- 196 Personel Avansları Hesabı

Bu grup hesaplarının işleyişi de diğer dönen varlık grubu hesapları gibidir.

Yaptığımız örneklerde mal alışında 191 indirilecek KDV, mal satışında 391 hesaplanan KDV'yi sıklıkla kullandık. Dönem sonu geldiği zaman envanter işlemlerinde 191 ve 391 nolu hesaplar karşılaştırılır. İki KDV hesabı da dönem sonunda kapatılır ve aradaki fark aşağıda belirtilen hesaplara aktarılır:

İNDİRİLECEK KDV > HESAPLANAN KDV = 190 DEVREDEN KDV
 İNDİRİLECEK KDV < HESAPLANAN KDV = 390 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

Örnek: 31.12.2008 tarihinde 191 ve 391 nolu KDV hesaplarının toplamları aşağıdaki gibidir:

BORÇ	191 İND. KDV H.	ALACAK
.....	
		4.000

BORÇ	391 HES. KDV. H.	ALACAK
.....	
		3.500

	31.12.2008		
50	391 HESAPLANAN KDV HES.	3.500	
	190 DEVREDEN KDV HESABI	500	
	191 İND.KDV.HES.		4.000
	KDV mahsup kaydı		

Her iki KDV hesabını da büyük defterde buldukları yerin tam tersi taraflara yazarak kapattık. Aradaki fark olan 500 YTL' yi de **191 indirilecek KDV** daha büyük olduğu için **190 devreden KDV hesabına** yazdık. Bu durumda büyük defter kayıtlarının son hali şöyle olur:

BORÇ	191 İND. KDV H.	ALACAK
.....	
	4.000	4.000

BORÇ	391 HES. KDV. H.	ALACAK
.....	
	3.500	3.500

Örnek: 31.12.2008 tarihinde 191 ve 391 nolu KDV hesaplarının toplamaları aşağıdaki gibidir:

BORÇ	191 İND. KDV H.	ALACAK
.....		
	7.000	

BORÇ	391 HES. KDV. H.	ALACAK
	
		10.000

75	31.12.2008		
	391 HESAPLANAN KDV HES.	10.000	
	191 İND.KDV.HES.		7.000
	360 ÖD. VERGİ FON		3.000
	KDV mahsup kaydı		

KDV hesaplarını ters kayıt yaparak kapattık. Bu kez 391 hesaplanan KDV daha fazla olduğu için aradaki farkı **360 ödenecek vergi ve fonlar hesabına** kaydettik.

Örnek: İşletmenin yapmış olduğu bazı işlemler aşağıdaki gibidir:

- 15.03.2008 tarihinde 1.000 YTL geçici vergi peşin ödenmiştir.
- 20.05.2008 tarihinde işletme personeline maaşından mahsup edilmek üzere 500 YTL avans verilmiştir.
- 25.06.2008 tarihinde personele işletme adına yapacağı bazı harcamalar için 1.000 YTL tutarında iş avansı verilmiştir.
- 28.07.2008 tarihinde yapılan sayım sonucu kasada 300 YTL noksan olduğu belirlenmiştir.

1	15.03.2008		
	193 PEŞİN ÖD. VERGİ VE FON H	1.000	
	100 KASA HESABI		1.000
	Peşin vergi ödemesi		

2	20.05.2008	500	500
	196 PERSONEL AVANSLARI H. 100 KASA HESABI Personel avansı verilmesi		
3	25.06.2008	1.000	1.000
	195 İŞ AVANSLARI HESABI 100 KASA HESABI İş avansı verilmesi		
4	28.07.2008	300	300
	197 SAYIM VE TES. NOK. HES. 100 KASA HESABI Sayımda çıkan kasa noksanı		

Noksanın sebebi bulununca yada personelden tahsil edilince 197 nolu hesap kapatılır.

4.2. Duran Varlıklar

Bir yıl veya normal faaliyet döneminden daha uzun süre işletme faaliyetlerinde kullanmak amacı ile edinilen varlıklar ile bir yıldan daha uzun sürede paraya çevrilmesi, tahsili, tüketilmesi öngörülen varlıklar duran varlıklar içerisinde yer alır. Dönen varlıklar grubu aşağıdaki bölümlere ayrılmıştır:

2. DURAN VARLIKLAR

- 22. Ticari Alacaklar
- 23. Diğer Alacaklar
- 24. Mali Duran Varlıklar
- 25. Maddi Duran Varlıklar
- 26. Maddi Olmayan Duran Varlıklar
- 27. Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar
- 28. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları
- 29. Diğer Duran Varlıklar

4.2.1. Ticari Alacaklar

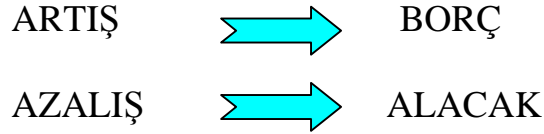
Bir yıldan daha uzun vadeli senetli ve senetsiz alacaklar bu hesap grubunda yer alır. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

22. TİCARİ ALACAKLAR

- 220 Alıcılar Hesabı
- 221 Alacak Senetleri Hesabı
- 222 Alacak Senetleri Reeskontu Hesabı (-)
- 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı

• **229 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı (-)**

Bu grupta yer alan hesapların işleyişi dönen varlık grubu ile aynıdır. Dikkat edilirse hesap isimleri aynı, hesap numaraları 100 değil 200 ile başlamaktadır. Hesapların işleyişi şöyledir:

Örnek: BULUT Ticaret işletmesinin yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir.

- 06.12.2008 tarihinde 15 nolu fatura ile % 18 KDV hariç 2.000 YTL tutarında mal satılmış, karşılığında 25.12.2007 vadeli alacak senedi alınmıştır.
- 20.12.2008 tarihinde 16 nolu fatura ile %18 KDV hariç 1.500 YTL tutarında mal 15 ay vadeli olarak veresiye satılmıştır.
- 25.12.2008 tarihinde işletmeye doğalgaz sayacı bağlatmak için 500 YTL depozito verilmiştir. Depozitonun bir yıldan önce geri alınacağı düşünülmektedir.

1	06.12.2008	2.360	2.000 360
	221 ALACAK SENETLERİ HES. 600 YURTIÇI SAT. 391 HES. KDV.HES 15 nolu fatura ile mal satışı		

Vade bir yılın üzerinde olduğu için 221 nolu kullanılmıştır.

2	20.12.2008	1.770	1.500 270
	220 ALICILAR HESABI 600 YURTIÇI SAT. 391 HES. KDV.HES 16 nolu fatura ile mal satışı		

3	25.12.2008	500	500
	226 VERİLEN DEPOZİTO VE T. 100 KASA HESABI Depozito ödenmesi		

4	31.12.2008	2.360	2.360
	121 ALACAK SENETLERİ HES. 221 AL. SEN. HES. Aktarma kaydı		

31.12.2008 da vade bir yılın altına düştüğü için 221 den 121 e devredilmiştir.

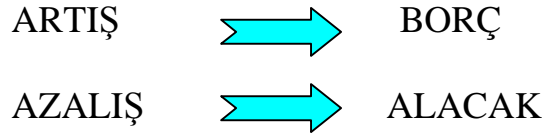
4.2.2. Diğer Alacaklar

İşletmenin ticari olmayan işlemleri sonucu ortaya çıkan ve bir yıldan uzun vadeli alacakların oluşturduğu hesap grubudur. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

23. DİĞER ALACAKLAR

- 231 Ortaklardan Alacaklar Hesabı
- 232 İştiraklerden Alacaklar Hesabı
- 233 Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar Hesabı
- 235 Personelden Alacaklar Hesabı
- 236 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabı
- 237 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu Hesabı (-)
- 239 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı Hesabı (-)

Bu gruptaki hesapların işleyişi dönen varlıklar grubunda bulunan 13 Diğer Alacaklar ile aynıdır. Tek farkı vadenin bir yılın üzerinde olması ve hesap numaralarının 200 ile başlamasıdır. Bu hesaplarda vade bir yılın altına düştüğü zaman dönen varlıklar grubundaki 100 nolu ve aynı adı taşıyan hesaplara devredilir. Hesapların işleyişi şöyledir:

Örnek: 03.08.2008 tarihinde işletme ortağına iki yıl sonra geri almak üzere 20.000 YTL borç veriliyor.

1	03.08.2008		
	231 ORTAKLARDAN AL. HES.	20.000	
	100 KASA HESABI		20.000
	Ortağa Borç Verilmesi		

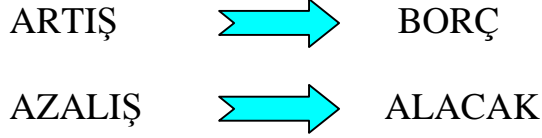
4.2.3. Mali Duran Varlıklar

Uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan ya da bir yıllık süre içinde paraya dönüşmeyecek menkul kıymetler bu grupta izlenir. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

24.MALİ DURAN VARLIKLAR

- 240 Bağlı Menkul Kıymetler Hesabı
- 242 İştirakler Hesabı
- 245 Bağlı Ortaklıklar Hesabı
- 248 Diğer Mali Duran Varlıklar Hesabı

Hesapların işleyişi şöyledir:

Örnek:

1. İşletme 05.06.2008 tarihinde BULUT Anonim Şirketinin çıkardığı %7'lik sermaye payı ve oy hakkını temsil eden 40.000 YTL değerinde hisse senedini alıyor.
2. İşletme 05.07.2008 tarihinde AKDOĞAN Anonim Şirketinin çıkardığı % 20'lik sermaye payı ve oy hakkını temsil eden 100.000 YTL değerinde hisse senedini alıyor.
3. İşletme 05.08.2008 tarihinde CAN Anonim Şirketinin çıkardığı %60'lık sermaye payını temsil eden 500.000 YTL değerinde hisse senedini alıyor.

1	05.06.2008	40.000	40.000
	240 BAĞLI MEN.KIY. HESABI 100 KASA HESABI Hisse senedi alınması		

Sermaye payı %10'un altında ise 240 kullanılır.

2	05.07.2008	100.000	100.000
	242 İŞTİRAKLER HESABI 100 KASA HESABI Hisse senedi alınması		

Sermaye payı %10-%50 arasında ise 242 kullanılır.

3	05.08.2008	500.000	500.000
	245 BAĞLI ORT. HES. 100 KASA HESABI Hisse senedi alınması		

Sermaye payı %50 den fazla ise 245 kullanılır.

4.2.4. Maddi Duran Varlıklar

İşletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini kullanma süresi bir yıldan fazla olan varlıklar bu hesap grubunda izlenir.

Bir varlığın maddi duran varlık olması için bazı şartları taşıması gerekir.

- Maddi bir yapıda olmalıdır.
- İşletmeye ait ve işletme faaliyetlerinde kullanmak için alınmış olmalıdır.
- Kullanımı boyunca satışı düşünülmemelidir.
- Kullanım ömrü bir yıldan fazla olmalıdır.

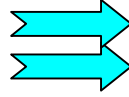
Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

25.MADDİ DURAN VARLIKLAR

- 250 Arazi ve Arsalar Hesabı
- 251 Yer Altı ve Yer Üstü Düzenleri Hesabı
- 252 Binalar Hesabı
- 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı
- 254 Taşıtlar Hesabı
- 255 Demirbaşlar Hesabı
- 256 Diğer Maddi Duran Varlıklar Hesabı
- 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)
- 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı
- 259 Verilen Sipariş Avansları Hesabı

Hesapların işleyiş kuralı şöyledir:

ARTIŞ
AZALIŞ

BORÇ
ALACAK

Resim 2.5. Bina

Resim 2.6. Taşıt

Resim 2.7. Bilgisayar

Yapacağımız örneklerde amortisman hesaplaması verilmeyecek, hesaplanmış tutar yer alacaktır. Amortisman ayırma yöntemleri ve hesaplamaları envanter işlemleri modülünde ayrıntılı olarak anlatılacaktır.

Örnek: BULUT Ticaret işletmesinin yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir.

1. 27.08.2008 tarihinde 265 nolu fatura ile işletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere % 18 KDV hariç 3.000 YTL tutarında bir bilgisayar çek karşılığı alınıyor.
2. 05.10.2008 tarihinde işletme faaliyetlerinde kullanmak üzere % 18 KDV hariç 100.000 YTL tutarında bir bina peşin satın alınıyor.
3. 22.11.2008 tarihinde pazarlama faaliyetlerinde kullanmak üzere % 18 KDV hariç 200.000 YTL tutarında bir kamyonet senet karşılığında satın alınıyor.
4. 03.12.2008 tarihinde işletmenin sahibi olduğu bir arsa üzerine inşaat yapmakta olan müteahhit firmaya % 18 KDV hariç 50.000 YTL birinci hak ediş olarak peşin ödeniyor.
5. 31.12.2008 tarihinde demirbaşlar için 600 YTL amortisman ayrılıyor.
6. 05.02.2007 tarihinde kayıtlı değeri 3.000 YTL, birikmiş amortismanı 600 YTL olan demirbaş KDV hariç 2.000 YTL' ye peşin olarak satılıyor.

1	27.08.2008		
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI 191 İNDERİLECEK KDV HES. 103 VER.ÇEK ÖD.EM	3.000 540	3.540
265 nolu fatura ile bilgisayar alışı			

2	05.10.2008		
	252 BİNALAR HESABI 191 İNDERİLECEK KDV HES. 100 KASA HESABI	100.000 18.000	118.000
Bina alışı			

3	22.11.2008		
	254 TAŞITLAR HESABI 191 İNDERİLECEK KDV HES. 321 BORÇ SEN. HES.	200.000 36.000	236.000
Taşit alışı			

4	03.12.2008		
	256 YAPIL. OLAN YAT. HES. 191 İNDERİLECEK KDV HES. 100 KASA HESABI	50.000 9.000	59.000
Birinci hak ediş ödemesi			

5	31.12.2008	600	600
	770 GENEL YÖNETİM GİD. H. 257 BİRİKMİŞ AMOR.		
Amortisman ayırma kaydı			

6	05.02.2007	2.360 600 400	3.000 360
	100 KASA HESABI		
	257 BİRİKMİŞ AMOR. HES.		
	689 DİĞER OL.DIŞI GİD.ZAR.		
	255 DEMİRBAŞ HES.		
391 HES. KDV HES.			
Demirbaş satışı			

Demirbaş satışında kayıtlı değeri ile çıkış yapılır. Değeri 3.000 YTL olduğu için demirbaşlara 3.000 YTL yazdık. Satış fiyatı 2.000 YTL üzerinden KDV hesapladık toplamını 2.360 YTL olarak kasaya yazdık. Amortisman tutarı soruda verilmişti. Amortisman ayırırken alacak tarafına yazmıştık. Satışta borç tarafına yazdık. Borç toplamı 2.960 YTL, alacak toplamı 3.360 YTL oldu. Bu durumda aradaki farkı **689 Diğer olağandışı gider ve zararlar hesabına** yazdık. Eğer borç toplamı fazla olsaydı farkı alacak tarafına **679 Diğer olağandışı gelir ve kârlar hesabına** yazacaktık.

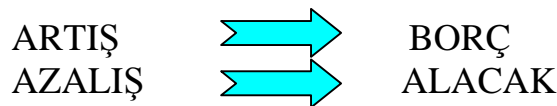
4.2.5. Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Fiziksel bir varlığı olmayan, işletmenin yararlandığı kullanımı sonucu gelirlere artış meydana getiren şerhiye, haklar ve özel maliyetler bu hesap grubunda izlenir. Bu varlıklar ya bir bedel karşılığı elde edilir ya da işletme çalışmaları sonucu ortaya çıkar. Bu hesap grubunda yer alan hesaplar şunlardır:

26.MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

- 260 Haklar Hesabı
- 261 Şerhiye Hesabı
- 262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri Hesabı
- 263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı
- 264 Özel Maliyetler Hesabı
- 267 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabı
- 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)
- 269 Verilen Avanslar Hesabı

Bu grupta yer alan hesaplar aşağıdaki kurala göre işler:

Örnek:

1. İşletme 24.07.2008 tarihinde bir turistik tesisin işletme hakkını iki yıllığına satın almış ve karşılığında %18 KDV hariç 1.000.000 YTL peşin ödemiştir.
2. İşletme 28.07.2008 tarihinde yeni bir şube açmış ve %18 KDV hariç 200.000 YTL tutarında gider peşin yapılmıştır.
3. İşletme 29.07.2008 tarihinde devralınan bir işletme için %18 KDV hariç 50.000 YTL tutarında şerefiye gideri peşin yapılmıştır.
4. İşletme 30.07.2008 tarihinde faaliyette bulunan bir şubenin bakım ve onarım masrafları için %18 KDV hariç 10.000 YTL' yi çek ile ödemiştir.
5. İşletme 05.08.2008 tarihinde üretimini düşündüğü bir ürünün geliştirme faaliyetleri için %18 KDV hariç 25.000 YTL tutarında masrafı peşin yapmıştır.
6. 31.12.2008 tarihinde haklar için 200.000 YTL tutarında amortisman ayrılmıştır.

1	24.07.2008		
	260 HAKLAR HESABI 191 İNDİRİLECEK KDV HES. 100 KASA HESABI	1.000.000 180.000	1.180.000
Turistik işletme hakkı alınması			

İmtiyaz, patent, lisans, ticari marka, unvan, kullanım hakları 260'da gösterilir.

2	28.07.2008		
	262 KURULUŞ VE ÖRG. GİD. H. 191 İNDİRİLECEK KDV HES. 100 KASA HESABI	200.000 36.000	236.000
Kuruluş gideri yapılması			

İşletmenin kuruluş ve genişletilme giderleri 262'ye yazılır.

3	29.07.2008		
	261 ŞEREFİYE HESABI 191 İNDİRİLECEK KDV HES. 100 KASA HESABI	50.000 9.000	59.000
Şerefiye gideri yapılması			

4	30.07.2008		
	264 ÖZEL MALİYETLER H. 191 İNDİRİLECEK KDV HES. 103 VERİLEN ÇEK.	10.000 1.800	11.800
İşletme bakım onarım gideri			

İşletme gayri menkullerinin bakım, onarım ve temizlik gideri 264'e yazılır.

5	05.08.2008		
	263 ARAŞTIRMA VE GEL. GİD.H 191 İNDİRİLECEK KDV HES. 100 KASA HESABI	25.000 4.500	29.500

	Geliştirme gideri yapılması		
--	-----------------------------	--	--

6	31.12.2008		
	770 GENEL YÖNETİM GİD. H. 268 BİRİKMİŞ AMOR.	200.000	200.000
	Amortisman ayırma kaydı		

Tüm maddi olmayan duran varlıklara dönem sonunda amortisman ayrılır.

4.2.6. Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar

Belli bir rezervin (petrol, maden vb.) kullanılması için yapılan ve rezervin tükenmesi ile değerini yitirecek olan giderler bu grupta işlenir. Örneğin bir maden çıkarmak için birçok arama, hazırlık ve geliştirme faaliyeti yapılır. Ancak yapılan harcamaların yararı oradan çıkarılacak maden miktarı ile sınırlıdır. Bu nedenle bu tür harcamalar özel tükenmeye tabidir. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

• ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

- 271 Arama Giderleri
- 272 Hazırlık ve Geliştirme Giderleri
- 277 Diğer Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar
- 278 Birikmiş Tükenme Payları (-)
- 279 Verilen Avanslar

Bu grupta yer alan hesaplar da diğer dönen ve duran varlıklar gibi işlemektedir.

ARTIŞ → BORÇ

AZALIŞ → ALACAK

4.2.7. Gelecek Yıllara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları

İçinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek yıllara ait olan giderler ile faaliyet dönemine ait olup kesin borç kaydı yada tahsili sonraki yıllarda yapılacak gelirler bu grupta yer alır. Bu hesap grubunda yer alan hesaplar şunlardır:

- 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabı
- 281 Gelir Tahakkukları Hesabı

Hesapların işleyişi dönen varlıklar grubunda yer alan 180 ve 181 nolu hesapların işleyişi ile aynıdır.

ARTIŞ → BORÇ

AZALIŞ → ALACAK

Örnek: İşletme 1 Ekim 2008 tarihinde Bulut A.Ş.'ye ait 2 yıl vadeli %50 net faizli tahvilden 12.000 YTL peşin ödeyerek satın alıyor.

1	01.10.2008		
	111 ÖZEL KES. TAH. SEN. BON. 100 KASA HESABI	12.000	12.000
	Özel kesim tahvili alışı		

Tahvilin faizini hesaplayalım:

$$\text{Faiz} = \frac{\text{Anapara} \times \text{Faiz oranı} \times \text{Süre}}{100} = \frac{12.000 \times 50 \times 2}{100} = 12.000 \text{ (İki yıllık faiz)}$$

İki yılda 24 ay vardır. Bu durumda 12.000 YTL' yi 24'e bölerek bir aylık faizi hesaplayabiliriz.

$$12.000 / 24 = 500 \text{ YTL (Bir aylık faiz)}$$

Şimdi hangi yıla ne kadar faiz düştüğünü bulalım.

2008 yılı 3 aylık faiz (Ekim, Kasım, Aralık)	1.500 YTL
2007 yılı 12 aylık faiz	6.000 YTL
2008 yılı 9 aylık faiz	4.500 YTL
Toplam 24 aylık faiz tutarı	12.000 YTL

2	31.12.2008		
	281 GELİR TAHAKKUKLARI H. 642 FAİZ GEL. HES	1.500	1.500
	2008 yılı faiz geliri		

3	31.12.2007		
	181 GELİR TAHAKKUKLARI HE 642 FAİZ GEL. HES	6.000	6.000
	2007 yılı faiz geliri		

4	31.12.2007	1.500	1.500
	181 GELİR TAHAKKUKLARI HE 281 GELİR TAH.H.		
Vadenin bir yılın altına düşmesi			

5	30.09.2008	12.000	7.500 4.500
	100 KASA HESABI 181 GELİR TAH. H. 642 FAİZ GEL. HES		
Faizin tahsil edilmesi			

4.2.8. Diğer Duran Varlıklar

Buraya kadar incelenen duran varlıkların kapsamına girmeyen diğer duran varlıklar bu hesap grubunda incelenir. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

29.DİĞER DURAN VARLIKLAR

- 291 Gelecek Yıllarda İndirilecek KDV Hesabı
- 293 Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar Hesabı
- 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı
- 295 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabı
- 297 Diğer Çeşitli Duran Varlıklar Hesabı
- 298 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı (-)
- 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı

Bu grupta yer alan hesaplar da diğer dönen ve duran varlık hesaplarının işleyiş kuralları ile kayıt edilmektedir.

ARTIŞ ➡ BORÇ
AZALIŞ ➡ ALACAK

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Hesap plânını kullanınız	<ul style="list-style-type: none">➤ Bir hesap plânı ediniz.➤ Hesap plânında dönen varlıkları bulunuz.➤ Hesap plânında duran varlıkları bulunuz.➤ Hesap plânında varlık (aktif) hesaplarının numaralarını bulmayı öğreniniz.
➤ Hesapların işleyiş kurallarını tekrar ediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Aktif hesaplarında artış olduğu zaman borç tarafına kayıt yapılacağına unutmayınız.➤ Aktif hesaplarında azalış olduğu zaman alacak tarafına kayıt yapılacağına unutmayınız.➤ (-) karakterli varlık hesaplarında işleyişin tam tersi olduğunu unutmayınız.➤ Aktif (varlık) hesaplarının işleyişi ile ilgili olarak bilanço modülünü tekrar edebilirsiniz.
➤ Dönen varlık hesaplarını kaydediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Hazır değerler ile ilgili örnekler yapınız.➤ Menkul kıymetler ile ilgili örnekler yapınız.➤ Ticari alacaklar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Diğer alacaklar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Stoklar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Gelecek aylara ait giderler ve gelir tahakkukları ile ilgili örnekler yapınız.➤ Diğer dönen varlıklar ile ilgili örnekler yapınız.
➤ Duran varlık hesaplarını kaydediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Ticari alacaklar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Diğer alacaklar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Mali duran varlıklar ile ilgili örnekler yapınız.

	<ul style="list-style-type: none">➤ Maddi duran varlıklar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Maddi olmayan duran varlıklar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Gelecek yıllara ait giderler ve gelir tahakukları ile ilgili örnekler yapınız.➤ Diğer duran varlıklar ile ilgili örnekler yapınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Dönen varlık ve duran varlık hesaplarını ayırt ediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Vadesi bir yılın altında olan varlık kalemlerinin dönen varlıklar grubunda yer aldığını unutmayınız.➤ Vadesi bir yılın üzerinde olan varlık kalemlerinin duran varlıklar grubunda yer aldığını unutmayınız.➤ Dönen varlık hesaplarının 100 nolu, duran varlık hesaplarının 200 nolu hesaplar olduğunu unutmayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki soruların cevaplarını **doğru ve yanlış** olarak değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Doğru	Yanlış
1. Varlık hesapları dönen varlıklar ve duran varlıklar olarak ikiye ayrılır.		
2. Kasa hesabı 102 numaralı hesaptır.		
3. Veresiye (kredili) olarak mal alındığı zaman 120 Alıcılar hesabı kullanılır.		
4. Mal alışında 153 Ticari mal hesabı ile birlikte 191 indirilecek KDV hesabı kullanılır.		
5. Hesap dönemi sonunda demirbaşlara amortisman ayrılır.		
6. Banka hesabını para yatırıldığı zaman 102 Bankalar hesabı borçlandırılır.		
7. İmtiyaz, patent, lisans, ticari marka, unvan, kullanım hakları 260 Haklar hesabında gösterilir.		
8. Bir işletmenin %50'den fazla sermaye ve oy hakkını temsil eden hisse senedi satın alınırsa 245 Bağlı ortaklıklar hesabı kullanılır.		
9. Envanter işlemlerinde 191 indirilecek KDV hesabı 391 hesaplanan KDV hesabından fazla ise fark 190 Devreden KDV hesabına yazılır.		
10. Menkul kıymet zarar ile satıldığı zaman 645 Menkul Kıymet Satış Kârları hesabı kullanılır.		

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

B. UYGULAMALI TEST

Bulut Ticaret işletmesi 01.12.2008 tarihinde aşağıdaki değerler ile kurulmuştur.

Kasa	: 100.000 YTL
Banka	: 50.000 YTL
Ticari Mal	: 150.000 YTL
Alıcılar	: 30.000 YTL
Satıcılar	: 20.000 YTL
Borç Senetleri	: 40.000 YTL
Sermaye	: ?

İşletmenin yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir (KDV %18 alınacaktır)

- 03.12.2008 tarihinde 01 nolu fatura ile KDV hariç 20.000 YTL tutarında mal 5.000 YTL'si peşin, kalanı çek karşılığı satılmıştır.
- 06.12.2008 tarihinde işletme faaliyetlerinde kullanmak üzere 365 nolu fatura ile KDV hariç 500 YTL tutarında makine çek verilerek alınmıştır.
- 10.12.2008 tarihinde tanesi 1.000 YTL olan 30 adet hisse senedi peşin alınmıştır. Alış için 200 YTL komisyon ödenmiştir.
- 15.12.2008 tarihinde alıcılar bize olan borçlarının 5.000 YTL kısmını peşin ödüyorlar.
- 17.12.2008 tarihinde işletme personeline iki ay sonra geri ödemek üzere 1.000 YTL borç para veriliyor.
- 20.12.2008 tarihinde daha önce tanesi 1.000 YTL'den alınan hisse senetlerinden 20 adedi, tanesi 1.200 YTL'den peşin satılmıştır.
- 23.12.2008 tarihinde 458 nolu fatura ile KDV hariç 7.000 YTL tutarında mal peşin alınmıştır.
- 28.12.2008 tarihinde bir işletmenin %6 sermaye ve oy hakkını temsil eden 8.000 YTL tutarında hisse senedi peşin alınmıştır.
- 29.12.2008 tarihinde 590 YTL tutarında verilen çek banka hesabından ödenmiştir.
- 30.12.2008 tarihinde 02 nolu fatura ile KDV hariç 5.000 YTL tutarında mal 1.000 YTL'si kredi kartı, 2.000 YTL'si üç ay vadeli senet, geri kalanı iki yıl vadeli kredili (veresiye) olarak satılmıştır.
- 31.12.2008 tarihinde işletmeye alınan makine için 100 YTL amortisman ayrılmıştır.
- 31.12.2008 tarihinde 191 indirilecek KDV toplamı 1.350 YTL, 391 Hesaplanan KDV toplamı 4.500 YTL'dir.

İstenenler:

- Açılış kaydını düzenleyiniz.
- İşletmenin yapmış olduğu işlemler ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız yevmiye kayıtlarını modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Hata yapmışsanız öğrenme faaliyetini tekrar gözden geçiriniz.

--	--	--	--

--	--	--	--

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız evet, uygulamadıysanız hayır kutucuklarını işaretleyiniz.

MODÜL ADI: Defter Tutma	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
UYGULAMA FAALİYETİ: Varlık (Aktif) Hesapları	SINIF VE NO:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	EVET	HAYIR
1. Hesap plânı temin ettiniz mi?		
2. Hesapları hesap plânında bulabiliyor musunuz?		
3. Varlık hesaplarının işleyiş kurallarını biliyor musunuz?		
4. Dönen varlık ve duran varlık ayırımını yapabiliyor musunuz?		
5. KDV'yi doğru hesaplayabiliyor musunuz?		
6. KDV hesaplarını doğru yerlerde kullanabiliyor musunuz?		
7. Açılış kaydı düzenleyebiliyor musunuz?		
8. Varlık hesaplarını doğru kaydedebiliyor musunuz?		
9. Yevmiye defterine kurallarına uygun kayıt yapabiliyor musunuz?		
10. Rakamları yazarken rakam yazım kurallarına dikkat ediyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. ”HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsi “EVET” ise bir sonraki öğrenim faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile; hesap plânında bulunan kaynak (pasif) hesaplarını tanıyarak tek düzen muhasebe sistemi kurallarına uygun olarak yevmiye defterine kayıt yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bir önceki öğrenme faaliyetinde anlatılan varlık hesapları kayıtlarını tam olarak öğrendiğinizden emin olunuz.
- Çevrenizde bulunan bir muhasebe bürosuna giderek yevmiye kayıtları örnekleri görünüz ve kayıtları inceleyiniz.
- İnternet'ten serbest muhasebeci ve mali müşavirler odasının sitesi yada diğer muhasebe sitelerini ziyaret ederek muhasebe kayıtları ile ilgili bilgi toplayınız.

5. KAYNAK (PASİF) HESAPLARININ İNCELENMESİ

Kaynak hesapları bilançonun pasif tarafını oluşturan, işletmenin sahip olduğu değerlerin elde edilmesi için katlanılan borçlar ile sermayenin izlendiği hesaplardır. Bu hesaplar alacak kalanı verir yada hiç kalan vermez. Kaynak hesapları hesap plânında üç grup halinde bulunur:

- III. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
- IV. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
- V. Öz Kaynaklar

5.1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Bu ana hesap grubu bilanço tarihi itibarıyla işletmenin en çok bir yıl veya normal faaliyet dönemi sonuna kadar ödeyeceği veya ödenmesi öngörülen yabancı kaynakları kapsamaktadır. Kısa vadeli yabancı kaynaklar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır:

3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- 30. Mali Borçlar
- 32. Ticari Borçlar
- 33. Diğer Borçlar
- 34. Alınan Avanslar

- 35. Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hak Edişleri
- 36. Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler
- 37. Borç ve Gider Karşılıkları
- 38. Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları
- 39. Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

5.1.1. Mali Borçlar

İşletme tüm faaliyetlerini kendi öz kaynakları ile yürütemeyeceği için borçlanmaya ihtiyaç duyabilir. Kredi kuruluşları yada piyasalardan sağlanan ve en fazla bir yıl içinde geri ödenecek olan borçların anapara, taksit ve faizleri mali borçlar hesap grubunda izlenir. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

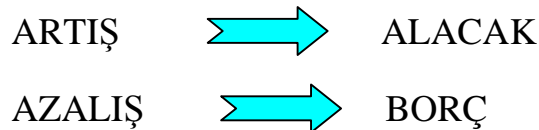
30. MALİ BORÇLAR

- 300 Banka Kredileri Hesabı
- 303 Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri Hesabı
- 304 Tahvil Anapara, Borç, Taksit ve Faizleri Hesabı
- 305 Çıkarılmış Bonolar ve Senetler Hesabı
- 306 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler Hesabı
- 308 Menkul Kıymetler İhraç Farkı Hesabı (-)
- 309 Diğer Mali Borçlar Hesabı

Resim 3.1. Borsadan bir görünüm

Mali borçlar grubu hesaplarında artış olduğu zaman hesabın alacağına, azalış olduğu zaman hesabın borcuna yazılır.

Ancak burada bir kuralı yine tekrar etmekte fayda vardır. Hesap grubu içerisinde (-) karakterli bir hesap varsa, bu hesap grubun işleyiş kuralına uymaz. Tam tersi kurala göre işler.

Örnek: Bulut Ticaret işletmesinin yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir.

- 08.07.2008 tarihinde bir bankadan 100.000 YTL tutarında iki ay vadeli kredi çekiliyor.
- 15.07.2008 tarihinde kaynak sağlamak üzere 3 ay vadeli ve yıllık % 80 faizli 200.000 YTL tutarında finansman bonusu satılıyor.
- 22.07.2008 tarihinde bir bankada 500.000 YTL limitli bir açık kredi hesabı açtırılıyor ve açık kredi hesabında 30.000 YTL çekiliyor.
- 08.09.2008 tarihinde iki ay önce çekilen 100.000 YTL kredi 8.000 YTL faizi ile birlikte peşin ödeniyor.
- 25.09.2008 tarihinde açık kredi hesabına banka hesabında 20.000 YTL aktarılıyor.
- 15.10.2008 tarihinde üç ay önce satılan finansman bonusu bedeli faizi ile birlikte peşin ödeniyor.
- 20.10.2008 tarihinde finansman ihtiyacı nedeni ile çıkarılan 210.000 YTL nominal değerli (üzerinde yazılı değer) finansman bonusu 200.000 YTL'ye peşin satılıyor.

1	08.07.2008	100.000	100.000
	100 KASA HESABI 300 BANKA KRE.H. Bankadan kredi çekilmesi		

Banka kredilerinde artış vardır. Alacak tarafına yazılır.

2	15.07.2008	200.000	200.000
	100 KASA HESABI 305 ÇIK.BON.SEN.H. Finansman bonusu satılması		

3	22.07.2008	30.000	30.000
	100 KASA HESABI 300 BANKA KRE.H. Açık kredi hesabı Açık kredi hes. para çekilmesi		

Açık kredi de banka kredisidir.

4	08.09.2008	100.000	108.000
	300 BANKA KRE.H. 780 FİNANSMAN GİD. HES. 100 KASA HESABI Kredi anapara ve faizinin ödenmesi	8.000	

Kredi borcu azaldığı için azalış borca yazılır.

5	25.09.2008	20.000	20.000
	300 BANKA KRE.H. Açık kredi hesabı 102 BANKA HESABI Açık kredi hesabına aktarım		

Vade bir yılın altına düşüncü 300 nolu hesaplara aktarılır.

6	15.10.2008		
	305 ÇIK. BON.SEN.H. 780 FİN. GİD. HES. 100 KASA HESABI	200.000 40.000	240.000
	Bono bedeli ve faizinin ödenmesi		
7	20.10.2008		
	100 KASA HESABI 308 MEN.KIY.İHRAÇ FARKI H. 305 ÇIK. BON.SEN	200.000 10.000	210.000
	Finansman bonusu satışı		

$$\frac{200.000 \times 3 \times 80}{1.200} = 40.000 \text{ YTL}$$

5.1.2. Ticari Borçlar

İşletmenin ticari işlemleri sonucu ortaya çıkan, bir yıla kadar vadeli senetli ve senetsiz alacaklar bu hesap grubunda yer alır. Bu grupta şu hesaplar yer alır:

32. TİCARİ BORÇLAR

- 320 Satıcılar Hesabı
- 321 Borç Senetleri Hesabı
- 322 Borç Senetleri Reeskontu Hesabı (-)
- 326 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı
- 329 Diğer Ticari Borçlar Hesabı

Bu grup hesaplarının işleyiş kuralı şöyledir:

ARTIŞ → ALACAK
AZALIŞ → BORÇ

Örnek:

1. İşletme 25.07.2008 tarihinde satıcı Bircan BULUT'tan 4789 nolu fatura ile %18 KDV hariç 7.500 YTL tutarında malı bir ay vadeli kredili (veresiye) olarak satın alıyor.
2. İşletme 02.08.2008 tarihinde 098 nolu fatura ile %18 KDV hariç 2.750 YTL tutarında malı senet karşılığı satın alıyor.
3. İşletme 25.08.2008 tarihinde satıcı Bircan BULUT'a olan borcun tamamı peşin ödeniyor.
4. İşletme 03.09.2008 tarihinde üç ayda bitirilecek bir müteahhitlik işi için ihale açmış ve ihaleye katılan işletmeler 100.000 YTL tutarında teminatı banka hesabımıza yatırmışlardır.
5. 31.12.2008 tarihinde borç senetleri için 375 YTL tutarında reeskont hesaplanmıştır.

1	25.07.2008		
	153 TİCARİ MAL HESABI 191 İNDİRİLECEK KDV HES. <u>320 SATICILAR H.</u> Bircan BULUT 4789 nolu fatura ile kredili(veresiye) mal alış	7.500 1.350	8.850
2	02.08.2008		
	153 TİCARİ MAL HESABI 191 İNDİRİLECEK KDV HES. 321 BORÇ SEN.H. 098 nolu fatura ile senetli mal alış	2.750 495	3.245
3	25.08.2008		
	<u>320 SATICILAR H.</u> Bircan BULUT 100 KASA HESABI Satıcıya olan borcun ödenmesi	8.850	8.850
4	25.08.2008		
	102 BANKALAR HESABI 326 AL.DEP.TEM. İhale için teminat alınması	100.000	100.000
5	31.12.2008		
	322 BORÇ SEN. REES. HES. 647 REES.FAİZ GEL Borç senedine reeskont ayrılması	375	375

Satıcılara olan borcumuzda artış olmuş, alacağa yazılmıştır.

Borç senetlerinde artış olmuştur.

Borcumuzu ödediğimiz için satıcılarda azalış olmuştur.

Borç senetleri için reeskont hesaplanır ve kaydı yapılır.

BİLGİ:

Reeskont hesaplaması İÇ İSKONTO formülü kullanılır. Bu formül ise;

$$\text{Reeskont faiz tutarı} = \frac{A \cdot n \cdot t}{36000 + (n \cdot t)}$$

a= Senedin Nominal değeri
n= Kalan vade (Gün)
t= Reeskont faiz oranı (yıllık)

T.C merkez bankasınca tarafından uygulanan oranlar uygulanır. 2007 yılı için bu oran % 25 tir. (28.12.2007 tarih ve 26740 Sayılı Resmi Gazete)

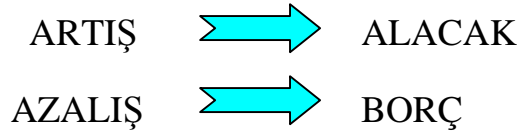
5.1.3. Diğer Borçlar

İşletmenin ticari işlemleri dışında ortaya çıkan senetli veya senetsiz borçlar bu hesap grubunda yer alır. Grupta yer alan hesaplar şunlardır:

33. DİĞER BORÇLAR

- 331 Ortaklara Borçlar Hesabı
- 332 İştiraklere Borçlar Hesabı
- 333 Bağlı Ortaklıklara Borçlar Hesabı
- 335 Personele Borçlar Hesabı
- 336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı
- 337 Diğer Borç Senetleri Reeskontu Hesabı (-)

Bu grupta yer alan hesapların işleyişi şöyledir:

Örnek:

1. 06.12.2008 tarihinde işletme ortaklarından Selma BULUT vadesi gelen 3.700 YTL tutarında borç senedini kendi parası ile ödemiştir.
2. 22.12.2008 tarihinde işletmenin iştiraki olan ÖZLEM A.Ş. işletmemize 8.000 YTL borç vermiştir.
3. 25.12.2008 tarihinde işletme ortağı Selma BULUT'a olan 3.700 YTL borcumuzu peşin ödüyoruz.
4. 30.12.2008 tarihinde ihtiyaç nedeni ile CAN Ticaret'ten 2.500 YTL borç para alıyoruz.

1	06.12.2008		
	321 BORÇ SEN. HES.	3.700	
	<u>331 ORT. BORÇ. H.</u>		3.700
	Selma BULUT		
	Ortağın borç senedi ödemesi		

2	22.12.2008		
	100 KASA HESABI	8.000	
	<u>332 İŞT. BORÇ H.</u>		8.000
	Özlem A.Ş.		
	İştirakten borç alınması		

3	25.12.2008		
	<u>331 ORT. BORÇ. H.</u>	3.700	
	Selma BULUT		
	100 KASA HESABI		3.700
	Ortağa borç ödemesi		

4	30.12.2008		
	100 KASA HESABI 336 DİĞ. ÇEŞ. BORÇ Can Ticaret Borç alınması	2.500	2.500

5.1.4. Alman Avanslar

Çeşitli nedenler ile üçüncü kişilerden alınan kısa vadeli avansların izlendiği hesap grubudur. Bu grupta şu hesaplar yer alır.

- **340 Alman Sipariş Avansları Hesabı**
- **349 Alman Diğer Avanslar Hesabı**

Bu grupta yer alan hesaplar da diğer kısa vadeli hesaplar gibi işlemektedir. Avans alındığında hesabın alacak tarafına, satış işlemi tamamlandığında ise borç tarafına yazılır.

Örnek:

1. İşletme 18.08.2008 tarihinde bir müşterinden mal satışı için 3.000 YTL avansı peşin almıştır.
2. 20.08.2008 tarihinde 06 nolu fatura ile %18 KDV hariç 10.000 YTL tutarında mal satışı gerçekleşmiş ve avans düşüldükten sonra geri kalan tutar çekle tahsil edilmiştir.

1	18.08.2008		
	100 KASA HESABI 340 AL. SİP AV. H. Mal satışı için avans alınması	3.000	3.000

2	20.08.2008		
	101 ALINAN ÇEKLER HES. 340 AL.SİP.AVANS.HES. 600 YURTİÇİ SAT.H. 391 HES KDV. HES. 06 nolu fatura ile mal satışı	8.800 3.000	10.000 1.800

5.1.5. Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Hak Edişleri

İnşaat işi yapan işletmelerin üstlendiği işlerden, tamamladıkları iş karşılığı aldıkları hak edişler bu hesap grubunda izlenir. Bu grupta şu aralıktaki hesaplar yer alır:

- **350-358 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hak Ediş Bedelleri Hesabı**

Hesabın işleyişi diğer kısa vadeli yabancı kaynak hesapları ile aynıdır. Hak ediş alındığında hesabın alacağına, işin geçici kabulü yapıldığında hesabın borcuna kayıt yapılır.

Resim 3.2. İnşaat

Örnek:

1. İşletme 10.02.2008 tarihinde üstlendiği bir inşaat işi için 1.000.000 YTL tutarında birinci hak edişi peşin alıyor.
2. İşletme 10.03.2008 tarihinde ikinci hak ediş olarak 1.500.000 YTL'yi peşin alıyor.
3. 10.04.2008 tarihinde tamamlanan inşaatın geçici kabulü yapılıyor.

1	10.02.2008	1.000.000	1.000.000
	100 KASA HESABI 350 YIL.YAY.İNŞ.HAK Birinci hak edişin alışı		

2	10.03.2008	1.500.000	1.500.000
	100 KASA HESABI 350 YIL.YAY.İNŞ.HAK İkinci hak edişin alışı		

3	10.04.2008	2.500.000	2.500.000
	350 YIL.YAY.İNŞ.HAK 600 YURTİÇİ SAT.H. Geçici kabulün yapılması		

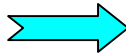
5.1.6. Ödenecek Vergi Ve Diğer Yükümlülükler

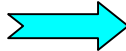
İşletmenin mükellef veya vergi sorumlusu sıfatı ile ödeyeceği vergi, resim, harç, sigorta primi, sendika aidatı vb. borçların izlendiği hesaplar bu grupta yer alır. Grupta şu hesaplar yer alır:

36. ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

- 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı
- 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı
- 368 Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı
- 369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler Hesabı

Bu grupta yer alan hesapların işleyiş kuralı şöyledir:

ARTIŞ ALACAK

AZALIŞ BORÇ

Örnek:

1. 01.12.2008 tarihinde 3.000 YTL işyeri kirası %20 gelir vergisi kesintisi yapılarak peşin ödenmiştir.
2. 14.12.2008 tarihinde işyerinde çalışan işçi Mehmet BULUT'un ücret tahakkuku yapılmıştır. İşçinin brüt ücreti 1.000 YTL'dir. (İşçinin eşi çalışmıyor ve 3 çocuğu vardır)
3. 15.12.2008 tarihinde tahakkuku yapılan ücret işçiye ödenmiştir.
4. 25.12.2008 tarihinde asgari geçim indirim tutarı ilgili hesaba aktarılmıştır.
5. 26.12.2008 tarihinde ücrete ait gelir ve damga vergisi muhtasar beyanname ile vergi dairesine ödenmiştir.
6. 30.12.2008 tarihinde ücrete ait işçi ve işveren primleri aylık sigorta primleri bildirgesi ile sosyal güvenlik şube müdürlüğüne ödenmiştir.
7. 31.12.2008 tarihinde yapılan envanter işlemi sırasında 360 Ödenecek vergi ve fonlar hesabında zamanında ödenmemiş 600 YTL değerinde gelir vergisi tespit edilmiştir.
8. 02.01.2008 tarihinde zamanında ödenmeyen gelir vergisi 50 YTL gecikme faizi ile birlikte peşin ödenmiştir.

1	10.04.2008		
	770 GENEL YÖNETİM GİD. HES.	3.000	
	100 KASA HESABI		2.400
	360 ÖD.VERGİ FON		600
	Kira ödemesi		

2	14.12.2008		
	770 GENEL YÖNETİM GİD. HES.	1.220	
	Brüt Ücret 1.000		
	SSK İşveren 200		
	İşsizlik İşveren 20		
	136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALAC. HES.	120	
	Asgari Geçim İndirimi 120		
	335 PERS. BORÇ.HES.		836.50
	360.ÖD.VER.FON HES.		133.50
	Gelir Vergisi 127.50		
	Damga Vergisi 6.00		
	361 ÖD.SOS.GÜV.K.H.		370
	SSK İşçi 140		
	SSK İşv. 200		
	İşs. İşçi 10		
	İşs. İşv. 20		
	Ücret tahakkuk kaydı		

Asgari Geçim İndirimi: Asgari geçim indirimi, bireyin veya ailenin asgari geçim düzeyini sağlayacak bölümünün toplam gelirden düşülerek vergi dışı bırakılmasıdır. Asgari geçim indirimi, bir kimsenin vergi ödeme gücünün ancak, o kimsenin fizyolojik varlığını sürdürebilecek gerekli vasıtalar sağlandıktan sonra söz konusu olabileceği noktasından hareket ederek vergilendirmede sosyal adaleti sağlama amacına yönelik olarak ortaya çıkmıştır.

Asgari geçim indirim oranları ;

Çalışanın kendisi için % 50,

Çalışmayan veya herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10,

İlk iki çocuk için % 7, 5 ,

Sonraki her çocuk için % 5 olarak uygulanacaktır.

Ücret Hesaplaması:

Brüt Ücret	: 1.000 YTL
SSK İşçi Primi	: 1.000 x % 14 = <u>140 YTL</u>
İşsizlik Sig. İşçi Primi	: 1.000 x % 1 = <u>10 YTL</u>
Gelir Vergisi Matrahı	: 1.000 – (140+10) = <u>850 YTL</u>
Gelir Vergisi	: 850 x % 15 = <u>127.50 YTL</u>
Damga Vergisi	: 1.000 x % 06 = <u>6 YTL</u>
Asgari Geçim İnd.	: 1.000 x % 50 = <u>500 YTL</u> (Kendisi)
	: 1.000 x % 10 = <u>100 YTL</u> (Eşi)
	: 1.000 x % 15 = <u>150 YTL</u> (İki Çocuk)
	: 1.000 x % 5 = <u>50 YTL</u> (Bir Çocuk)

AGİ Matrahı : 800 YTL
AGİ : 800 x % 15 = 120 YTL

Ödenecek Gelir Vergisi : 127.50 – 120 = 7.50 YTL

Kesintiler Toplamı : Gelir Vergisi + Damga Vergisi + SSK İşçi Primi + İşsizlik İşçi
: 7.50 + 6 + 140 + 10
: 163.50 YTL

Net Ücret : 1.000 – 163.50
: 836.50 YTL

İşveren Kesintileri:
SSK İşveren Primi : 1.000 x %20 = 200 YTL
İşsizlik Sig. İşv. Primi : 1.000 x %2 = 20 YTL

3	15.12.2008		
	335 PERS. BORÇLAR HES. 100 KASA HESABI Personele ücret ödemesi	836.50	836.50

4	25.12.2008		
	360 ÖDENECEK VERGİ FON HS. Gelir vergisi 136 DİĞ. ÇEŞ. AL. HS. Asgari Geçim İndirimi Asgari geçim indirimi aktarma kaydı	120	120

5	26.12.2008		
	360 ÖD. VERGİ VE FON HES. Gelir Vergisi 7.50 Damga Vergisi 6.00 100 KASA HESABI Vergi kesintilerinin ödenmesi	13.50	13.50

6	30.12.2008		
	361 ÖD.SOS.GÜV.K.H. SSK İşçi 140 SSK İşv. 200 İşs. İşçi 10 İşs. İşv. 20 100 KASA HESABI Sigorta primlerinin ödenmesi	370	370

7	31.12.2008		
	360 ÖD. VERGİ VE FON HES. Gelir Vergisi	600	
	368 VAD.GEÇ. ERT. TAK. VER. YÜK.H. Vadesinde ödenmeyen vergi borcu		600

8	02.01.2007		
	368VAD.GEÇ. ERT. TAK. VER. YÜK.H. Damga Vergisi	600	
	689 OL.DIŞI GİD.ZAR.HES. 100 KASA HESABI	50	650
	Vergi borcunun cezalı ödenmesi		

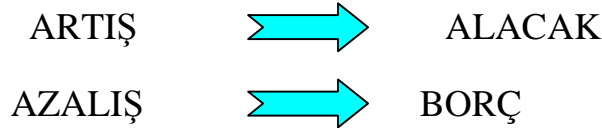
5.1.7. Borç Ve Gider Karşılıkları

Bilanço tarihi itibarıyla ortaya çıkan, ancak tutarı ve tahakkuk zamanı kesin olarak bilinmeyen kısa vadeli borç ve giderler bu grupta yer alır. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

37.BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

- 370 Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları Hesabı
- 371 Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri Hesabı (-)
- 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı
- 373 Maliyet Giderleri Karşılığı Hesabı
- 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabı

Bu grupta yer alan hesapların işleyiş kuralları şöyledir:

Örnek:

BULUT Ticaret işletmesinin 31.12.2008 tarihi itibarıyla yıllık kurum kazancı 10.000.000 YTL'dir. Kazanç üzerinden hesaplanan vergi ve diğer yükümlülükler aşağıdaki gibidir:

Kurumlar Vergisi : 10.000.000 x %25 = 2.500.000 YTL
Yıl İçinde Peşin Ödenen Kurumlar Vergisi : 1.650.000 YTL

1	31.12.2008	2.500.000	2.500.000
	<u>691 DÖN.KÂRI VERGİ YAS.YÜK</u> <u>370 DÖN.K.V.Y.Y.K.</u> Kur. Ver. 2.500.000 Vergi ve yasal yükümlülük karşılıkları		

2	31.12.2008	1.650.000	1.650.000
	<u>371 DÖN.K.PEŞ.ÖD.VER.Y.Y.KA</u> Peş. Öd. Kur. Ver. 1.650.000 193 PEŞ ÖD VER FON Peşin ödenen vergi ve fonların aktarılması		

3	15.04.2007	2.500.000	1.650.000
	<u>370 DÖN.K.VER.YAS.YÜK.KAR.</u> Kur. Ver. 2.500.000 371 DÖN.K.PEŞ.ÖD. <u>VER.Y.YÜK.KAR</u> Peş. Öd. K. V. 1.650.000 <u>360 ÖD.VER.FON.HES</u> Kur. Ver 850.000 Yasal yükümlülüklerin tahakkuku		

Örnek:

- 31.12.2008 tarihinde işten ayrılacak personele ödenmesi için 20.000 YTL kıdem tazminatı için karşılık ayrılıyor. Bu tutarın 5.000 YTL kısmının 2007 yılında ödeneceği tahmin ediliyor.
- 05.02.2007 tarihinde askerlik nedeni ile işten ayrılan personele 5.000 YTL tazminat %06 damga vergisi kesintisi yapılarak peşin ödeniyor.

1	31.12.2008	20.000	5.000 15.000
	770 GENEL YÖNETİM GİD. HES. 372 KIDEM TAZ. KARŞ. 472 KIDEM TAZ. KARŞ. Kıdem tazminatı karşılığı ayrılması		

2	05.02.2007		
	372 KIDEM TAZ. KARŞ. HES.	5.000	
	100 KASA HESABI		4970
	<u>360 ÖD.VERGİ FON</u>		30
	Damga v. 30		
	Kıdem tazminatının ödenmesi		

5.1.8. Gelecek Aylara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları

Bulunan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ait olan gelirler ile bulunan döneme ait olup gelecek aylarda ödenecek giderler bu hesap grubunda yer alır. Hesap grubunda bulunan hesaplar şunlardır:

38.GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

- 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı
- 381 Gider Tahakkukları Hesabı

Örnek:

İşletme sahip olduğu bir gayri menkulünü 01.09.2008 tarihinde 18.000 YTL'ye kiraya veriyor. Kira bedeli peşin tahsil ediliyor.

Bir yıllık kira bedeli verilmiştir. Öncelikle bir aylık kira bedelini hesaplayalım:

$18.000 / 12 = 1.500$ YTL bir aylık kira bedelidir.

2008 yılına ait kısım $1.500 \times 4 = 6.000$ YTL (9-10-11-12 aylar)

2007 yılına ait kısım $1.500 \times 8 = 12.000$ YTL (1-2-3-4-5-6-7-8 aylar)

1	01.09.2008		
	100 KASA HESABI	18.000	
	<u>380 GEL.AY.AİT GİD.H.</u>		6.000
	2008 yılı		
	<u>480 GEL.YIL.AİT GİD.H.</u>		12.000
	2007 yılı		
	Peşin tahsil edilen kira bedeli		

2	31.12.2008		
	<u>380 GEL.AY.AİT GİD.H.</u>	6.000	
	2008 yılı		
	649 DİĞ.OL.GEL.KÂR.		6.000
	Aktarma kaydı		

3	31.12.2008	12.000	12.000
	480 GEL.YIL.AİT GİD.H. 2007 yılı 380 GEL.AY.AİT GİD.H. 2007 yılı		
Aktarma kaydı			

4	31.12.2007	12.000	12.000
	380 GEL.AY.AİT GİD.H. 2007 yılı 649 DİĞ.OL.GEL.KÂR.		
Aktarma kaydı			

Örnek: İşletme 01.07.2008 tarihinde mallarını depolamak amacı ile iki aylığına 5.000 YTL'ye kiraya veriliyor. Kira, kira dönemi sonunda peşin ödeniyor.

1	01.07.2008	5.000	5.000
	770 GENEL YÖNETİM GİD. 381 GİDER TAH. HES.		
Kira giderinin tahakkuk kaydı			

2	01.09.2008	5.000	5.000
	381 GİDER TAH. HES. 100 KASA HESABI		
Kiranın ödenmesi			

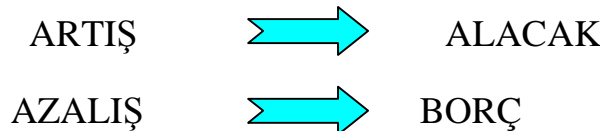
5.1.9. Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Yukarıda yer alan yabancı kaynaklar arasında yer almayan diğer kısa vadeli yabancı kaynaklar bu hesap grubunda yer alır. Bu grupta aşağıdaki hesaplar yer alır:

39.DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- 391 Hesaplanan KDV Hesabı
- 397 Sayım ve Tesellüm Fazlalıkları Hesabı
- 399 Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar Hesabı

Hesapların işleyişi diğer kısa vadeli yabancı kaynaklar gibidir:

Örnek:

- 06.12.2008 tarihinde yapılan kasa sayımı sonucu kasada 250 YTL fazlalık tespit edilmiştir.
- 08.12.2008 tarihinde %18 KDV hariç 200 YTL tutarında mal 05 nolu fatura ile peşin satılmıştır.

1	06.12.2008		
	100 KASA HESABI	250	
	397 SAY.TES.FAZ.H.		250
	Kasa sayım fazlası		

2	08.12.2008		
	100 KASA HESABI	236	
	600 YURTIÇİ SAT. HES.		200
	391 HES. KDV HES.		36
	05 nolu fatura ile mal alışı		

5.2. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

İşletmenin bir yıldan daha uzun vadeli almış olduğu borçlar bu bölümde yer alır. Uzun vadeli yabancı kaynaklar aşağıdaki şekilde gruplandırılmıştır.

4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- 40. Mali Borçlar
- 42. Ticari Borçlar
- 43. Diğer Borçlar
- 44. Alınan Avanslar
- 47. Borç ve Gider Karşılıkları
- 48. Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları
- 49. Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

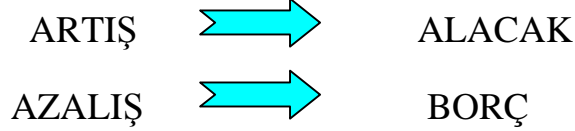
5.2.1. Mali Borçlar

Bir yıldan uzun vadeli alınan krediler ve ihraç edilen menkul kıymetler bu grupta yer alır. Grupta yer alan hesaplar şunlardır:

40. MALİ BORÇLAR

- 400 Banka Kredileri Hesabı
- 405 Çıkarılmış Tahviller Hesabı
- 407 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler Hesabı
- 408 Menkul Kıymetler İhraç Farkı Hesabı (-)
- 409 Diğer Mali Borçlar Hesabı

Bu grupta yer alan hesapların işleyişi kısa vadeli yabancı kaynaklardaki aynı adı taşıyan hesaplar gibidir.

Örnek:

- 05.09.2008 tarihinde bir bankadan iki yıl vadeli 150.000 YTL kerdi alınıyor.
- 31.12.2008 tarihinde 2007 yılında alınan kredinin ana para taksit ve faizinin 25.000 YTL olduğu görülüyor.

1	05.09.2008		
	100 KASA HESABI	150.000	
	400 BANKA KRE. HES.		150.000
	Uzun vadeli kredi alınması		

2	31.12.2008		
	400 BANKA KRE. HES.	25.000	
	303 UZUN VAD. KRE. A.		25.000
	PARA. TAK. FAİZ		
	Kredi anapara taksit ve faizinin aktarılması		

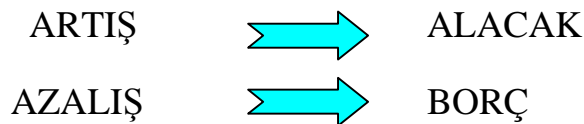
5.2.2. Ticari Borçlar

Bilanço tarihi itibarıyla Vadesi bir yıldan uzun süreli ticari borçlar bu hesap grubunda yer alır. Bu grupta şu hesaplar bulunur:

42. TİCARİ BORÇLAR

- 420 Satıcılar Hesabı
- 421 Borç Senetleri Hesabı
- 422 Borç Senetleri Reeskontu Hesabı (-)
- 426 Alınan Avanslar Hesabı
- 429 Diğer Ticari Borçlar Hesabı

Hesapların işleyişi kısa vadeli yabancı kaynaklar grubundaki aynı adı taşıyan hesaplar gibidir.

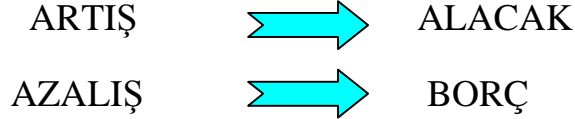
5.2.3. Diğer Borçlar

Ticari olmayan bir yıldan daha uzun vadeli borçlar bu hesap grubunda yer alır. Bu grupta şu hesaplar bulunur:

43. DİĞER BORÇLAR

- 431 Ortaklara Borçlar Hesabı
- 432 İştiraklere Borçlar Hesabı
- 433 Bağlı Ortaklıklara Borçlar Hesabı
- 436 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı
- 437 Diğer Borç Senetleri Reeskontu Hesabı (-)
- 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı

Hesapların işleyişi kısa vadeli yabancı kaynaklar gibidir:

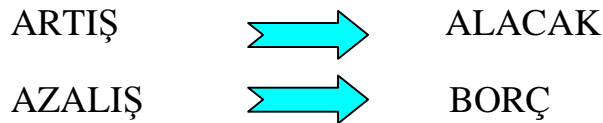
5.2.4. Alınan Avanslar

İşletmenin çeşitli nedenler ile üçüncü kişilerden aldığı uzun vadeli avanslar bu hesap grubunda yer alır. Bu grupta şu hesaplar bulunur:

44. ALINAN AVANSLAR

- 440 Alınan Sipariş Avansları Hesabı
- 449 Alınan Diğer Avanslar Hesabı

Hesapların işleyişi kısa vadeli yabancı kaynaklar gibidir:

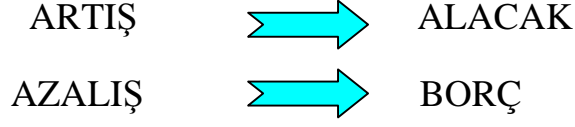
5.2.5. Borç Ve Gider Karşılıkları

Bilanço tarihi itibarı ile ortaya çıkan ancak tutarı ve ne zaman tahakkuk edeceği bilinmeyen uzun vadeli borç ve gider karşılıkları bu hesap grubunda izlenir. Bu grupta şu hesaplar bulunur:

47. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

- 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı
- 479 Diğer orç ve Gider Karşılıkları Hesabı

Hesapların işleyişi kısa vadeli yabancı kaynaklar gibidir:

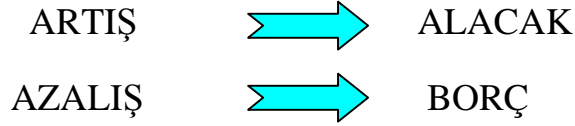
5.2.6. Gelecek Yıllara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları

İçinde bulunulan dönemde tahsil edilen, ancak gelecek yıllara ait olan gelirler ile bulunan döneme ait olup uzun vadede ödenecek giderler bu hesap grubunda izlenir. Bu grupta şu hesaplar bulunur:

48. GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

- 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı
- 481 Gider Tahakkukları Hesabı

Hesapların işleyişi kısa vadeli yabancı kaynaklar gibidir:

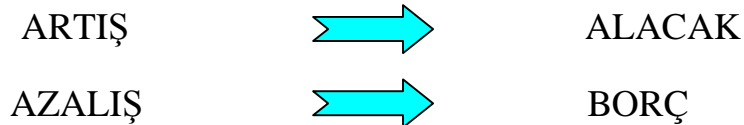
5.2.7. Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Yukarıda yazılan hesap gruplarına girmeyen diğer uzun vadeli yabancı kaynaklar bu hesap grubunda yer alır. Bu grupta şu hesaplar yer alır.

49. DIĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- 492 Gelecek Yıllara Ertelenen veya Terkin Edilecek KDV Hesabı
- 493 Tesise Katılma Payları Hesabı
- 499 Diğer Çeşitli Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Hesabı

Hesapların işleyişi kısa vadeli yabancı kaynaklar gibidir:

5.3. Öz Kaynaklar

İşletme sahip yada ortaklarının sermaye olarak verdikleri değerler ile faaliyetler sonucu sağlanan ve henaz işletmeden çekilmemiş olan kârlardan oluşan unsurlar bu bölümde yer alır. Bu bölümde şu hesap grupları yer alır:

5.ÖZ KAYNAKLAR

- 50. Ödenmiş Sermaye
- 52. Sermaye Yedekleri
- 54. Kâr Yedekleri
- 57 Geçmiş Yıl Kârları
- 58 Geçmiş Yıl Zararları
- 59 Dönem Net Kârı (Zararı)

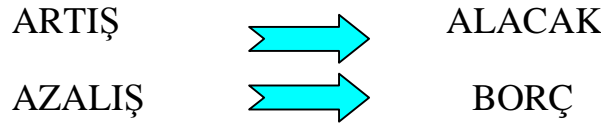
5.3.1. Ödenmiş Sermaye

Şirket ana sözleşmesinde ortakların taahhüt ettiği sermayeden ödenmeyen sermaye düşüldüğünde ödenmiş sermaye bulunur. Bu grupta bulunan hesaplar şunlardır:

• 50. ÖDENMİŞ SERMAYE

- 500 Sermaye Hesabı
- 501 Ödenmemiş Sermaye Hesabı (-)

Hesapların işleyişi aşağıdaki gibidir:

Örnek:

1. 15.12.2008 tarihinde 5.000 YTL nakit, 6.500 YTL banka mevduatı ile işletme kuruluyor.
2. 20.12.2008 tarihinde sermaye iş hacmine göre fazla bulunduğundan 4.000 YTL sermaye azaltımı yapılıyor.

1	15.12.2008		
	100 KASA HESABI	5.000	
	102 BANKA HESABI	6.500	
	500 SERMAYE HESABI		11.500
	Açılış kaydı		

Sermayede artış olduğu için alacak tarafına yazılmıştır.

2	20.12.2008		
	500 SERMAYE HESABI	4.000	
	100 KASA HESABI		4.000
	Sermaye azaltılması		

Sermayede azalış olduğu için borç tarafına yazılmıştır.

Örnek:

1. Semra BULUT ve Ayfer CAN 25.07.2008 tarihinde 300.0000 YTL sermayeli BULUTCAN Ticaret işletmesini kurmuşlardır. Ortakların sermaye payları eşittir.
2. 28.07.2008 tarihinde Semra BULUT taahhüdünün yarısını peşin olarak yerine getirmiştir.
3. 28.07.2008 tarihinde Ayfer CAN taahhüdünün 50.000 YTL kısmını nakit, kalan kısmını taşıt vererek yerine getirmiştir.

1	25.07.2008		
	<u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE H.</u> Semra BULUT 150.000 Ayfer CAN 150.000	300.000	
	<u>500 SERMAYE HES.</u> S. BULUT 150.000 A. CAN 150.000		300.000
	Sermaye taahhüt kaydı		
2	28.07.2008		
	100 KASA HESABI <u>501 ÖDENM. SER. H.</u> S. BULUT 75.000	75.000	75.000
	Taahhüdün kısmen yerine getirilmesi		
3	28.07.2008		
	100 KASA HESABI 254 TAŞITLAR HESABI <u>501 ÖDENM. SER. H.</u> A. CAN 150.000	50.000 100.000	150.000
	Taahhüdün yerine getirilmesi		

BORÇ	500 SERMAYE H. ALACAK
	300.000
	300.000

BORÇ	501 ÖDEN. SER.H. ALACAK
300,000	75.000
	150.000
300.000	255.000

Büyük defter kayıtlarına bakıldığında zaman 300.000 YTL sermaye, 75.000 YTL ödenmemiş sermaye görülmektedir. Bu durumda 255.000 YTL ödenmiş sermaye vardır.

5.3.2. Sermaye Yedekleri

Sermaye hareketleri dolayısı ile ortaya çıkan ve işletmede bırakılan tutarların izlendiği hesaplar bu grupta bulunur. Bu grupta şu hesaplar yer alır:

52.SERMAYE YEDEKLERİ

- 520 Hisse Senetleri İhraç Primleri Hesabı
- 521 Hisse Senedi İptal Kârları Hesabı
- 522 Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları Hesabı
- 523 İştirakler Yeniden Değerleme Artışları Hesabı
- 524 Maliyet Artışları Fonu Hesabı
- 529 Diğer Sermaye Yedekleri Hesabı

Örnek:

1. Bulut Ticaret işletmesi 08.08.2008 tarihinde sermayesini 100.000 YTL artırmaya karar vermiş ve borsada oluşan fiyatlar üzerinden hisse satmıştır.
2. 10.08.2008 tarihinde satışa aracılık eden banka satıştan 110.000 YTL tahsil edildiğini belirtmiştir.
3. İşletme 15.08.2008 tarihinde 50.000 YTL sermaye taahhüdünde bulunan ortağın taahhüdün yarısını yerine getirmemesi üzerine, bu ortağın hisse senetlerini iptal ederek 30.000 YTL'den satıyor.
4. İşletme 31.12.2008 tarihinde 150.000 YTL yeniden değerlendirme artışını sermayesine ekliyor.

1	08.08.2008		
	501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE H. 500 SERMAYE HES.	100.000	100.000
	Sermaye artırımı		

2	10.08.2008		
	102 BANKALAR HESABI 501 ÖD. SERM.HES. 520 HİS.SEN.İH.PRİM	110.000	100.000 10.000
	Hisse senedi satışı		

3	15.08.2008		
	100 KASA HESABI 501 ÖD.SERM.HES. 521 HİS.SEN.İP.KÂR	30.000	25.000 5.000
	Hisse senedi iptali		

4	31.12.2008		
	522 MDV YEN.DEĞ. ARTIŞLARI 500 SERMAYE HES.	150.000	150.000
	Maddi duran varlık artışının sermayeye eklenmesi		

5.3.3. Kâr Yedekleri

Sermaye şirketlerinde kârın, gelecekte ortaya çıkacak riskleri karşılamak amacı ile dağıtılmayarak şirkette bırakılması ile ilgili hesaplar bu grupta yer alır.Bu grupta şu hesaplar bulunur:

54.KAR YEDEKLERİ

- 540 Yasal Yedekler Hesabı
- 541 Statü Yedekleri Hesabı
- 542 Olağanüstü Yedekler Hesabı
- 548 Diğer Kâr Yedekleri Hesabı
- 549 Özel Fonlar Hesabı

Bu grupta yer alan hesaplar şirketler muhasebesi modülünde ayrıntılı olarak işlenecektir.

Örnek: Bulut Ticaret İşletmesinin 500.000 YTL tutarında net kârının dağıtımını 20.02.2008 tarihinde aşağıdaki gibi hesaplanmıştır:

- I. Tertip Yedek Akçe : 20.000 YTL
 II. Tertip Yedek Akçe : 15.000 YTL
 Statü Yedeği : 50.000 YTL
 Yatırım Fonu : 100.000 YTL
 Ol. Üstü yedek Akçe : 200.000 YTL
 Ortaklara Temettü : 115.000 YTL

1	20.02.2008		
	570 GEÇMİŞ YIL KÂRLARI	500.000	
	540 YASAL YEDEK.		35.000
	1. Tertip Y.A. 20.000		
	2. Tertip Y.A. 15.000		
	541 STATÜ YEDEK		50.000
	542 OL.ÜSTÜ YEDEK		200.000
	549 ÖZEL FONLAR		100.000
	331 ORT. BORÇLAR		115.000
	Kâr dağıtımı		

5.3.4. Geçmiş Yıl Kârları

Öz kaynakların geçmiş dönemler kârlarından oluşan ve tek hesabın yer aldığı hesap grubudur:

- **570 Geçmiş Yıllar Kârları Hesabı**

Örnek: 31.12.2007 tarihinde Bulut Ticaret İşletmesinin dönem net kârı 65.000 YTL'dir. Dönem kârı 02.01.2008 tarihinde işletme sermayesine ekleniyor.

1	01.01.2008		
	590 DÖNEM NET KÂRI HES. 570 GEÇMİŞ YIL KÂR.	65.000	65.000
	2008 yılı kârının ilgili hesaba aktarılması		
2	02.01.2007		
	570 GEÇMİŞ YIL KÂR. 500 SERMAYE HES.	65.000	65.000
	2008 yılı kârının sermayeye eklenmesi		

5.3.5. Geçmiş Yıl Zararları

İşletmenin geçmiş faaliyet dönemlerinde ortaya çıkan zararın yer aldığı hesap grubudur:

- **580 Geçmiş Yıl Zararları Hesabı**

Örnek: Bulut ticaret işletmesinin 2008 yılı dönem zararı 45.000 YTL'dir.

1	01.01.2007		
	580 GEÇMİŞ YIL ZARAR HES. 591 DÖNEM NET ZAR.	45.000	45.000
	2008 yılı zararının ilgili hesaba aktarılması		

5.3.6. Dönem Net Kârı (Zararı)

Bulunan hesap dönemine ait kâr yada zararın yer aldığı hesaplar bu grupta yer alır. Bu grupta yer alan hesaplar şunlardır:

59.DÖNEM NET KÂRI (ZARARI)

- 590 Dönem Net Kârı Hesabı
- 591 Dönem Net Zararı Hesabı

Bu grupta yer alan hesaplar ayrıntılı olarak şirketler muhasebesi ve gelir tablosu modüllerinde incelenecektir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Hesap plânını kullanınız	<ul style="list-style-type: none">➤ Bir hesap plânı ediniz.➤ Hesap plânında kısa vadeli yabancı kaynakları bulunuz.➤ Hesap plânında uzun vadeli yabancı kaynakları bulunuz.➤ Hesap plânında öz kaynakları bulunuz.➤ Hesap plânında pasif (kaynak) hesaplarının numaralarını bulmayı öğreniniz.
➤ Hesapların işleyiş kurallarını tekrar ediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Pasif hesaplarında artış olduğu zaman alacak tarafına kayıt yapılacağına unutmayınız.➤ Pasif hesaplarında azalış olduğu zaman borç tarafına kayıt yapılacağına unutmayınız.➤ (-) karakterli kaynak hesaplarında işleyişin tam tersi olduğunu unutmayınız.➤ Pasif (kaynak) hesaplarının işleyişi ile ilgili olarak bilanço modülünü tekrar edebilirsiniz.
➤ Kısa vadeli yabancı kaynakları kaydediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Mali borçlar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Ticari borçlar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Diğer borçlar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Alınan avanslar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler ile ilgili örnekler yapınız.➤ Borç ve gider karşılıkları ile ilgili örnekler yapınız.➤ Gelecek aylara ait gelirler ve gider tahakkukları ile ilgili örnekler yapınız.➤ Diğer kısa vadeli yabancı kaynaklar ile ilgili örnekler yapınız.
➤ Uzun vadeli yabancı kaynakları kaydediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Mali borçlar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Ticari borçlar ile ilgili örnekler yapınız.

	<ul style="list-style-type: none">➤ Diğer borçlar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Alınan avanslar ile ilgili örnekler yapınız.➤ Borç ve gider karşılıkları ile ilgili örnekler yapınız.➤ Gelecek yıllara ait gelirler ve gider tahakkukları ile ilgili örnekler yapınız.➤ Diğer uzun vadeli yabancı kaynaklar ile ilgili örnekler yapınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Öz kaynaklar kaydediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Ödenmiş sermaye ile ilgili örnekler yapınız.➤ Geçmiş yıl kârları ve geçmiş yıl zararları ile ilgili örnekler yapınız.➤ Diğer özkaynak hesapları ile ilgili örnekler yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Doğru	Yanlış
1. İşletme kurulurken ortakların ortaya koyduğu değerler 500 Sermaye hesabında gösterilir.		
2. Kaynak (pasif) hesapları kısa vadeli yabancı kaynaklar ve uzun vadeli yabancı kaynaklar olarak ikiye ayrılır.		
3. İşletme senet karşılığında mal aldığı zaman 320 Satıcılar hesabı kullanılır.		
4. İşletme mal sattığı zaman alacak tarafında 391 Hesaplanan KDV hesabı kullanılır.		
5. Bir yıldan uzun vadeli veresiye (kredili) alışlarda 420 Satıcılar hesabı kullanılır.		
6. Ücret hesaplamasında SSK işçi primi %14, SSK işveren primi %20 olarak hesaplanır.		
7. İşletmenin mükellef veya vergi sorumlusu sıfatı ile ödeyeceği vergi, resim, harç, sigorta primi, sendika aidatı vb. borçlar ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler grubundaki hesaplar ile izlenir.		
8. Bir ortağa olan kısa vadeli borcumuzu ödemediğimiz zaman 331 Ortaklara borçlar hesabı alacaklandırılır.		
9. Ücret hesaplamasında gelir vergisi oran %20'dir.		
10. Sermaye hareketleri dolayısı ile ortaya çıkan ve işletmede bırakılan tutarların izlendiği hesaplar kâr yedekleri grubundaki hesaplar ile izlenir.		

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

B. UYGULAMALI TEST

Bulut Ticaret işletmesi 01.11.2008 tarihinde aşağıdaki değerler ile kurulmuştur.

Kasa	: 200.000 YTL
Demirbaşlar	: 250.000 YTL
Ticari Mal	: 500.000 YTL
Banka Kredileri	: 180.000 YTL
Satıcılar	: 100.000 YTL
Borç Senetleri	: 55.000 YTL
Sermaye	: ?

İşletmenin yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir (KDV %18 alınacaktır)

- 03.11.2008 tarihinde 180 nolu fatura ile KDV hariç 110.000 YTL tutarında mal yarısı peşin, yarısı iki yıl vadeli senet karşılığı alınmıştır.
- 06.11.2008 tarihinde T.C. Ziraat Bankasından altı ay vadeli 50.000 YTL tutarında kredi alınmıştır.
- 10.11.2008 tarihinde 255 nolu fatura ile KDV hariç 150.000 YTL tutarında mal iki ay vadeli veresiye (kredili) olarak alınmıştır.
- 15.11.2008 tarihinde işletme ortaklarından Mehmet BULUT bir ay sonra ödemek üzere işletmeye 20.000 YTL borç vermiştir.
- 17.11.2008 tarihinde daha önce kredili (veresiye) alınan bir mal için satıcıya 65.000 YTL peşin ödeniyor.
- 20.11.2008 tarihinde işletmenin sahip olduğu bir arazi bir yıl için 120.000 YTL'ye kiraya veriliyor. Kira peşin tahsil ediliyor. Kiranın 13.000 YTL kısmı 2008 yılına, kalanı 2007 yılına aittir.
- 23.11.2008 tarihinde işletme 50.000 YTL sermaye azaltımına karar veriyor ve tutar işletmeden peşin olarak çekiliyor.
- 28.11.2008 tarihinde iki yıl vadeli 30.000 YTL tutarında tahvil ihraç ediliyor ve tamamı satılarak tutar banka hesabımıza yatırılıyor.
- 29.11.2008 tarihinde kasada 5.000 YTL fazlalık belirleniyor ve nedeni bulununcaya kadar ilgili hesaba aktarılıyor.
- 31.12.2008 tarihinde borç senetleri için 12.000 YTL reeskont hesaplanıyor.
- 31.12.2008 tarihinde peşin tahsil edilen kira bedeli ile ilgili aktarma kayıtları yapılıyor.

İstenenler:

- Açılış kaydını düzenleyiniz.
- İşletmenin yapmış olduğu işlemler ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız yevmiye kayıtlarını modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Hata yapmışsanız öğrenme faaliyetini tekrar gözden geçiriniz.

--	--	--	--

--	--	--	--

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız evet, uygulamadıysanız hayır kutucuklarını işaretleyiniz.

MODÜL ADI: Defter Tutma	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
UYGULAMA FAALİYETİ: Kaynak (Pasif) Hesapları	SINIF VE NO:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	EVET	HAYIR
1. Hesap plânı temin ettiniz mi?		
2. Hesapları hesap plânında bulabiliyor musunuz?		
3. Kaynak hesaplarının işleyiş kurallarını biliyor musunuz?		
4. Açılış kaydı düzenleyebiliyor musunuz?		
5. KDV'yi doğru hesaplayabiliyor ve doğru yerlerde kullanabiliyor musunuz?		
6. Kaynak hesaplarını doğru kaydedebiliyor musunuz?		
7. Kısa ve uzun vadeli yabancı kaynak ayrımını yapabiliyor musunuz?		
8. Yevmiye defterine kurallarına uygun kayıt yapabiliyor musunuz?		
9. Rakamları yazarken dikkat ediyor musunuz?		
10. Öz kaynak hesaplarını doğru kaydedebiliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. ”HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsi “EVET” ise bir sonraki öğrenim faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-6

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile; nazım hesapları tanıyarak tek düzen muhasebe sistemi kurallarına uygun olarak yevmiye defterine kayıt yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan bir bankaya giderek nazım hesapları kullanıp kullanmadıklarını ve hangi amaç ile kullandıklarını sorunuz.
- Çevrenizde bulunan bir muhasebe bürosuna giderek nazım hesaplar ile ilgili bilgi toplayınız.
- İnternet'ten serbest muhasebeci ve mali müşavirler odasının sitesi yada diğer muhasebe sitelerini ziyaret ederek nazım hesapların muhasebe kayıtları ile ilgili bilgi toplayınız.

6. NAZIM HESAPLARIN İNCELENMESİ

Nazım hesaplar sadece bilgi verme görevini yerine getiren, kalanları bilançoda yer alan, varlık ve kaynak hesaplarından farklı bir işleyişe sahip olan hesaplardır. Tek düzen hesap plânında 900 numaralı hesaplar nazım hesaplardır. Bu hesapların kullanımında muhasebe kurallarına uyulması şartı ile serbestlik vardır.

6.1. Nazım Hesaplar

Nazım hesaplar işletmenin sahibi olmadığı ancak izlenmesine ihtiyaç duyulan değerlerin kaydedildiği hesaplardır. İşletmenin varlık ve kaynaklarında değişime neden olmayan işlemler nazım hesaplarda izlenir. Ancak bu işlemler gelecekte işletme değerlerinde bir değişime neden olabilir. Örneğin işletmenin bir borç için başka bir kişi veya işletmeye kefil olması o an için varlık ve kaynaklarda bir değişime neden olmaz. Ancak kefil olunan kişi veya kurum borcunu ödemez ise borç işletme tarafından ödenir. Bu durumda işletmenin varlıklarında azalma meydana gelir. Nazım hesap kullanacak işletmeler ihtiyaçlarına ve işletme yapısına uygun olarak nazım hesap grubu oluştururlar. Nazım hesaplar ile ilgili olarak önerilen hesap grupları ve hesap isimleri şunlardır:

9. NAZIM HESAPLAR

90. TEMİNAT MEKTUPLARI

900. Teminat Mektuplarından Alacaklar Hesabı

901. Teminat Mektuplarından Borçlar Hesabı

91. CİROLAR, KEFALETLER VE GARANTİLER

92. TEMİNAT VE EMANET VERİLEN KIYMETLER
920. Kıymetlerimizi Teminat Alanlar Hesabı
921. Teminattaki Kıymetlerimiz Hesabı
922. Kıymetlerimizi Emanet Alanlar Hesabı
923. Emanetteki Kıymetlerimiz Hesabı
93. TEMİNAT VE EMANET ALINAN KIYMETLER
930. Teminat Alınan Kıymetler Hesabı
931. Teminata Kıymet Verenler Hesabı
932. Emanet Alınan Kıymetlerimiz Hesabı
933. Emanet Kıymet Verenler Hesabı
94. YATIRIM İNDİRİMİ VE FİNANSMAN FONU
95. KANUNEN KABUL EDİLMİYEN GİDERLER VE VERGİYE TABİ OLMAYAN KARLÂR
950. Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler Hesabı
951. Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler Alacaklı Hesabı
952. Vergiye Tabi Olmayan Gelirler Hesabı
953. Vergiye Tabi Olmayan Gelirler Alacaklı Hesabı
96. MENKUL KIYMETLER CÜZDANLARI
97. ÇIKARILMIŞ MENKUL KIYMETLER HESABI
98. YABANCI PARALI İŞLEMLER
99. DİĞER SAYISAL BİLGİLER

6.2. Nazım Hesapların İşleyişi

Nazım hesaplar ile kayıt yapılırken bir nazım hesap borçlandırılırken mutlaka diğer nazım hesap alacaklandırılır. Nazım hesaplar başka bir varlık veya kaynak hesabı ile kesinlikle kullanılmaz. Nazım hesaplar kolay anlaşılması açısından genellikle iki ana hesap grubu olarak incelenir.

BORÇLU NAZIM HESAPLAR	ALACAKLI NAZIM HESAPLAR
1. Teminat Mektupları	• Teminat Mektubu Verenler
2. Temin Alınan Kıymetler	• Kefaletten Borçlular
3. Kefaletten Alacaklar	• Teminattaki Kıymetlerimiz
4. Kıymetlerimizi Teminat Alanlar	• Emanetteki Kıymetlerimiz
5. Kıymetlerimizi Emanet Alanlar	• Teminata Kıymet Verenler
6. Teminat Alınan Kıymetler	• Emanete Kıymet Verenler
7. Emanet Alınan Kıymetler	

Örnek:

1. İşletme 11.08.2008 tarihinde bir ihale açmış ve ihaleyi kazanan Gül Ticaret işletmesinden 25.000 YTL tutarında banka teminat mektubu almıştır.
2. 20.12.2008 tarihinde Gül Ticaret işletmesi ihale konusu işi tamamlamış ve banka teminat mektubu işletmeye iade edilmiştir.

1	11.08.2008	25.000	25.000
	<u>900 BORÇLU NAZIM HESAPLAR</u> 900.01 Teminat Mektupları <u>901 AL. NAZIM HES.</u> 901.01 Tem. Mek. Ver. Teminat mektubu almak		
2	11.08.2008	25.000	25.000
	<u>901 AL. NAZIM HES.</u> 901.01 Tem. Mek. Ver. <u>900 BORÇLU NAZ.HES.</u> 900.01 Teminat Mek. Teminat mektubunun iade edilmesi		

Örnek:

1. İşletme 15.08.2008 tarihinde bir bankadan 100.000 YTL tutarında kredi almış ve karşılığında işletmeyi ipotek ettirmiştir.
2. 15.02.2007 tarihinde bankaya olan kredi borcu ödenmiş ve ipotek kaldırılmıştır.

1	15.08.2008	100.000	100.000
	<u>920 BORÇLU NAZIM HESAPLAR</u> 920.01 Kıym. Teminat Alanlar <u>921 AL. NAZIM HES.</u> 921.01 Tem. Kıymetlerimiz İşletmenin ipotek edilmesi		
2	15.02.2008	100.000	100.000
	<u>921 AL. NAZIM HES.</u> 921.01 Tem. Kıymetlerimiz <u>920 BORÇLU NAZ.HES.</u> 920.01 Kıym. Tem. Alan. İpoteğin kaldırılması		

Nazım hesaplar varlık ve kaynak hesabı olmadığı için bilanço toplamına eklenmez ve toplamdan sonra aşağıdaki gibi gösterilir.

AKTİF	BİLANÇO		PASİF
AKTİF TOPLAMI	XXX	PASİF TOPLAMI	XXX
BORÇLU NAZİM HESAPLAR	XX	ALACAKLI NAZİM HESAPLAR	XX
GENEL TOPLAM	XXX	GENEL TOPLAM	XXX
	==		==
	==		==

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">Nazım hesapları varlık ve kaynak hesaplarından ayırınız.	<ul style="list-style-type: none">Nazım hesapların 900 ile başlayan hesaplar olduğunu unutmayınız.Nazım hesapların varlık yada kaynak hesabı olmadığını unutmayınız.Nazım hesapları işletmelerin ihtiyaçlarına göre oluşturabildiklerini unutmayınız.
<ul style="list-style-type: none">Nazım hesapları kaydediniz.	<ul style="list-style-type: none">Bir nazım hesap ile her zaman bir nazım hesabı karşılaştırınız.Teminat mektuplar ile ilgili örnekler yapınız.Ciro, kefalet ve garanti ile ilgili örnekler yapınız.Teminat ve emanet verilen kıymeter ile ilgili örnekler yapınız.
<ul style="list-style-type: none">Nazım hesapları bilançoda gösteriniz.	<ul style="list-style-type: none">Nazım hesapların toplamalarının varlık ve kaynak toplamalarına eklenmediğini unutmayınız.Varlık ve kaynak toplamalarının altına ayrıca yazıldığını unutmayınız.Borçlu ve alacaklı nazım hesap toplamalarının eşit olması gerektiğini unutmayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Doğru	Yanlış
1. 900 ile başlayan hesaplar nazım hesaplardır.		
2. Nazım hesaplar bir kaynak hesabıdır.		
3. Bir nazım hesap bir varlık hesabı ile karşılaştırılabilir.		
4. Nazım hesaplar bilançoda varlık ve kaynak toplamları altında ayrı gösterilir.		
5. Nazım hesaplar varlık yada kaynak hesabı değildir.		
6. Nazım hesaplar işletme ihtiyaçlarına göre muhasebe kurallarına uygun belirlenir.		
7. Nazım hesap değerleri ileride varlık ve kaynakları etkileyebilir.		
8. Bir nazım hesap her zaman başka bir nazım hesap ile kullanılır.		

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

B. UYGULAMALI TEST

BULUT Ticaret işletmesinin yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir. Nazım hesapları kullanarak yevmiye kayıtlarını yapınız.

1. İşletme 01.12.2008 tarihinde bir bankadan 35.000 YTL tutarında teminat almak için kendine ait bir arsayı ipotek ettirmiştir.
2. İşletme 15.12.2008 tarihinde bir ihale açmış ve CAN Ticaret işletmesinden 18.000 YTL tutarında banka teminat mektubu almıştır.
3. İşletme 01.07.2007 tarihinde bankaya olan kredi borcunu ödemiş ve ipotek kaldırılmıştır.
4. İşletme 15.12.2007 tarihinde görevini yerine getirerek işi tamamlayan CAN ticaret işletmesine banka teminat mektubunu iade etmiştir.

--	--	--	--

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız yevmiye kayıtlarını modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Hata yapmışsanız öğrenme faaliyetini tekrar gözden geçirin.

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız evet, uygulamadıysanız hayır kutucuklarını işaretleyiniz.

MODÜL ADI: Defter Tutma	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
UYGULAMA FAALİYETİ: Nazım Hesaplar	SINIF VE NO:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	EVET	HAYIR
1. Nazım hesapları varlık ve kaynak hesaplarından ayırt edebiliyor musunuz?		
2. Nazım hesapların ileride varlık ve kaynaklarda değişiklik yapabileceğini biliyor musunuz?		
3. Nazım hesapların 900 ile başlayan hesap grubu olduğunu biliyor musunuz?		
4. Nazım hesapları işletmelerin ihtiyaçlarına göre belirleyebildiklerini biliyor musunuz?		
5. Nazım hesapları doğru olarak kaydedebiliyor musunuz?		
6. Yevmiye defterine kurallarına uygun kayıt yapabiliyor musunuz?		
7. Borç ve alacak tutarlarının eşit olmasına dikkat ediyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. ”HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsi “EVET” ise bir sonraki öğrenim faaliyetine geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki soruların cevaplarını **doğru ve yanlış** olarak değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Doğru	Yanlış
1. İşletmelerde muhasebe fişi kullanmak zorunlu değildir.		
2. Varlık işletmenin sahip olduğu değerleri, kaynak ise bu değerlerin elde edilmesi için katlanılan borçları ve sermayeyi ifade eder.		
3. Varlıklar dönen ve duran varlıklar olarak ikiye ayrılır.		
4. Nazım hesaplar varlık hesaplarıdır.		
5. 300, 400 ve 500 ile başlayan hesaplar kaynak hesaplarıdır.		
6. Varlık toplamından kaynak toplamı çıkarıldığı zaman işletme sermayesi bulunur.		
7. Yevmiye defterinde toplamlar birbirine eşit olmayabilir.		
8. Yevmiye defteri muhasebe fonksiyonlarından özetleme fonksiyonunu yerine getirir.		
9. Yevmiye defterini işletme hesabı esasına göre defter tutan ikinci sınıf tacirler tutar.		
10. Muhasebe kayıtları yaparken hesap plânından faydalanmamız gerekir.		

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığınız sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

B. UYGULAMALI TEST

(YETERLİK ÖLÇME)

Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Açılış kaydı ile ilgili olarak; A) Açılış bilançosu düzenlemeyi öğrendiniz mi? B) Açılış kaydı düzenlemeyi öğrendiniz mi? C) Muhasebe fişlerini tanıdınız mı?		
Büyük defter ile ilgili olarak; A) Büyük defter kayıtlarını yapmayı öğrendiniz mi?		
Mizan ile ilgili olarak; A) Mizan yaparken büyük defter kayıtlarından faydalıyor musunuz? B) Mizan düzenleyebiliyor musunuz?		
Varlık hesapları ile ilgili olarak; A) Varlık hesaplarını ayırt edebiliyor musunuz? B) Varlık hesaplarını doğru kaydedebiliyor musunuz? C) Hesap plânından faydalanabiliyor musunuz?		
Kaynak hesapları ile ilgili olarak; A) Kaynak hesaplarını ayırt edebiliyor musunuz? B) Varlık hesaplarını doğru kaydedebiliyor musunuz? C) Hesap plânından faydalanabiliyor musunuz?		
Nazım hesapları ile ilgili olarak; A) Nazım hesapları ayırt edebiliyor musunuz? B) Nazım hesapları doğru kaydedebiliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız, örnekleri tekrar çözünüz ve örneklerle uygun monografiler geliştirerek çözünüz.

Modülü tamamladınız, tebrik ederiz. Öğretmeniniz size çeşitli ölçme araçları uygulayacaktır. Öğretmeninizle iletişime geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1 CEVAP ANAHTARI

1-	D
2-	D
3-	Y
4-	Y
5-	Y
6-	D
7-	D
8-	D
9-	D
10-	D

1	06.12.2008		
	100 KASA HESABI	1.500	
	102 BANKA HESABI	700	
	120 ALICILAR HESABI	1.000	
	153 TİCARİ MAL HESABI	3.000	
	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	2.500	
	320 SATICI HES.		500
	321 BORÇ SEN. H.		1.600
	500 SERMAYE H.		6.600
	Açılış Kaydı		

ÖĞRENME FAALİYETİ 2 CEVAP ANAHTARI (ÇOKTAN SEÇMELİ) TEST-1

1-	C
2-	B
3-	A
4-	C
5-	D

DOĞRU YANLIŞ TESTİ	(ÇOKTAN SEÇMELİ) TEST-2
1- DOĞRU	1- A
2- DOĞRU	2- C
3- YANLIŞ	3- A
4- DOĞRU	4- C
5- DOĞRU	5- D
6- DOĞRU	
7-DOĞRU	
8-DOĞRU	
9-DOĞRU	
10-YANLIŞ	

**ÖĞRENME FAALİYETİ 3 CEVAP ANAHTARI
OBJEKTİF TEST CEVAPLARI**

1-	D
2-	Y
3-	D
4-	D
5-	D
6-	Y
7-	D
8-	D
9-	Y
10-	D

UYGULAMALI TEST CEVAP ANAHTARI

KILIÇARSLAN ÇOBAN 04/2006 AYI MİZANI

HESAP KODU	HESAPLAR	BORÇ	ALACAK	BORÇ BAKİYESİ	ALACAK BAKİYESİ
100	KASA HS.	31.500,00	12.762,00	18.738,00	0,00
102	BANKALAR HS.	15.000,00	8.250,00	6.750,00	0,00
120	ALICILAR HS.	17.160,00	0,00	17.160,00	0,00
121	ALACAK SENETLERİ HS.	12.000,00	0,00	12.000,00	0,00
153	TİCARİ MALLAR HS.	42.000,00	0,00	42.000,00	0,00
190	DEVREDEN KDV HS	1.467,00	0,00	1.467,00	0,00
191	İNDİRİLECEK KDV HS.	3.627,00	3.627,00	0,00	0,00
255	DEMİRBAŞLAR HS.	6.000,00	0,00	6.000,00	0,00
257	BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR	0,00	1.200,00	0,00	1.200,00
320	SATICILAR HS.	0,00	20.740,00	0,00	20.740,00
321	BORÇ SENETLERİ HS.	0,00	13.550,00	0,00	13.550,00
335	PERSONELE BORÇLAR	0,00	1.141,38	0,00	1.141,38
360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	0,00	910,67	0,00	910,67
361	ÖD. SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ	0,00	581,46	0,00	581,46
391	HESAPLANAN KDV HS.	2.160,00	2.160,00	0,00	0,00
500	SERMAYE HS	0,00	60.000,00	0,00	60.000,00
600	YURT İÇİ SATIŞLAR HS.	0,00	12.000,00	0,00	12.000,00
770	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.	6.008,51	0,00	6.008,51	0,00
	TOPLAM	136.922,51	136.922,51	110.123,51	110.123,51

ÖĞRENME FAALİYETİ 4 CEVAP ANAHTARI

1-	D
2-	Y
3-	Y
4-	D
5-	D
6-	D
7-	D
8-	D
9-	D
10-	Y

1	01.12.2008		
	100 KASA HESABI	100.000	
	102 BANKA HESABI	50.000	
	120 ALICILAR HESABI	150.000	
	153 TİCARİ MAL HESABI	30.000	
	320 SATICI HES.		20.000
	321 BORÇ SEN. H.		40.000
	500 SERMAYE H.		270.000
Açılış kaydı			

2	03.12.2008		
	100 KASA HESABI	5.000	
	101 ALINAN ÇEKLER HESABI	18.600	
	600 YURTIÇİ SAT.		20.000
	391 HES. KDV.H.		3.600
01 nolu fatura ile mal satışı			

3	06.12.2008		
	253 TES. MAK. CİH. HES.	500	
	191 İND. KDV HESABI	90	
	103 VER ÇEK HES.		590
365 nolu fatura ile makine alışı			

4	10.12.2008		
	110 HİSSE SEN. HES.	30.000	
	653 KOM GİDERLERİ HES.	200	
	100 KASA HES.		30.200
Hisse senedi alışı			

5	15.12.2008	5.000	5.000
	100 KASA HESABI 120 ALICILAR HES. Alıcının borç ödemesi		

6	17.12.2008	1.000	1.000
	135 PERSONELDEN ALAC. H. 100 KASA HESABI Personele borç verilmesi		

7	20.12.2008	24.000	20.000 4.000
	100 KASA HESABI 110 HİSSE SEN.HES 645 MENKUL KYM. SAT. KÂRL. Hisse senedi satışı		

8	23.12.2008	7.000 1.260	8.260
	153 TİCARİ MAL HESABI 191 İND. KDV. HESABI 100 KASA HESABI 458 nolu fatura ile mal alışı		

9	28.12.2008	8.000	8.000
	240 BAĞLI ORT. HESABI 100 KASA HESABI Hisse senedi alışı		

10	29.12.2008	590	590
	103 VER. ÇEK.ÖD.EM. HESABI 102 BANKA HESABI		
Çek ödemesi			

11	30.12.2008	1.000 2.000 2.900	5.000 900
	108 DİĞ. HAZ. DEĞ. HESABI 121 ALAC. SENET. HES. 220 ALICILAR HESABI 600 YURTIÇİ SAT H. 391 HES. KDV. HES.		
02 nolu fatura ile mal satışı			

12	31.12.2008	100	100
	770 GENEL YÖNETİM GİD. HES. 257 BİR. AMORT. H.		
Amortisman ayrılması			

13	31.12.2008	4.500	1.350 3.150
	391 HESAPLANAN KDV HES. 191 İND. KDV. HES. 360 ÖD. VERGİ FON		
KDV mahsup kaydı			

ÖĞRENME FAALİYETİ -5 CEVAP ANAHTARI

1-	D
2-	Y
3-	Y
4-	D
5-	D
6-	D
7-	D
8-	Y
9-	Y
10-	Y

1	01.11.2008		
	100 KASA HESABI	200.000	
	153 TİCARİ MAL HESABI	500.000	
	255 DEMİRBAŞLAR HES.	250.000	
	300 BANKA KRE. H		180.000
	320 SATICI HES.		100.000
	321 BORÇ SEN. H.		55.000
	500 SERMAYE H.		615.000
	Açılış kaydı		

2	03.11.2008		
	153 TİCARİ MAL HES.	110.000	
	191 İND. KDV. HES.	19.800	
	100 KASA HESABI		64.900
	421 BORÇ SEN. H.		64.900
	180 nolu fatura ile mal alış		

3	06.11.2008		
	100 KASA HESABI	50.000	
	300 BANKA KRE. H.		50.000
	T.C. Ziraat Bank.		
	Kredi alış		

4	10.11.2008	150.000 27.000	177.000
	153 TİCARİ MAL HES. 191 HES. KDV HES. 320 SATICILAR HES. 255 nolu fatura ile veresiye mal alışı		

5	15.11.2008	20.000	20.000
	100 KASA HESABI 331 ORT. BORÇ. H. Mehmet BULUT M. BULUT'tan borç alışı		

6	17.11.2008	65.000	65.000
	320 SATICILAR HESABI 100 KASA HESABI Satıcıya yapılan ödeme		

7	20.11.2008	120.000	13.000 107.000
	100 KASA HESABI 380 GEL.AY.AİT.GEL 2008 yılı 480 GEL.YIL.AİT.GEL 2007 yılı Kira tahsili		

8	23.11.2008	50.000	50.000
	500 SERMAYE HESABI 100 KASA HESABI Sermaye azaltımı		

9	28.11.2008	30.000	30.000
	102 BANKA HESABI 405 ÇIK. TAH. HES. Tahvil ihraç edilmesi		

10	29.11.2008	5.000	5.000
	100 KASA HESABI 397 SAY.TES.FAZ.H. Kasa fazlası tespiti		

11	31.11.2008	12.000	12.000
	322 BORÇ SEN. REES. HES. 647 REES.FAİZ.GEL. Borç senetleri reeskontu		

12	31.11.2008	13.000	13.000
	<u>380 GEL.AY.AİT.GEL</u> 2008 yılı 649 DİĞ.OL.GEL.KÂR Aktarma kaydı		

13	31.11.2008	107.000	107.000
	<u>480 GEL.YIL.AİT.GEL</u> 2007 yılı <u>380 GEL.AY.AİT.GEL</u> 2008 yılı Aktarma kaydı		

ÖĞRENME FAALİYETİ 6 CEVAP ANAHTARI

1	01.12.2008		
	<u>920 BORÇLU NAZIM HESAPLAR</u> 920.01 Kıym. Teminat Alanlar <u>921 AL. NAZIM HES.</u> 921.01 Tem. Kıymetlerimiz İşletmenin ipotek edilmesi	35.000	35.000
2	15.12.2008		
	<u>900 BORÇLU NAZIM HESAPLAR</u> 900.01 Teminat Mektupları <u>901 AL. NAZIM HES.</u> 901.01 Tem. Mek. Ver. Teminat mektubu almak	18.000	18.000
3	01.07.2007		
	<u>921 AL. NAZIM HES.</u> 921.01 Tem. Kıymetlerimiz <u>920 BORÇLU NAZ.HES.</u> 920.01 Kıym. Tem. Alan. İpoteğin kaldırılması	35.000	35.000
4	15.12.2007		
	<u>901 AL. NAZIM HES.</u> 901.01 Tem. Mek. Ver. <u>900 BORÇLU NAZ.HES.</u> 900.01 Teminat Mek. Teminat mektubunun iade edilmesi	18.000	18.000

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1-	D
2-	D
3-	D
4-	Y
5-	D
6-	D
7-	Y
8-	Y
9-	Y
10-	D

TEK DÜZEN HESAP PLANI

Türkiye genelinde yürürlüğe giriş: 26/12/1992 uygulamaya geçiş: 1/1/1994

1 DÖNEN VARLIKLAR

10 HAZIR DEĞERLER

100	KASA
101	ALINAN ÇEKLER
102	BANKALAR
103	VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)
108	DİĞRE HAZIR DEĞERLER

11 MENKUL KIYMETLER

110	HİSSE SENETLERİ
111	ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI
112	KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI
118	DİĞER MENKUL KIYMETLER
119	MENKUL KIYMET DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

12 TİCARİ ALACAKLAR

120	ALICILAR
121	ALACAK SENETLERİ
122	ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
127	DİĞER TİCARİ ALACAKLAR
128	ŞÜPHELİ ALACAKLAR
129	ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

13 DİĞER ALACAKLAR

131	ORTAKLARDAN ALACAKLAR
132	İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
133	BAĞLI ORTAKLARDAN ALACAKLAR
134	PERSONELDEN ALACAKLAR
136	DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
137	DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
138	ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR
139	ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

15 STOKLAR

150	İLK MADDE VE MALZEME
151	YARI MAMÜLLER - ÜRETİM
152	MAMÜLLER

153	TİCARİ MALLAR
157	DİĞER STOKLAR
158	STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
159	VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
17 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ	
170 – 178	YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ
179	TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR
18 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	
180	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER
181	GELİR TAHAKKUKLARI
182	ERTELENMİŞ GİDERLER
19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	
190	DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ
191	İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ
192	DİĞER KATMA DEĞER VERGİSİ
193	PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR
195	İŞ AVANSLARI
196	PERSONEL AVANSLARI
197	SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI
198	DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VARLIKLAR
199	DİĞER DÖNEN VARLIKLARI KARŞILIĞI (-)

2 DURAN VARLIKLAR

22 ALICILAR	
220	ALICILAR
221	ALACAK SENETLERİ
222	ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
226	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
229	ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)
23 DİĞER ALACAKLAR	
231	ORTAKLARDAN ALACAKLAR
232	İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
233	BAĞLI ORTAKLARDAN ALACAKLAR
234	PERSONELDEN ALACAKLAR
236	DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
237	DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
239	ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	
240	BAĞLI MENKUL KIYMETLER
241	BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
242	İŞTİRAKLER
243	İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)
244	İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜK KARŞILIĞI (-)
245	BAĞLI ORTAKLIKLAR
246	BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)
247	BAĞLI ORTAKL SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜK KARŞILIĞI (-)
248	DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR
249	DİĞER MALİ DURAN VARLIKLARI KARŞILIĞI (-)
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	
250	ARAZİ VE ARSALAR
251	YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ
252	BİNALAR
253	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR
254	TAŞITLAR
255	DEMİRBAŞLAR
256	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
258	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
259	VERİLEN AVANSLAR
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	
260	HAKLAR
261	ŞEREFİYE
262	KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ

263	ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
264	ÖZEL MALİYETLER
267	DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
268	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
269	VERİLEN AVANSLAR
27 ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR	
271	ARAMA GİDERLERİ
272	HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
277	DİĞER ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR
278	BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI (-)
279	VERİLEN AVANSLAR
28 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	
280	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI
281	GELİR TAHAKKUKLARI
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	
291	GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV
292	DİĞER KDV
293	GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR
294	ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR
295	PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR
297	DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR
298	STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
299	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

30 MALİ BORÇLAR	
300	BANKA KREDİLERİ
303	UZUN VADELİ KREDİLERİN ANA PARA TAKSİTLİ VE FAİZLİ
304	TAHVİL ANA PARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ
305	ÇIKARILMIŞ BONOLAR VE SENETLER
306	ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
307	FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI
308	MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKLARI (-)
309	DİĞER MALİ BORÇLAR
32 TİCARİ BORÇLAR	
320	SATICILAR
321	BORÇ SENETLERİ
322	BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
326	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
329	DİĞER TİCARİ BORÇLAR
33 DİĞER BORÇLAR	
331	ORTAKLARA BORÇLAR
332	İŞTİRAKLERE BORÇLAR
333	BAĞLI ORTAKLARA BORÇLAR
335	PERSONELE BORÇLAR
336	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
337	DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
34 ALINAN AVANSLAR	
340	ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
349	ALINAN DİĞER AVANSLAR
35 YILLAR YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ	
350 – 358	YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞ BEDELLERİ
36 ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	
360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ
368	VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
369	ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	
370	DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜ KARŞILIK
371	DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ DİĞER YÜKÜMLÜ(-)
372	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
373	MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI
379	DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

380	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
381	GİDER TAHAKKUKLARI
382	ERTELENMİŞ GELİRLER

39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

391	HESAPLANAN KDV
392	DİĞER KDV
393	MERKEZ VE ŞUBELER CARİ HESABI
397	SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI
399	DİĞER ÇEŞİTLİ YABANCI KAYNAKLAR

4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**40 MALİ BORÇLAR**

400	BANKA KREDİLERİ
405	ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
407	ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
408	MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKLARI (-)
409	DİĞER MALİ BORÇLAR

42 TİCARİ BORÇLAR

420	SATICILAR
421	BORÇ SENETLERİ
422	BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
426	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
429	DİĞER TİCARİ BORÇLAR

43 DİĞER BORÇLAR

431	ORTAKLARA BORÇLAR
432	İŞTİRAKLERE BORÇLAR
433	BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
436	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
437	DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
438	KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİ BORÇLAR

44 ALINAN AVANSLAR

440	ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
449	ALINAN DİĞER AVANSLAR

47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
479	DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

480	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER
481	GİDER TAHAKKUKLARI

49 DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

492	GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TERKİN EDİLEK KDV
493	TEŞİSE KATILMA PAYLARI
499	DİĞER ÇEŞİTLİ UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

5 ÖZKAYNAKLAR**50 ÖDENMİŞ SERMAYE**

500	SERMAYE
501	ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)

52 SERMAYE YEDEKLERİ

520	HİSSE SENEDİ İHRAÇ PİRİMLERİ
521	HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI
522	MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI
523	İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI
526	BORSADA OLUŞAN DEĞER ARTIŞLARI (öneri)
529	DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ

54 KAR YEDEKLERİ

540	YASAL YEDEKLER
541	STATÜ YEDEKLERİ
542	OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER
543	MALİYET ARTI Ş FONU (öneri)
544	SERMAYEYE EKLENCEK İŞTİRAK HİSSELERİ VE GAYRİMENKUL SATIŞ KAZANÇLARI
548	DİĞER KAR YEDEKLERİ
549	ÖZEL FONLAR

57 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

58 GEÇMİŞ YILLARA ZARARLARI

580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)

59 DÖNEM NET KARI (ZARARI)

590 DÖNEM NET KARI

591 DÖNEM NET ZARARI (-)

6 GELİR TABLOSU HESAPLARI**60 BRÜT SATIŞLAR**

600 YURT İÇİ SATIŞLAR

601 YURT DIŞI SATIŞLAR

602 DİĞER GELİRLER

61 SATIŞ İNDİRİMLERİ

610 SATIŞTAN İADELER (-)

611 SATIŞ İSKONTOLARI (-)

612 DİĞER İNDİRİMLER (-)

62 SATIŞLARIN MALİYETİ

620 SATILAN MAMÜLLER MALİYETİ (-)

621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-)

622 SATILAN HİZMET MALİYETİ (-)

623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

63 FALİYET GİDERLERİ

630 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ (-)

631 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ (-)

632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (-)

64 DİĞER FALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR

640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ

641 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ

642 FAİZ GELİRLERİ

643 KOMİSYON GELİRLERİ

644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR

645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI

646 KAMBİYO KARLARI

647 REESKONT FAİZLİ GELİRLERİ

649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR

65 DİĞER FALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR

653 KOMİSYON GİDERLERİ (-)

654 KARŞILIK GİDERLERİ (-)

655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI (-)

656 KAMBİYO ZARARLARI (-)

657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)

659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)

66 FİNANSMAN GİDERLERİ

660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)

661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)

67 OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR

671 ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLARI

679 DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR

68 OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR

680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI (-)

681 ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI (-)

689 DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLARI (-)

69 DÖNEM NET KAR VEYA ZARARI

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI

691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜM KARŞILIK (-)

7 MALİYET HESAPLARI (7-A SEÇENEĞİ)

700	MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESABI
701	MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HESABI
710	DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ
711	DİREKT İLK MADDE VE MALZEME YANSITMA HESABI
712	DİREKT İLK MADDE VE MALZEME FARKLARI
713	DİREKT İLK MADDE VE MALZEME MİKTAR FARKI
720	DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ
721	DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ YANSITMA HESABI
722	DİREKT İŞÇİLİK ÜCRET FARKLARI
723	DİREKT İŞÇİLİK SÜRE (ZAMAN) FARKLARI
730	GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
731	GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI
732	GENEL ÜRETİM GİDERLERİ BÜTÇE FARKLARI
733	GENEL ÜRETİM GİDERLERİ VERİMLİLİK FARKLARI
734	GENEL ÜRETİM GİDERLERİ KAPASİTE FARKLARI
740	HİZMET ÜRETİM MALİYETİ
741	HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HESABI
742	HİZMET ÜRETİM MALİYETİ FARK HESAPLARI
750	ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
751	ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ YANSITMA HESABI
752	ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDER FARKLARI
760	PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ
761	PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA HESABI
762	PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ FARK HESABI
770	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
771	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI
772	GENEL YÖNETİM GİDER FARKLARI HESABI
780	FİNANSMAN GİDERLERİ
781	FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI
782	FİNANSMAN GİDERLERİ FARK HESABI

79 GİDER ÇEŞİTLERİ (7-B SEÇENEĞİ)

790	İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ
791	İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ
792	MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ
793	DIŞARDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER
794	ÇEŞİTLİ GİDERLER
795	VERGİ, RESİM VE HARÇLAR
796	AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI
797	FİNANSMAN GİDERLERİ
798	GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HESABI
799	ÜRETİM MALİYET HESABI

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- Muhasebe Kitapları,
- Serbest muhasebeci ve mali müşavirler odası internet sitesi,
- İnternette yer alan üniversitelerin siteleri,
- Çevrenizdeki bankalar ile işletmeler,
- Muhasebe büroları,
- Serbest muhasebeci mali müşavirler odası (TÜRMOB) yayınları
- Muhasebe süreli yayınları
- www.gelirler.gov.tr
- www.ssk.gov.tr
- www.turmob.org.tr

KAYNAKÇA

- BOZAN Osman, **Muhasebe Teknikleri Lise 1 Ders Kitabı**, Tutibay Yayınları, Ankara, 2004.
- ERTÜRK Ekrem, **Muhasebe Teknikleri Lise 1 Ders Kitabı**, Okyay Yayıncılık, Ankara, 2002.
- ERTÜRK Ekrem, **Muhasebe Teknikleri Lise 2 Ders Kitabı**, Okyay Yayıncılık, Ankara, 2002.
- KARAKAYA Mevlüt, **Muhasebe Teknikleri 2 Ders Kitabı**, Tutibay Yayınları, Ankara, 2005.
- SEVİLENGÜL Orhan, **Genel Muhasebe**, Gazi Yayınları, Ankara, 1997.
- **Muhasebenin Temel Kavramları ve Tek Düzen Hesap Plânı**, TÜRMOB Yayınları, Ankara, 1994.
- ÖZDEMİR Filiz, **Yayımlanmamış Ders notları**, Ankara, 2008.
- BULUT Semra, **Yayımlanmamış Ders Notları**, Ankara, 2008.